

Jongeren met afstand tot de arbeidsmarkt in beeld

Economisch niet-zelfstandige jongeren zijn vaker vrouw, vaker laagopgeleid en hebben vaker multiproblematiek. Twee derde van deze jongeren werkt wel, maar te weinig om economisch zelfstandig te zijn.

Hoewel laagopgeleide jongeren oververtegenwoordigd zijn, is ook een substantieel deel economisch niet-zelfstandigen hoogopgeleid.

Deze kwantitatieve analyse is uitgevoerd op verzoek van de IBO-werkgroep Jongeren met afstand tot de arbeidsmarkt

Samenvatting

Deze studie brengt in kaart hoeveel jongeren tussen 16 en 30 jaar een afstand tot de arbeidsmarkt hebben, wat hun kenmerken zijn, welke factoren wijzen op een verhoogd risico op afstand tot de arbeidsmarkt en welke subgroepen er binnen deze groep te onderscheiden zijn. De studie is uitgevoerd in opdracht van de werkgroep van het Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) 'Jongeren met afstand tot de arbeidsmarkt'. De IBO-werkgroep heeft economische niet-zelfstandigheid als indicator genomen voor het abstracte begrip 'afstand tot de arbeidsmarkt'. De grens voor economische niet-zelfstandigheid ligt, ongeacht de leeftijd van de jongere, op het verdienen van 70% van het wettelijk minimumloon op jaarbasis uit arbeid of een eigen onderneming. Dit is het bijstandsniveau van een alleenstaande.

Verschillende patronen in de arbeidsmarktpositie voor mannen en vrouwen

Ruim 400 duizend jongeren tussen de 16 en de 30 jaar zijn in 2016 economisch niet-zelfstandig. Het percentage jongeren dat economisch niet-zelfstandig is, neemt toe met de leeftijd. Vanaf 24 jaar, als de meeste jongeren geen onderwijs meer volgen, is het aandeel economisch niet-zelfstandige jongeren stabiel op ongeveer 18%. Dit komt overeen met circa 38 duizend economisch niet-zelfstandige jongeren in elk leeftijdscohort. Vrouwen zijn vaker economisch niet-zelfstandig dan mannen. Bovendien verschilt het patroon van mannen en vrouwen: voor mannen neemt vanaf 24 jaar het aandeel economisch niet-zelfstandige jongeren af, terwijl dit aandeel voor vrouwen juist toeneemt.

Economisch niet-zelfstandige jongeren lang niet allemaal laagopgeleid

Gemiddeld zijn economisch zelfstandige jongeren hoger opgeleid dan economisch niet-zelfstandige jongeren. Er zijn echter ook hoogopgeleide jongeren die economisch niet-zelfstandig zijn, en laagopgeleide jongeren die dat juist wel zijn.

Relatief veel dynamiek onder economisch niet-zelfstandige jongeren

Drie op de tien economisch niet-zelfstandige jongeren is een jaar later wel economisch zelfstandig. En meer dan de helft van de economisch niet-zelfstandige jongeren is in de vijf jaar daarna ten minste één jaar wel economisch zelfstandig. Vergeleken met jongeren die wel economisch zelfstandig zijn, is er relatief veel dynamiek onder economisch niet-zelfstandige jongeren. Er is echter ook een groep die langdurig economisch niet-zelfstandig blijft: bijna een kwart van de economisch niet-zelfstandige jongeren tussen 16 en 25 jaar in 2011 (45 duizend jongeren) is in elk van de vijf daaropvolgende jaren ook economisch niet-zelfstandig.

Gevolgen van beleidsovergangen bij bepaalde leeftijden niet duidelijk zichtbaar in data

Bij het bereiken van bepaalde leeftijden - bijvoorbeeld bij 18, 23 en 27 jaar - verandert het beleid dat op een jongere van toepassing is. Een veelgenoemde zorg is dat deze verandering in het beleid dat van toepassing is, invloed heeft op de afstand tot de arbeidsmarkt van een jongere. Dit is echter niet zichtbaar in statistieken over veranderingen in arbeidsmarktpositie. Mogelijk zijn er wel effecten, maar zijn deze niet goed zichtbaar, omdat er ook zonder deze beleidsovergangen veel dynamiek is in de arbeidsmarktpositie van jongeren. Wat wel opvalt, is dat jongeren die ooit praktijkonderwijs

hebben gevolgd relatief vaak het onderwijs verlaten en economisch niet-zelfstandig worden op achttienjarige leeftijd. Praktijkonderwijs duurt in principe wettelijk tot 18 jaar. Omdat jongeren na het praktijkonderwijs minder vaak doorstromen naar vervolgonderwijs, eindigt de onderwijsloopbaan van deze jongere vaak op achttienjarige leeftijd. Hierdoor is de impact van de beleidsveranderingen die ook op deze leeftijd plaatsvinden, niet duidelijk.

Door invoering Wajong2015 in de toekomst meer economisch niet-zelfstandige jongeren

Jongeren die niet duurzaam, maar wel volledig arbeidsongeschikt zijn, hadden onder oWajong en Wajong2010 nog recht op een arbeidsongeschiktheidsuitkering (waardoor ze in de data geclassificeerd worden als volledig arbeidsongeschikt). Met de invoering van Wajong2015 vallen deze jongeren onder de Participatiewet, waardoor zij in de data geclassificeerd worden als economisch niet-zelfstandig.

Bijna twee op de drie economisch niet-zelfstandige jongeren participeert op de arbeidsmarkt

Veel jongeren die economisch niet-zelfstandig zijn, werken wel. Ze werken echter te weinig uren per week, ze verdienen een te laag uurloon of werken te weinig weken per jaar om op jaarbasis economisch zelfstandig te zijn. Zo werkte ruim 60% van de jongeren die in 2016 economisch niet-zelfstandig waren, dat jaar in loondienst. Economisch niet-zelfstandige jongeren werken relatief vaak in de sector 'arbeidsbemiddeling, uitzendbureaus en personeelsbeheer'.

Grote verschillen in kenmerken tussen subgroepen economisch niet-zelfstandige jongeren

Jongeren die economisch niet-zelfstandig zijn, maar dat recent nog wel waren, verschillen substantieel in hun kenmerken van jongeren die al langdurig economisch niet-zelfstandig zijn. Langdurig economisch niet-zelfstandige jongeren hebben in vergelijking met jongeren die recent nog wel economisch zelfstandig waren, minder vaak een startkwalificatie, vaker een migratieachtergrond (vooral onder vrouwen), vaker een psychische aandoening, vaker ouders die beiden niet werken en zijn vaker verdacht geweest van een delict.

Multiproblematiek hangt samen met economisch niet-zelfstandig zijn

Jongeren die op meerdere gebieden ongunstig scoren, hebben de hoogste kans om economisch niet-zelfstandig te zijn, zo laat het ontwikkelde kansmodel zien. Opvallend in het kansmodel is verder dat het hebben van een kind bij vrouwen gerelateerd is aan een hogere kans op economisch niet-zelfstandig zijn, maar bij mannen juist samenhangt met een kleinere kans op economisch niet-zelfstandig zijn.

1 Inleiding

Het IBO 'Jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt'

De werkgroep van het Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) 'Jongeren met afstand tot de arbeidsmarkt' heeft de opdracht gekregen te onderzoeken "hoe de effectiviteit van het Rijksbeleid ten behoeve van jongeren met (risico op) een afstand tot de arbeidsmarkt vergroot kan worden en wat de implicaties daarvan zijn."

Deze notitie

De IBO-werkgroep heeft het CPB verzocht empirisch onderzoek te doen naar jongeren met afstand tot de arbeidsmarkt. Het doel van dit onderzoek is om in kaart te brengen hoeveel jongeren een afstand tot de arbeidsmarkt hebben, wat hun kenmerken zijn, welke factoren wijzen op een verhoogd risico op afstand tot de arbeidsmarkt, welke subgroepen er binnen deze groep te onderscheiden zijn en waar mogelijk kansen liggen om hun positie te verbeteren.

Afstand tot de arbeidsmarkt is een abstract begrip. Verschillende indicatoren kunnen gebruikt worden om afstand tot de arbeidsmarkt te bepalen. Gemeenten en UWV gebruiken veelal een combinatie van meerdere indicatoren om iemands afstand tot de arbeidsmarkt in te schatten. De IBO-werkgroep heeft gekozen gebruik te maken van economische zelfstandigheid als indicator voor afstand tot de arbeidsmarkt.¹ Een individu is economisch niet-zelfstandig als hij minder dan 70 procent van het wettelijke minimumloon – ofwel de netto bijstand voor een alleenstaande – verdient uit arbeid (loondienst en/of eigen onderneming). Binnen de groep economisch niet-zelfstandige jongeren onderscheiden wij nog verschillende subgroepen op basis van de duur dat iemand al economisch niet-zelfstandig is.

Leeswijzer

De notitie is als volgt opgebouwd. Hoofdstuk 2 introduceert het databestand dat voor dit onderzoek is samengesteld. Daarnaast licht dit hoofdstuk de gehanteerde onderverdeling van jongeren in groepen op basis van afstand tot de arbeidsmarkt toe.

Hoofdstuk 3 brengt in beeld welk deel van de jongeren tussen 16 en 30 jaar in 2016 een afstand tot de arbeidsmarkt had. Door dit voor elk leeftijdscohort apart te doen en daarna verder uit te splitsen voor mannen en vrouwen en naar opleidingsniveau, wordt inzichtelijk gemaakt hoe de groep jongeren met afstand tot de arbeidsmarkt is samengesteld en hoe de samenstelling varieert met leeftijd.

Op het statische beeld van 2016 dat hoofdstuk 3 geeft, volgt in hoofdstuk 4 een analyse van de dynamiek in de periode 2011-2016. Zo wordt duidelijk welk deel van de jongeren slechts tijdelijk economisch niet-zelfstandig zijn en welk deel dit juist langdurig is. Aan de hand van deze analyse kunnen we jongeren die in 2016 economisch niet-zelfstandig zijn, in verschillende subgroepen indelen met een oplopende afstand tot de arbeidsmarkt.

¹ Dit staat beschreven in het rapport van het IBO Jongeren met afstand tot de arbeidsmarkt (Rijksoverheid, 2019).

Hoofdstuk 5 brengt in beeld waarom een deel van de jongeren economisch niet-zelfstandig is. Werken zij helemaal niet, of maken ze te weinig uren, verdienen ze te weinig per uur of zijn ze te vaak werkloos om economisch zelfstandig te zijn?

Tot slot beschrijft hoofdstuk 6 kenmerken van de subgroepen die in hoofdstuk 4 gedefinieerd zijn. Ook presenteert dit hoofdstuk een kansmodel, dat op basis van een aantal observeerbare kenmerken de kans voorspelt dat een jongere economisch niet-zelfstandig is.

Bijlage A bevat een onderzoeksverantwoording waarin wordt toegelicht welke databestanden dit onderzoek gebruikt en hoe deze verschillende databestanden gekoppeld zijn. Dit kan als startpunt dienen voor andere onderzoekers die analyses op dit onderwerp willen uitvoeren.

2 Databestand en onderverdeling naar afstand tot de arbeidsmarkt

Samenvatting

Voor dit onderzoek is gebruikgemaakt van samengevoegde administratieve databestanden met een groot aantal kenmerken op persoonsniveau van alle 16- tot 30-jarigen in 2016. Deze jongeren worden onderverdeeld in vier groepen op basis van hun positie op de arbeidsmarkt: onderwijsvolgend, volledig arbeidsongeschikt of wonend in een institutioneel huishouden, economisch zelfstandig en economisch niet-zelfstandig.

Databestand

Dit onderzoek gebruikt verschillende administratieve databestanden met gegevens op persoonsniveau, die gepseudonimiseerd in een beveiligde omgeving door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) beschikbaar worden gesteld voor onderzoek.² De samengestelde dataset bevat gegevens van alle personen die in 2016 ingeschreven waren in de Nederlandse gemeentelijke basisadministratie (GBA) en in dat jaar tussen de 16 en 30 jaar oud waren.³

Naast persoonskenmerken bevat de samengestelde dataset een omvangrijk aantal kenmerken op het gebied van onderwijs, zorg, arbeid, inkomensbronnen, uitkeringen, schulden en criminaliteit. De dataset bevat ook kenmerken van de ouders van deze jongeren, het huishouden waarin deze jongeren in 2016 wonen, en van het huishouden waarin zij zijn opgegroeid. Afhankelijk van de beschikbaarheid van databestanden zijn alleen gegevens voor 2016 of ook voor (één of meerdere) jaren daarvoor gebruikt.

Gegevens over de gebruikte indicator voor afstand tot de arbeidsmarkt (economische zelfstandigheid) zijn beschikbaar voor de periode 2011-2016. Ondanks de omvangrijke dataset, zijn

² De verschillende databronnen worden op persoonsniveau aan elkaar gekoppeld door middel van het A-nummer uit de gemeentelijke basisadministratie (GBA). Omdat het A-nummer identificerend is, zet het CBS het A-nummer om naar een betekenis- en dimensieloos nummer (RinPersoon). Op deze manier zijn de gegevens niet meer direct herleidbaar tot een persoon (gepseudonimiseerd).

³ 2016 is het meest recente jaar waarvoor het grootste deel van de gegevens beschikbaar is. Het gaat hier dus om iedereen geboren in de periode 1986-2000.

niet over alle relevante kenmerken data beschikbaar. Zo ontbreken gegevens over jeugdzorg, jeugdhulp en over inschrijvingen in het voortgezet speciaal onderwijs (VSO).

Een uitgebreide onderzoeksverantwoording, waarin wordt toegelicht welke databestanden zijn gebruikt, is beschikbaar in bijlage A.

Onderverdeling van jongeren in groepen op basis van afstand tot de arbeidsmarkt

In deze notitie wordt voor afbakening van de doelgroep 'jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt' de definitie van de IBO-werkgroep aangehouden. Zij definieert de doelgroep als: jongeren tussen 16 en 27 jaar, die niet ingeschreven staan bij een onderwijsinstelling, beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt en economisch niet-zelfstandig zijn. Op basis van deze definitie kunnen jongeren in vier groepen onderverdeeld worden.⁴

1. Jongeren die onderwijs volgen.⁵ Zij zijn nog niet (volledig) beschikbaar voor de arbeidsmarkt.
2. Jongeren die niet onderwijsvolgend zijn en die volledig arbeidsongeschikt zijn of in een institutioneel huishouden wonen.⁶ Zij zijn niet beschikbaar voor de arbeidsmarkt.
3. Jongeren die niet tot de eerste twee groepen behoren en economisch zelfstandig zijn.
4. Jongeren die niet tot de eerste twee groepen behoren en economisch niet-zelfstandig zijn.

Iemand is economisch zelfstandig als hij minimaal 70 procent van het wettelijke netto minimumloon –oftewel de netto bijstand van een alleenstaande- verdient uit arbeid en/of een eigen onderneming.⁷ Ook voor jongeren, op wie niet het wettelijk minimumloon (WML) van toepassing is maar het wettelijk minimum *jeugdloon* (WMJL), wordt hierbij het WML gehanteerd. Er is dus één drempelwaarde voor het vaststellen van economische zelfstandigheid die geldt voor iedereen, ongeacht leeftijd.

Deze indeling in vier groepen op basis van arbeidsmarktpositie vormt de basis van deze notitie.

Jongeren tussen 16 en 30

Deze notitie brengt de arbeidsmarktpositie van jongeren tussen 16 en 30 jaar in kaart. Er is voor gekozen jongeren tot 30 jaar, in plaats van tot 27 jaar, te volgen om ook in beeld te kunnen brengen wat er met hun arbeidsmarktpositie gebeurt als de aangepaste voorwaarden voor het aanvragen van bijstand wegvallen (bij 27 jaar).

⁴ Bijlage A bevat een uitgebreide beschrijving van de definities van de vier groepen. Een relatief kleine groep jongeren (2% van alle 16- tot 30-jarigen) kan niet in een van de vier groepen onderverdeeld worden. Deze jongeren zijn niet onderwijsvolgend, niet volledig arbeidsongeschikt en wonen niet in een institutioneel huishouden. Deze jongeren wonen echter in een huishouden waarvoor bij het CBS geen huishoudinkomen bekend is. In dit onderzoek worden zulke jongeren in een vijfde groep 'onbekend' ingedeeld. Dit wordt verder toegelicht in bijlage A.

⁵ Jongeren worden gezien als onderwijsvolgend als onderwijs hun voornaamste sociaaleconomische activiteit is.

⁶ De definitie van een institutioneel huishouden is: een of meer personen die samen een woonruimte bewonen en daar bedrijfsmatig worden voorzien in dagelijkse levensbehoeften. Ook de huisvesting vindt bedrijfsmatig plaats. Voorbeelden van institutionele huishoudens zijn gezinsvervangende tehuizen, penitentiaire inrichtingen en begeleid wonen.

⁷ In 2016 was de drempelwaarde voor economische zelfstandigheid een inkomen van €11.672,40 per jaar.

3 De arbeidsmarktpositie van jongeren in 2016

Samenvatting

Vrijwel alle jongeren onder de 18 jaar zijn onderwijsvolgend. Boven die leeftijd neemt het aandeel onderwijsvolgenden af en zijn er zowel meer economisch zelfstandige als economisch niet-zelfstandige jongeren. Vanaf 24 jaar is het aandeel economisch niet-zelfstandige jongeren stabiel op ongeveer 18%. Hieronder gaat echter een verschillend patroon voor mannen en vrouwen schuil. Voor mannen neemt vanaf 24 jaar het aandeel economisch niet-zelfstandigen af, terwijl het voor vrouwen juist toeneemt.

Economisch zelfstandige jongeren zijn gemiddeld hoger opgeleid dan economisch niet-zelfstandige jongeren. Er zijn echter ook hoogopgeleide economisch niet-zelfstandige en laagopgeleide economisch zelfstandige jongeren. Vrouwen zijn vaker economisch niet-zelfstandig dan mannen. De verdeling van economisch niet-zelfstandige jongeren over de opleidingsniveaus is bij mannen en vrouwen echter wel vergelijkbaar. Voor alle opleidingsniveaus zien wij het aandeel economisch niet-zelfstandige vrouwen toenemen vanaf ongeveer 24 jaar.

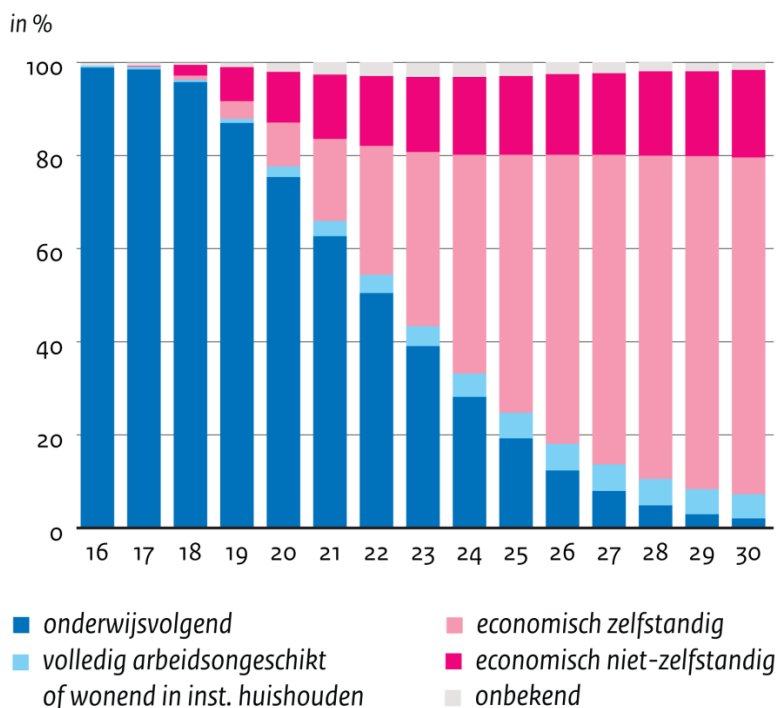
Van 16 naar 30: van iedereen onderwijsvolgend naar driekwart economisch zelfstandig

Tussen 16 en 30 jaar maken de meeste jongeren de transitie van onderwijs naar arbeidsmarkt. Figuur 3.1 laat voor ieder leeftijdscohort⁸ zien welk deel van de jongeren in dit cohort (1) onderwijsvolgend is, (2) arbeidsongeschikt is en/of in een institutioneel huishouden woont, (3) economisch zelfstandig is, en (4) economisch niet-zelfstandig is. Tabel A.2 geeft het absolute aantal jongeren in elk van de vier groepen weer.

Logischerwijs is door de leerplicht en de kwalificatieplicht bijna iedereen onder de 18 jaar onderwijsvolgend. Vanaf 18 jaar loopt het aandeel dat onderwijs volgt steeds verder terug van 96% op 18-jarige leeftijd tot 2% op 30-jarige leeftijd. Het aandeel jongeren dat volledig arbeidsongeschikt is of in een institutioneel huishouden woont, neemt langzaam toe tot 6% op 25-jarige leeftijd, waarna dit percentage redelijk stabiel blijft. Het aantal economisch zelfstandige jongeren groeit gestaag met leeftijd tot bijna driekwart van de 30-jarigen. Onder 19 en 20-jarigen zijn er meer jongeren economisch niet-zelfstandig dan wel zelfstandig. Dat verandert vanaf 21 jaar snel: het aandeel economisch zelfstandige jongeren stijgt veel sneller dan het aandeel economisch niet-zelfstandige jongeren. Dit wekt geen verbazing: jongeren van 21 jaar of ouder die de arbeidsmarkt betreden vanuit het onderwijs, hebben vaker een diploma van het hoger onderwijs. Hoogopgeleide jongeren zijn (nadat ze het onderwijs hebben verlaten) vaker economisch zelfstandig en minder vaak economisch niet-zelfstandig dan laagopgeleide jongeren. In bijlage B is figuur 3.1 voor elk (hoogst behaalde) opleidingsniveau afzonderlijk weergegeven.

⁸ Een leeftijdscohort is één geboortjaar. Alle jongeren geboren in het jaar 2000 vormen samen het leeftijdscohort 16-jarigen in 2016 in deze notitie.

Figuur 3.1 Economische zelfstandigheid in 2016 naar leeftijd

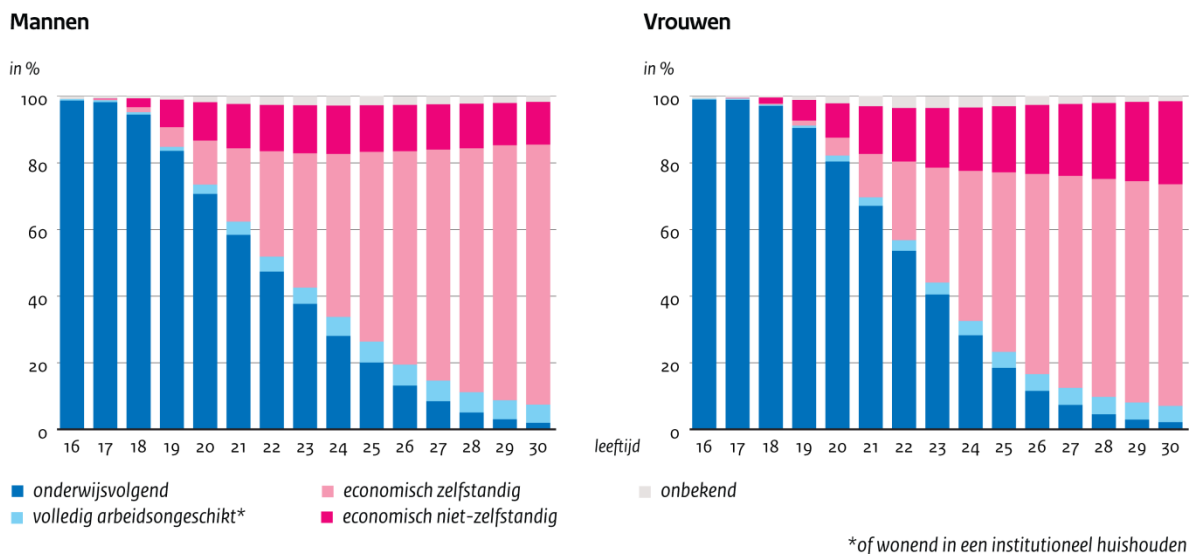

Vanaf 24 jaar is het aandeel economisch niet-zelfstandige jongeren relatief stabiel op ongeveer 18%. Van de ruim 200 duizend 30-jarigen die ons land telt, zijn er dus ongeveer 40 duizend economisch niet-zelfstandig en ruim 150 duizend wél economisch zelfstandig. Dat het percentage jongeren dat economisch niet-zelfstandig is redelijk constant is tussen 24 en 30 jaar, betekent niet dat jongeren als ze eenmaal economisch niet-zelfstandig zijn, dat ook blijven. Het zegt alleen dat de instroom in niet-zelfstandigheid even groot is als de uitstroom uit economische niet-zelfstandigheid. Het is mogelijk dat steeds een andere groep kortdurend economisch niet-zelfstandig is. Hoofdstuk 4 en 5 gaan hier nader op in.

Tussen 24 en 30 jaar steeds minder mannen en meer vrouwen economisch niet-zelfstandig

Het stabiele aandeel economisch niet-zelfstandigen onder jongeren ouder dan 24 jaar verhult dat er substantiële verschillen zijn in de arbeidsmarktpositie van mannen en vrouwen. Figuur 3.2 laat zien dat het aandeel mannen dat economisch niet-zelfstandig is eerst toeneemt (tot 14% bij 24 jaar) en daarna licht afneemt met leeftijd, terwijl het aandeel vrouwen dat economisch niet-zelfstandig is steeds verder toeneemt met leeftijd (tot 25% bij 30 jaar). Binnen de groep economisch niet-zelfstandige jongeren neemt het aandeel vrouwen toe van 56% onder 24-jarigen tot 66% onder 30-jarigen.

Figuur 3.2 Economische zelfstandigheid naar leeftijd, afzonderlijk voor mannen en vrouwen

Opleidingsniveau van economisch (niet-)zelfstandige jongeren.

Economisch zelfstandige jongeren zijn gemiddeld hoger opgeleid dan economisch niet-zelfstandige jongeren. Zo heeft van de 30-jarigen die economisch niet-zelfstandig zijn slechts 62% een startkwalificatie, tegenover 86% van de 30-jarigen die wél economisch zelfstandig zijn.⁹ Toch heeft bijna een op de vijf economisch niet-zelfstandige 30-jarigen een hbo of universitaire opleiding afgerond, blijkt uit figuur 3.3 (ca. 5.100 mensen).

Het bovenste gedeelte van figuur 3.3 laat zien hoeveel economisch niet-zelfstandige (links) en hoeveel economisch wél zelfstandige jongeren (rechts) er in Nederland tussen de 20 en de 30 jaar per opleidingsniveau zijn. Het aantal jongeren dat economisch zelfstandig is, neemt in deze leeftijdsgroep sterk toe, doordat jongeren hun onderwijsloopbaan afronden en de arbeidsmarkt betreden (zie ook figuur 3.1). Zo is bijvoorbeeld duidelijk zichtbaar dat vanaf 22-jarige leeftijd het aantal economisch zelfstandige jongeren dat hoger onderwijs heeft afgerond sterk toeneemt.

Het onderste gedeelte van figuur 3.3 laat wederom voor de economisch niet-zelfstandige jongeren (links) en de economisch wel-zelfstandige jongeren (rechts) zien wat hun maximaal behaalde opleidingsniveau is. Waar het bovenste gedeelte dit in absolute aantallen toonde, laat dit onderste gedeelte het aandeel in percentages zien. Degenen die op jonge leeftijd geen onderwijs meer volgen, zijn voornamelijk lager opgeleiden die het onderwijs al verlaten hebben, en jongeren die na de middelbare school een tussenjaar nemen. Bij leeftijden boven de 22 jaar neemt het aandeel hoogopgeleiden sterk toe, omdat mensen vanaf die leeftijd een opleiding in het hoger onderwijs afronden. Het onderste gedeelte van figuur 3.3 laat zien dat een substantieel deel van de groep economisch niet-zelfstandige jongeren bestaat uit jongeren die een opleiding in het hoger onderwijs hebben afgerond. Economisch niet-zelfstandige jongeren zijn dus lang niet altijd laag opgeleid.

⁹ Een startkwalificatie is een diploma havo, vwo, mbo niveau 2 of hoger.

Figuur 3.3 Hoogst behaalde opleidingsniveau van economisch zelfstandige en economisch niet-zelfstandige jongeren, per leeftijd in absolute aantallen (bovenste gedeelte) en in percentages (onderste gedeelte)

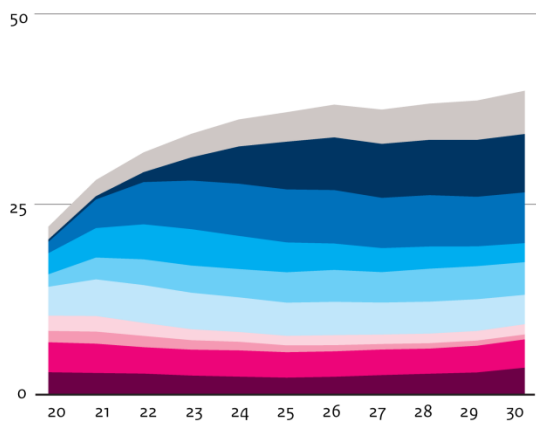
Jongeren naar leeftijd en opleidingsniveau

Economisch zelfstandigen (rechts) zijn gemiddeld hoger opgeleid, maar er zijn ook hoog opgeleide economisch niet-zelfstandigen (links).

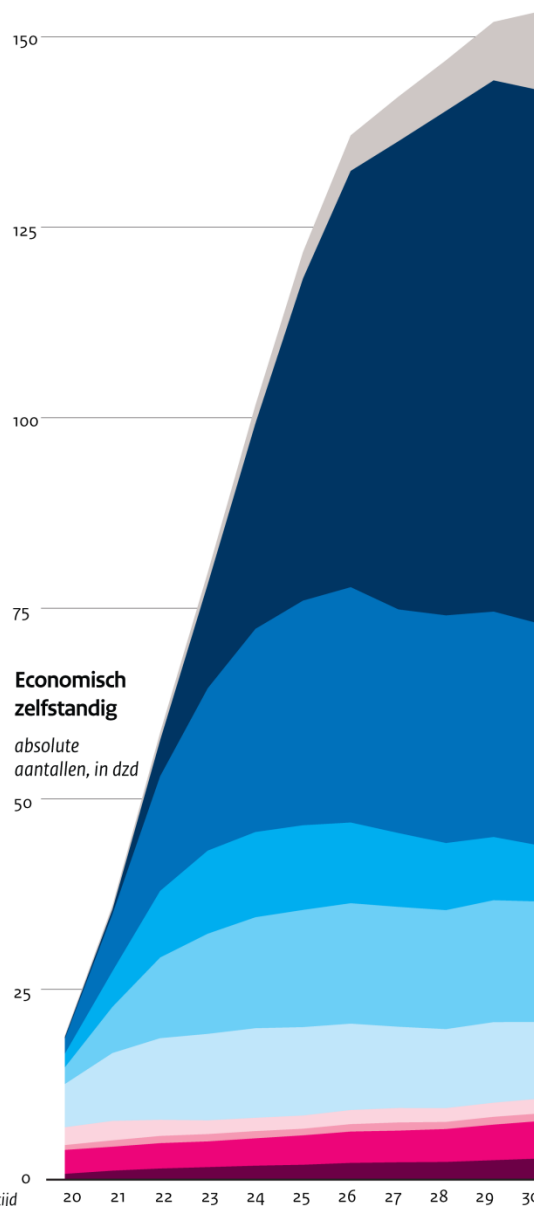
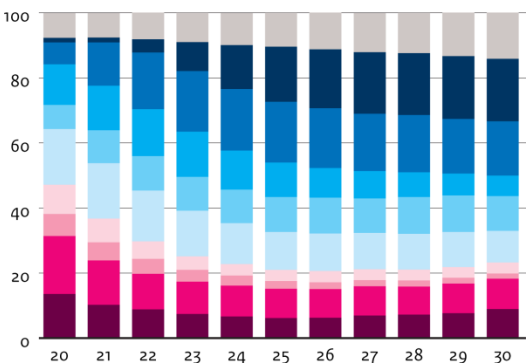
- onbekend
- hbo/wo
- mbo 4
- havo/vwo
- mbo 3
- mbo 2
- vmbo g/t
- mbo 1
- vmbo b/k
- basis/pro

Economisch niet-zelfstandig

absolute aantallen, in dzd

in % van leeftijdscategorie

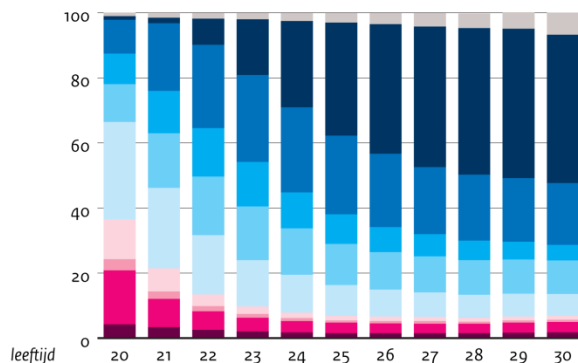

Economisch zelfstandig

absolute aantallen, in dzd

leeftijd

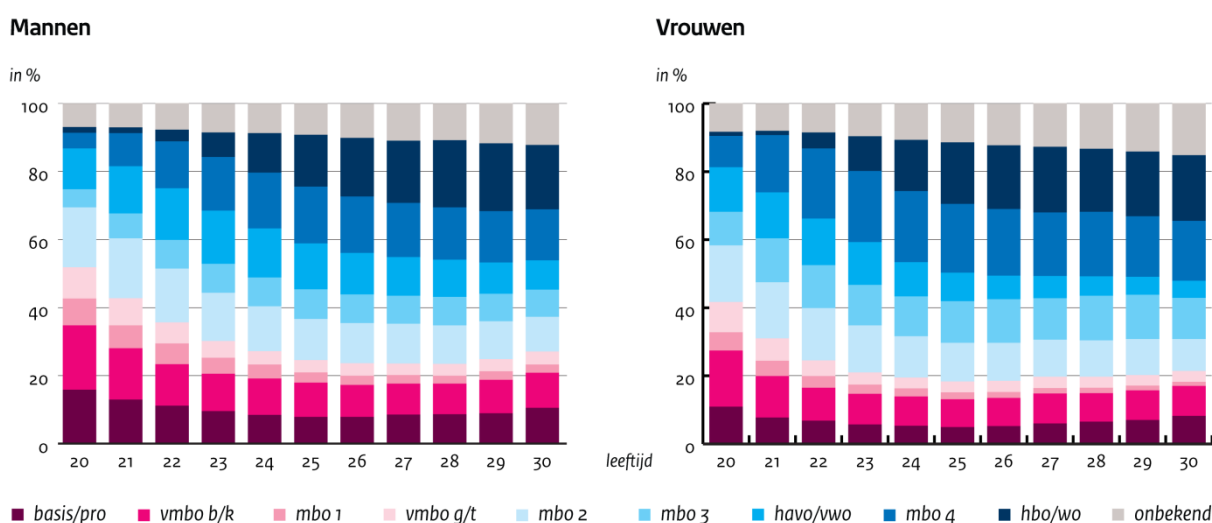
in % van leeftijdscategorie

Voor ongeveer 51 duizend mensen (4% van de 16- tot 30-jarigen) is het hoogst behaalde opleidingsniveau niet bekend. In veruit de meeste gevallen komt dit doordat ze niet in Nederland geboren zijn en hier geen onderwijs hebben afgerond.¹⁰ Het gaat bijvoorbeeld om arbeidsmigranten, vluchtelingen en huwelijksmigranten. Uit figuur 3.3 blijkt dat deze groep relatief oververtegenwoordigd is onder economisch niet-zelfstandige jongeren: onder dertigjarigen is voor één op de zeven economisch niet-zelfstandige jongeren het opleidingsniveau onbekend (circa. 4 duizend mensen). Van de economisch niet-zelfstandige jongeren in 2016 voor wie het opleidingsniveau onbekend is, is 11% in Polen geboren, 8% in Syrië en 5% in Turkije.

Figuur 3.2 liet zien dat het aantal vrouwen dat economisch niet-zelfstandig is, oploopt met leeftijd, terwijl het aantal economisch niet-zelfstandige mannen juist daalt met leeftijd. Een volgende stap is om te kijken hoe het hoogst (behaalde) opleidingsniveau verschilt tussen mannen en vrouwen die economisch niet-zelfstandig zijn. Figuur 3.4 laat zien dat er weinig verschil zit in het (hoogst behaalde) opleidingsniveau van economisch niet-zelfstandige mannen en vrouwen. De stijging van het aantal economisch niet-zelfstandige vrouwen met leeftijd komt dus zowel door een stijging van het aantal lager opgeleide vrouwen dat economisch niet-zelfstandig wordt als door een stijging van het aantal hoger opgeleide vrouwen dat economisch niet-zelfstandig wordt.

Figuur 3.4 Opleidingsniveau van economisch niet-zelfstandige jongeren per leeftijd, apart voor mannen en vrouwen

¹⁰ 86% van de jongeren voor wie het opleidingsniveau onbekend is, zijn niet in Nederland geboren.

4 Dynamiek in afstand tot de arbeidsmarkt

Samenvatting

Er is relatief veel dynamiek onder economisch niet-zelfstandige jongeren vergeleken met economisch wél zelfstandige jongeren. Drie op de tien economisch niet-zelfstandige jongeren is een jaar later wel economisch zelfstandig. Twee jaar later is ongeveer vier op de tien economisch zelfstandig.

Van de jongeren die in 2011 economisch niet-zelfstandig waren, is 61% in de vijf jaar daarna ten minste één jaar wel economisch zelfstandig (116 duizend mensen) 20% is zelfs alle vijf opvolgende jaren economisch zelfstandig. Tegelijkertijd bleef 24% van de in 2011 economisch niet-zelfstandige jongeren ook in elk van de vijf daaropvolgende jaren economisch niet-zelfstandig (45 duizend mensen).

Bij het bereiken van bepaalde leeftijden - bijvoorbeeld 18, 23 en 27 jaar - verandert het beleid dat op deze jongeren van toepassing is. Een veelgenoemde zorg is dat dit veranderende beleid invloed heeft op de afstand die jongeren tot de arbeidsmarkt hebben. Dit is echter niet zichtbaar in statistieken over veranderingen in arbeidsmarktpositie. Mogelijk zijn de effecten te klein, omdat ook zonder deze beleidsovergangen veel dynamiek plaatsvindt in de arbeidsmarktpositie van jongeren. Wel valt op dat jongeren die ooit praktijkonderwijs hebben gevolgd relatief vaak het onderwijs verlaten en economisch niet-zelfstandig worden op achttienjarige leeftijd. Het is niet duidelijk in hoeverre dit ligt aan ander beleid dat van toepassing is en in hoeverre dit simpelweg reflecteert dat praktijkonderwijs doorloopt tot achttien jaar en voor een deel van de leerlingen een vervolgopleiding er niet in zit.

Jongeren die niet duurzaam, maar wel volledig arbeidsongeschikt zijn, hadden onder oWajong en Wajong2010 nog recht op een arbeidsongeschiktheidsuitkering (waardoor ze in de data geclassificeerd worden als volledig arbeidsongeschikt). Met de invoering van Wajong2015 vallen volledig maar niet duurzaam arbeidsongeschikten onder de Participatiewet, waardoor zij in de data geclassificeerd worden als economisch niet-zelfstandig. Hierdoor treedt de komende jaren een verschuiving op van arbeidsongeschikt naar economisch niet-zelfstandig. Dit is duidelijk waar te nemen voor bijvoorbeeld jongeren uit het praktijkonderwijs die in 2015 18 jaar werden. Zij maken minder vaak de transitie van schoolgaand naar arbeidsongeschikt, en vaker de transitie naar economisch niet-zelfstandig.

Dit hoofdstuk brengt in kaart in hoeverre de arbeidsmarktpositie van jongeren verandert tussen 16 en 30 jaar. Dit maakt onder meer inzichtelijk of jongeren tijdelijk economisch niet-zelfstandig zijn, bijvoorbeeld in de fase tussen school en werk dat leidt tot economische zelfstandigheid, of dat jongeren langdurig in deze positie kunnen verkeren.

Voor verschillende leeftijdscohorten analyseren we of en hoe hun arbeidsmarktpositie van jaar op jaar verandert. Zo wordt inzichtelijk gemaakt of er op bepaalde leeftijden extra veel dynamiek is in de arbeidsmarktpositie van jongeren, zowel voor de gehele groep jongeren als voor een aantal specifieke subgroepen. Een veelgehoord knelpunt in het beleid gericht op deze jongeren is dat zij gevoelig zijn voor beleidsovergangen op bepaalde leeftijdsovergangen, bijvoorbeeld de overgang bij 18 jaar van jeugdzorg naar ZWV of de overgang in regelgeving rondom de bijstand bij het bereiken van de leeftijd van 27 jaar.

Omdat het naast jaar-op-jaardynamiek ook interessant is om te kijken naar dynamiek op de middellange termijn, kijkt dit hoofdstuk ten slotte naar hoe de arbeidsmarktpositie van jongeren die in 2011 economisch niet-zelfstandig waren, zich ontwikkeld heeft in de periode 2012-2016. Op basis van deze analyse worden binnen de groep economisch niet-zelfstandige jongeren verschillende subgroepen geïdentificeerd met een oplopende afstand tot de arbeidsmarkt.

Veranderingen in arbeidsmarktpositie

Voor veruit de meeste jongeren blijft hun arbeidsmarktpositie onveranderd ten opzichte van een jaar eerder. De groep waar relatief de meeste dynamiek plaatsvindt, is de groep economisch niet-zelfstandige jongeren. Ruim een op de drie economisch niet-zelfstandige jongeren valt een jaar later niet meer onder deze categorie en na twee jaar heeft bijna de helft deze groep verlaten (zie tabel 4.1). Onder jongeren die wel economisch zelfstandig zijn, treedt veel minder dynamiek op: één jaar later is 94% van hen nog steeds economisch zelfstandig, twee jaar later is dat 92%. Hetzelfde beeld is zichtbaar voor jongeren die volledig arbeidsongeschikt zijn of in een institutioneel huishouden wonen: na één jaar zit 92% nog steeds in deze groep en na twee jaar 90%. Dit duidt erop dat als jongeren eenmaal in een van deze twee groepen zitten, de kans relatief groot is dat ze in deze groep blijven. De groep onderwijsvolgenden zit qua dynamiek in het midden: een jaar later valt bijna één op de zes jongeren niet meer in deze categorie, twee jaar later is dat bijna een op de drie.

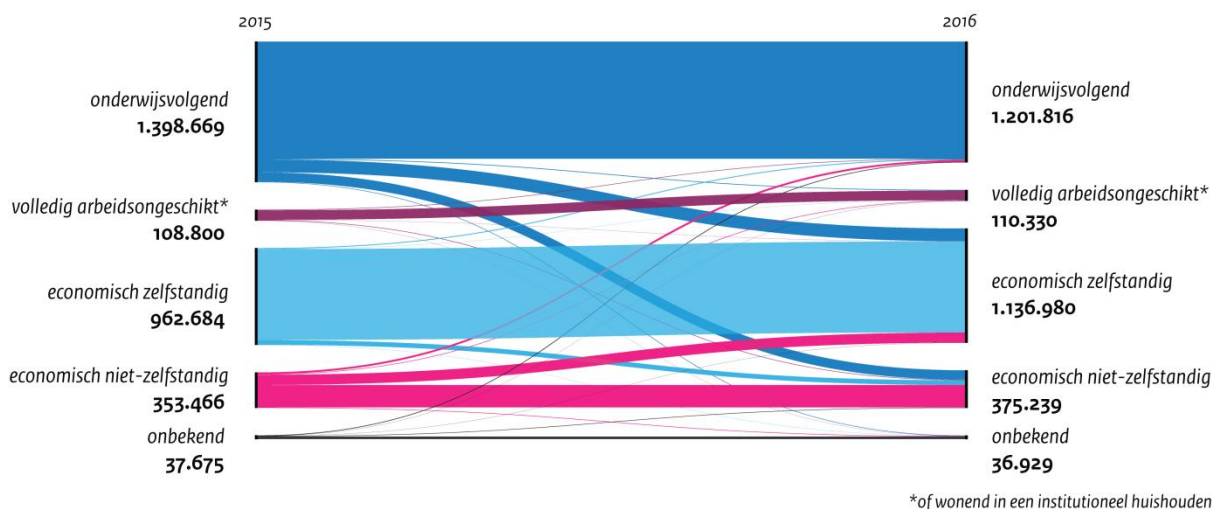
Tabel 4.1 Aandeel van alle jongeren van wie de sociaaleconomische situatie verandert na een jaar en na twee jaar¹¹

Arbeidsmarktpositie in 2014	Aantal jongeren in 2014 met deze arbeidsmarktpositie	% dat een jaar later in een andere arbeidsmarktpositie zit	% dat twee jaar later in een andere arbeidsmarktpositie zit
Onderwijsvolgend	1.371.891	16%	31%
Volledig arbeidsongeschikt of wonend in institutioneel huishouden	94.628	8%	10%
Economisch zelfstandig	792.318	6%	8%
Economisch niet-zelfstandig	314.146	38%	48%

Voor jongeren van wie de arbeidsmarktpositie verandert, is het bovendien interessant om te kijken hoe die verandert. Gaan de jongeren die niet langer economisch niet-zelfstandig zijn terug naar school, worden zij economisch zelfstandig of zijn ze niet langer beschikbaar voor de arbeidsmarkt omdat ze volledig arbeidsongeschikt zijn geworden? Figuur 4.1 laat voor alle jongeren zien wat hun arbeidsmarktpositie in 2015 was (linkerzijde van de figuur) en wat die in 2016 was (rechterzijde van de figuur). De figuur toont zodoende of en hoe de arbeidsmarktpositie een jaar later gewijzigd was. Jongeren die in 2015 economisch niet-zelfstandig zijn en in 2016 niet meer in deze categorie vallen, blijken veelal (vier op de vijf) wél economisch zelfstandig geworden. Van de jongeren die onderwijs volgden in 2015 en dat een jaar later in 2016 niet meer deden, is ongeveer de helft economisch zelfstandig geworden en zijn ruim vier op de tien economisch niet-zelfstandig. Van alle jongeren die in 2014 onderwijs volgden en in 2015 niet meer, werd bijna één op de vijf in het eerste jaar economisch niet-zelfstandig, maar het jaar erna economisch wél zelfstandig.

¹¹ In deze tabel worden alle jongeren meegenomen die tussen 2014 en 2016 16 jaar of ouder waren, maar niet ouder dan 30 jaar. Het gaat hier dus om alle 16- tot 28-jarigen in 2014, oftewel alle 18- tot 30-jarigen in 2016. Om te kunnen kijken wat iemands situatie na een jaar en na twee jaar is, gebruiken we 2014 als basisjaar. Bij de vergelijking na één jaar wordt dus de arbeidsmarktpositie van jongeren in 2014 vergeleken met de situatie in 2015 en bij de vergelijking na twee jaar wordt 2014 met 2016 vergeleken. De vergelijking van 2014 en 2015 komt nagenoeg overeen met de vergelijking tussen 2015 en 2016.

Figuur 4.1 Veranderingen in de arbeidsmarktpositie van 2015 naar 2016 voor alle 16- tot 30-jarigen

Tabel 4.1 en figuur 4.1 laten zien dat voor veel jongeren die in een bepaald jaar economisch niet-zelfstandig zijn, deze economische niet-zelfstandigheid tijdelijk is. Een jaar later is 29% van hen namelijk wel economisch zelfstandig. Dit maakt dat het op basis van gegevens over economische zelfstandigheid voor één jaar lastig is om jongeren met een (langdurige) afstand tot de arbeidsmarkt te identificeren.

Dynamiek in arbeidsmarktpositie voor leeftijdscohorten met veel beleidsveranderingen

Tussen 16 en 27 jaar krijgen jongeren te maken met een flink aantal overgangen in het beleid dat op hen van toepassing is. Het tekstkader *Veranderingen in beleid tussen 16 en 27 jaar* zet deze overgangen op een rijtje. Vanaf hun 18e verjaardag bijvoorbeeld zijn jongeren die jeugdzorg of GGZ-hulpverlening ontvingen onder de Jeugdwet (waarvoor de gemeente verantwoordelijk is), aangewezen op de zorgverzekeringswet. Ook geldt de kwalificatieplicht niet langer voor hen, maar worden jongeren zonder een startkwalificatie gevolgd en begeleid naar werk of opleiding door de Regionale Meld- en Coördinatiepunten. Deze overgangen in de adolescentie periode worden veelvuldig genoemd als knelpunt in de begeleiding van jongeren naar de arbeidsmarkt.

De mogelijke effecten van deze veranderingen op de kans dat een jongere economisch niet-zelfstandig wordt of stopt met het volgen van onderwijs, maken we inzichtelijk door voor hen de transitiekansen (de dynamiek in arbeidsmarktpositie) op verschillende leeftijden te vergelijken. Zo kunnen we laten zien of de kans om economisch niet-zelfstandig te worden bijvoorbeeld op 18-jarige leeftijd sterker toeneemt dan op andere leeftijden.

Voor de gehele groep jongeren zien we geen substantieel afwijkende ontwikkeling van de transitiekansen in het jaar dat iemand 18, 23 of 27 wordt. Dit is te zien in tabel 4.2, die per leeftijdscohort het percentage jongeren toont dat een bepaalde transitie in arbeidsmarktpositie maakt. Van alle 18-jarigen in 2015 is bijvoorbeeld 87% zowel in 2015 als in 2016 onderwijsvolgend, en 3% onderwijsvolgend in 2015 maar economisch zelfstandig in 2016 (derde kolom van tabel 4.2).¹² De ontwikkeling van de transitiekansen op die leeftijden wijkt niet duidelijk af van de ontwikkeling rond andere verjaardagen.

¹² Merk op, de tabel bevat het percentage van een leeftijdscohort dat van 2015 naar 2016 een bepaalde transitie maakt. Dit betekent dat de percentages in iedere kolom optellen tot 100%.

Veranderingen in beleid tussen 16 en 27 jaar

Jongeren met (een kans op) een afstand tot de arbeidsmarkt krijgen tussen hun 16^e en 27^e jaar te maken met een groot aantal veranderingen in beleid dat op hen van toepassing is. Hieronder noemen we de meest relevante:

15 → 16 jaar

- De leerplicht vervalt en maakt plaats voor de kwalificatieplicht. Jongeren zonder startkwalificatie moeten volledig dagonderwijs volgen (of een bbl-traject in het mbo) en mogen niet voltijd werken.

17 → 18 jaar

- Kwalificatieplicht vervalt en maakt plaats voor de RMC-wet. Jongeren die zich zonder startkwalificatie uitschrijven bij een opleiding, worden door de Regionale Meld en Coördinatiepunten (RMC) begeleid naar school of werk en gestimuleerd een startkwalificatie te behalen.
- Voor hulpverlening en GGZ zijn jongeren niet langer aangewezen op de Jeugdwet, maar op de Zorgverzekeringswet.
- Jongeren zijn niet langer gratis verzekerd tegen ziektekosten via hun ouders, maar moeten zelf een zorgverzekering afsluiten.
- Jongeren zijn voor de wet handelingsbekwaam en hebben geen toestemming meer nodig van ouders voor het afsluiten van telefoonabonnementen, aangaan van schulden, etc.
- Jongeren kunnen een Wajong-uitkering aanvragen als zij volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn.(a)
- Jongeren kunnen een Participatiewet-uitkering aanvragen als zij aan de voorwaarden voldoen. Deze voorwaarden zijn tot 27 jaar wel strenger dan die voor andere aanvragers. Deze uitkering is wel onderhevig aan een huishoudinkomenstoets.

21 → 22 jaar

- Vanaf 22 jaar hebben jongeren recht op het minimumloon. Let op, dit geldt pas sinds 1 juli 2017, daarvoor en dus in onze analyses lag deze grens op 23 jaar.

22 → 23 jaar

- Jongeren worden niet langer door het RMC begeleid naar een startkwalificatie of werk.
- Jongeren vallen niet meer onder het adolescentenstrafrecht.

26 → 27 jaar

- Voor het aanvragen van een bijstandsuitkering gelden niet langer de afwijkende voorwaarden voor jongeren.

(a) Dit betreft een Wajong 2015 uitkering. Vóór 2015 konden jongeren ook een Wajong-uitkering aanvragen als hun arbeidsongeschiktheid niet volledig en/of niet duurzaam was

Tabel 4.2 Percentage van leeftijdscohort dat van 2015 naar 2016 bepaalde transitie maakt

	16→ 17	17→ 18	18→ 19	19→ 20	20→ 21	21→ 22	22→ 23	23→ 24	24→ 25	25→ 26	26→ 27	27→ 28	28→ 29
Onderwijs → onderwijs	98%	95%	87%	76%	62%	50%	38%	27%	18%	11%	7%	4%	3%
Onderwijs → arbeidsongeschikt	0%	0%	0%	1%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Onderwijs → ec. zelfstandig	0%	1%	3%	5%	7%	8%	9%	8%	8%	6%	4%	2%	1%
Onderwijs → ec. niet-zelfstandig	0%	2%	6%	7%	7%	6%	5%	4%	3%	2%	2%	1%	1%
Arb.ongeschikt → arb.ongeschikt	0%	0%	0%	1%	2%	3%	4%	5%	5%	5%	5%	5%	5%
Ec.zelfstandig → ec.zelfstandig	0%	0%	1%	3%	8%	15%	24%	34%	44%	52%	59%	63%	67%
Ec.zelfstandig → ec. niet-zelfstandig	0%	0%	0%	0%	0%	1%	2%	2%	3%	3%	3%	3%	3%
Ec. niet-zelfstandig → ec.zelfstandig	0%	0%	1%	2%	3%	5%	5%	6%	5%	5%	5%	4%	4%
Ec. niet-zelfstandig → ec. niet-zelfstandig	0%	0%	1%	4%	6%	7%	9%	9%	10%	11%	12%	13%	13%
Overige transities	2%	2%	1%	1%	4%	5%	5%	5%	4%	5%	3%	5%	3%

De interpretatie van tabel 4.2 is niet gemakkelijk. Ten eerste is de fase van 16 tot 30 jaar een periode waarin, los van beleid, voor alle jongeren transities plaatvinden. Op 16-jarige leeftijd is vrijwel iedereen onderwijsvolgend, op 30-jarige leeftijd vrijwel niemand meer. Dat kan het opsporen van subtielere patronen erg moeilijk maken. Daarnaast zijn er vaak meerdere veranderingen tegelijkertijd, bijvoorbeeld bij de 18e verjaardag. Dat bemoeilijkt eveneens het duiden van verschillen in transitiekansen per leeftijd, nog los van de causaliteitsvraag. Ten slotte kan de observatie dat er geen effecten zijn op de arbeidsmarktpositie voor de gehele groep, verhullen dat er mogelijk wel effecten zijn voor specifieke groepen jongeren. Veel van de beleidsveranderingen zijn immers slechts op een (klein) deel van de jongeren van toepassing, waardoor ze alleen de arbeidsmarktpositie van een beperkte groep jongeren kunnen beïnvloeden.

Inzoomen op specifieke groepen jongeren voor wie de veranderingen relevant zijn, kan dit laatste probleem verminderen. Groepen waarvoor de veranderingen vaker relevant zijn en die onderscheiden kunnen worden, zijn jongeren die ooit praktijkonderwijs volgden, jongeren zonder startkwalificatie, jongeren die ooit voortijdig schoolverlater zijn geweest en jongeren met psychische problemen.

Jongeren die ooit praktijkonderwijs volgden, hadden een leerachterstand op twee domeinen en een IQ tussen 60 en 80.¹³ Een groot deel van deze jongeren haalt geen startkwalificatie. Ook is een deel van deze jongeren niet volledig arbeidsgeschikt. Een flink aantal van de beleidswijzingen die in het kader hierboven beschreven staan, zijn daarom op hen van toepassing. Praktijkonderwijs is in principe voor jongeren van 12 tot maximaal 18 jaar. Tabel 4.3 laat de transities zien die deze jongeren doormaken. Vergeleken met andere jongeren (zoals te zien was in tabel 4.2), verlaten jongeren die ooit praktijkonderwijs hebben gevolgd vaker het onderwijs als ze achttien zijn. Na het praktijkonderwijs stromen zij minder vaak door naar vervolgonderwijs. Het grootste deel van de jongeren die op hun 18^e het onderwijs verlaten (vier op de vijf), wordt vervolgens economisch niet-

¹³ Dit zijn de criteria voor een indicatie Praktijkonderwijs, die nodig is om Praktijkonderwijs te volgen.

zelfstandig (25% van alle 18-jarigen). Daarnaast stroomt 2% van deze jongeren uit naar de groep volledig arbeidsongeschikt.

Vóór invoering van de Wajong 2015 lag dit percentage veel hoger; een jaar eerder was het 13%. Onder de Wajong 2015 jongeren (in tegenstelling tot de oude Wajong en de Wajong 2010) alleen recht hebben op een Wajong-uitkering als ze volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn. Alle andere jonggehandicapten moeten een beroep doen op de Participatiewet. Hierdoor vallen vanaf 2015 veel minder 18-jarigen in de groep volledig arbeidsongeschikt en veel meer 18-jarigen in de groep economisch niet-zelfstandig. Hierdoor zal in de toekomst het aantal economisch niet-zelfstandige jongeren stijgen. Onder de Participatiewet worden niet-duurzaam arbeidsongeschikte jongeren echter niet gekeurd, waardoor er niet langer zicht is op de grootte van deze groep.

Omdat er bij 18 jaar heel veel veranderingen zijn in het beleid dat van toepassing is op een jongere (zie het tekstkader), is niet te zeggen welke veranderingen bijdragen (en in welke mate) aan de hogere instroom in economische niet-zelfstandigheid vanuit onderwijs bij 18 jaar.

Tabel 4.3 Transities van 2015 naar 2016 voor jongeren die ooit praktijkonderwijs hebben gevolgd¹⁴

	16→ 17	17→ 18	18→ 19	19→ 20	20→ 21	21→ 22	22→ 23	23→ 24	24→ 25	25→ 26	26→ 27	27→ 28	28→ 29
Onderwijs → onderwijs	95%	89%	61%	36%	24%	15%	9%	5%					
Onderwijs → arbeidsongeschikt	1%	1%	2%	8%	3%	2%	2%	1%					
Onderwijs → economisch zelfstandig	0%	1%	4%	3%	4%	3%	2%	2%					
Onderwijs → economisch niet-zelfstandig	0%	4%	25%	15%	9%	6%	4%	2%					
Arbeidsongeschikt → arbeidsongeschikt	1%	1%	1%	12%	20%	23%	26%	33%					
Arbeidsongeschikt → ec. niet-zelfstandig	0%	0%	0%	1%	2%	3%	2%	2%					
Economisch zelfstandig → ec.zelfstandig	0%	0%	1%	4%	8%	15%	20%	25%					
Ec. zelfstandig → ec. niet-zelfstandig	0%	0%	0%	0%	1%	1%	2%	2%					
Ec. niet-zelfstandig → arbeidsongeschikt	0%	0%	0%	2%	2%	3%	3%	2%					
Ec. niet-zelfstandig → ec.zelfstandig	0%	0%	1%	3%	6%	6%	5%	5%					
Ec. niet-zelfstandig → ec. niet-zelfstandig	0%	0%	3%	13%	19%	20%	21%	19%					
Overige transities	3%	4%	2%	3%	2%	3%	3%	2%					

Net als jongeren die ooit praktijkonderwijs volgden, verlaten jongeren die ooit voortijdig schoolverlater waren relatief vaak als ze 18 zijn het onderwijs en worden dan veelal economisch niet-zelfstandig (zie tabel C.1 in bijlage C). Voor een deel pikken we hier het voortijdig schoolverlaten zelf op, dit gebeurt relatief vaak bij 18 jaar. We zien geen duidelijk afwijkende patronen in de transities rond het bereiken van 23 en 27 jaar. Ook voor jongeren zonder startkwalificatie en voor jongeren met psychische klachten en geldt dat er geen duidelijke patronen te zien zijn die gerelateerd kunnen worden aan specifieke beleidsveranderingen (zie tabel C.2 en tabel C.3 in bijlage C).

¹⁴ Vanwege beperkte databeschikbaarheid zijn alleen 16- tot 24-jarigen (in 2015) opgenomen in deze tabel.

Figuur 4.1 en tabel 4.1, 4.2 en 4.3 kijken naar transities een of twee jaar later. Door ook naar transities over een langere periode te kijken, wordt inzichtelijk hoe lang jongeren economische niet-zelfstandig blijven.

Heterogeniteit in de afstand tot de arbeidsmarkt onder economisch niet-zelfstandige jongeren.

De groep economisch niet-zelfstandige jongeren is behoorlijk heterogeen als we kijken naar de duur van de periode waarover zij economisch niet-zelfstandig zijn. Sommige jongeren zijn slechts één jaar economisch niet-zelfstandig, terwijl er ook een substantiële groep is die enkele jaren later nog steeds (of wederom) economisch niet-zelfstandig is. Om deze heterogeniteit binnen de groep economisch niet-zelfstandige jongeren in beeld te krijgen, kijken we naar de groep economisch niet-zelfstandige jongeren in 2011 en analyseren we wat hun arbeidsmarktpositie is in de vijf daaropvolgende jaren (de periode 2012-2016).¹⁵

Meer dan zes op de tien jongeren die economisch niet-zelfstandig waren in 2011, is in de daaropvolgende vijf jaar ten minste één jaar wel economisch zelfstandig (zie tabel 4.4). Twee op de tien jongeren die in 2011 economisch niet-zelfstandig waren, is zelfs in alle vijf daaropvolgende jaren wel economisch zelfstandig. Daartegenover staat dat ook bijna een kwart van de jongeren die in 2011 economisch niet-zelfstandig waren, in elk van de vijf daaropvolgende jaren ook economisch niet-zelfstandig blijft, zoals blijkt uit tabel 4.5.¹⁶

Tabel 4.4 Aantal jaar dat economisch niet-zelfstandige jongeren in 2011 in de periode 2012-2016 wel economisch zelfstandig zijn geweest¹⁷

	Percentage	Aantal
0 jaar	39%	73.667
1 jaar	11%	20.664
2 jaar	10%	18.690
3 jaar	10%	18.827
4 jaar	11%	21.316
5 jaar	19%	36.732
Totaal	100%	189.896

¹⁵ Omdat jongeren naast economisch zelfstandig en economisch niet-zelfstandig ook onderwijsvolgend of arbeidsongeschikt kunnen zijn, is het aantal jongeren dat in 2011 economisch niet-zelfstandig was en in de vijf jaar daarna geen enkel jaar economisch wel zelfstandig waren, niet gelijk aan het aantal jongeren dat in de vijf jaar daarna vijf jaar economisch niet-zelfstandig was.

¹⁶ Tabellen C.4 en C.5 in bijlage C tonen voor alle jongeren die in 2016 economisch niet-zelfstandig waren, hoeveel van de vijf voorgaande jaren zij dit ook niet (tabel C.5) of juist wel (tabel C.4) waren.

¹⁷ In deze tabel worden jongeren meegenomen die tussen 2011 en 2016 16 jaar of ouder waren, maar niet ouder dan 30 jaar. Het gaat hier dus om 16- tot 25-jarigen in 2011, oftewel alle 21- tot 30-jarigen in 2016.

Tabel 4.5 Aantal jaar dat economisch niet-zelfstandige jongeren in 2011 in de periode 2012-2016 ook economisch niet-zelfstandig zijn¹⁸

	Percentage	Aantal
0 jaar	27%	50.934
1 jaar	17%	31.913
2 jaar	12%	23.304
3 jaar	11%	20.088
4 jaar	10%	18.693
5 jaar	24%	44.964
Totaal	100%	189.896

Gegeven deze heterogeniteit binnen de groep economisch niet-zelfstandige jongeren, is het ook aannemelijk dat er substantiële verschillen zijn in de afstand die deze jongeren hebben tot de arbeidsmarkt. Dat vraagt mogelijk om meer maatwerk in de begeleiding van deze jongeren.

Subgroepen binnen de groep economisch (niet-)zelfstandige jongeren

Een analyse vergelijkbaar met bovenstaande analyse van de arbeidsmarktpositie van jongeren kan gebruikt worden om binnen de groep economisch niet-zelfstandige jongeren verschillende subgroepen te identificeren met een oplopende afstand tot de arbeidsmarkt.

Als uitgangspunt geldt of iemand in 2016 economisch zelfstandig was of niet. Op basis van hun arbeidsmarktpositie in de vijf voorgaande jaren (2011-2015) worden vervolgens verschillende subgroepen gedefinieerd. Omdat economische zelfstandigheid alleen bekend is voor jongeren van 16 jaar en ouder, kunnen deze subgroepen alleen worden gedefinieerd voor jongeren die in 2016 tussen de 21 en de 30 jaar oud waren.¹⁹ We onderscheiden de volgende subgroepen (zie ook figuur 4.2).

Economisch niet-zelfstandig in 2016, maar dat recent wel geweest. Jongeren die in minimaal een van de vijf voorgaande jaren economisch zelfstandig waren, maar dit in 2016 niet zijn, vormen de eerste subgroep. Deze groep heeft bewezen op eigen kracht economisch zelfstandig te *kunnen* zijn, al lukte dit in het jaar 2016 niet. Dit betreft 26% van de economisch niet-zelfstandige jongeren in 2016 (93.422 jongeren tussen de 21 en de 30 jaar).

Langdurig economisch niet-zelfstandig en ook in 2016 economisch niet-zelfstandig. Een tweede subgroep betreft jongeren die niet alleen in 2016, maar daarnaast nog minimaal twee van de vijf voorgaande jaren economisch niet-zelfstandig zijn geweest en bovendien in geen van deze jaren economisch wel zelfstandig waren. Deze groep is dus langdurig economisch niet-zelfstandig. 31% van de economisch niet-zelfstandige jongeren in 2016 valt in deze subgroep (in totaal 111.750 jongeren tussen de 21 en de 30 jaar).

Langdurig economisch niet-zelfstandig en in 2011-2016 nooit werk als belangrijkste inkomensbron. Een derde potentieel interessante groep zijn jongeren die langdurig economisch

¹⁸ In deze tabel worden jongeren meegenomen die tussen 2011 en 2016 16 jaar of ouder waren, maar niet ouder dan 30 jaar. Het gaat hier dus om 16- tot 25-jarigen in 2011, oftewel alle 21- tot 30-jarigen in 2016.

¹⁹ Voor deze jongeren is zowel in 2016 als in elk van de vijf voorgaande jaren de economische zelfstandigheid bekend.

niet-zelfstandig zijn én die tussen 2011 en 2016 in geen enkel jaar loon uit werk als belangrijkste inkomensbron hebben gehad. Dit betreft dus een subgroep van de langdurig economisch niet-zelfstandige jongeren voor wie de afstand tot economische zelfstandigheid het grootst is. In 2016 betreft dat 8% van de economisch niet-zelfstandige jongeren (29.405 jongeren tussen de 21 en de 30 jaar).

Economisch wel zelfstandig in 2016, maar daarvoor langdurig economisch niet-zelfstandig. Een laatste potentieel interessante groep identificeren we binnen de groep die in 2016 wel economisch zelfstandig waren. Dit zijn jongeren die in 2016 wel economisch zelfstandig zijn, maar minimaal drie van de afgelopen zes jaar economisch niet-zelfstandig zijn geweest. Daarmee lijken ze veel op de tweede subgroep die we onderscheiden (langdurig economisch niet-zelfstandig), met als verschil dat ze in 2016 wel economisch zelfstandig zijn. Dit geldt in 2016 voor 4,4% van de economisch zelfstandige jongeren (49.589 jongeren tussen de 21 en de 30 jaar).

Deze subgroepen zullen ook in de volgende hoofdstukken gebruikt worden om meer grip te krijgen op de heterogeniteit in de groep economisch niet-zelfstandige jongeren.

Figuur 4.2 Subgroepen binnen de economisch (niet-)zelfstandige jongeren (21-30 jaar), 2016

Er zijn ruim 150 duizend jongeren tussen de 21 en de 30 jaar die economisch niet-zelfstandig zijn, maar niet in een van de hierboven genoemde subgroepen vallen. Deze jongeren zijn niet langdurig economisch niet-zelfstandig (omdat zij tussen 2011 en 2015 maximaal 1 jaar economisch niet-zelfstandig zijn geweest), maar ook nooit wél economisch zelfstandig geweest sinds 2011. Dit zijn voor het grootste deel jongeren die recent het onderwijs verlaten hebben, en daarnaast jongeren die recent volledig arbeidsongeschikt waren of in een institutioneel huishouden woonden.²⁰

²⁰ Er zijn ook twee groepen niet-economisch zelfstandige jongeren die niet in figuur 4.2 kunnen worden meegenomen. Hierbij gaat het enerzijds om jongeren jonger dan 21 jaar in 2016, omdat hun arbeidsmarktpositie niet voor alle jaren tussen 2011 en 2016 kan worden geobserveerd. Zij waren immers nog niet gedurende al deze jaren ouder dan 16 jaar. Anderzijds is er ook een groep jongeren die tussen 2011 en 2016 niet alle jaren ingeschreven zijn geweest in de gemeentelijke basisadministratie (GBA), waardoor niet bekend is of deze jongeren economisch zelfstandig zijn of niet. Het gaat hierbij vaak om recente immigranten.

5 Waarom zijn jongeren economisch niet-zelfstandig?

Samenvatting

Jongeren die economisch niet-zelfstandig zijn hebben een jaarinkomen uit werk of zelfstandig ondernemerschap dat lager is dan de netto bijstand van een alleenstaande. Uit arbeidsmarktgegevens blijkt echter dat een substantieel deel van de economisch niet-zelfstandige jongeren wel werkt: ruim 60% van de jongeren die in 2016 economisch niet-zelfstandig waren, werkt dat jaar in loondienst. Omdat zij weinig uren per week werken, een laag uurloon verdienen, of slechts een gedeelte van het jaar werken, verdienen ze op jaarbasis onvoldoende om economisch zelfstandig te zijn.

Economisch niet-zelfstandige jongeren die recent nog wel economisch zelfstandig waren, zijn relatief vaak recent werkloos, arbeidsongeschikt of ziek geworden. Jongeren die langdurig economisch niet-zelfstandig zijn, werken vaak maar weinig uren per week of werken maar enkele maanden per jaar, bijvoorbeeld vanwege seizoenswerk. Van de jongeren die langdurig economisch niet-zelfstandig zijn en voor wie werk in de periode 2011-2016 nooit de belangrijkste inkomensbron was, zit bijna 60% in de bijstand. Daarnaast had ruim een derde van deze jongeren helemaal geen inkomen in 2016.

Economisch niet-zelfstandige jongeren werken relatief vaak in de sector 'arbeidsbemiddeling, uitzendbureaus en personeelsbeheer': ruim één op de vier werkende economisch niet-zelfstandige jongeren werkt in deze sector, tegenover een op de negen economisch zelfstandige jongeren.

Een jongere kan economisch niet-zelfstandig zijn omdat hij helemaal niet werkt, maar ook omdat hij regelmatig perioden werkloos is, te weinig uren werkt of tegen een te laag uurloon werkt om meer te verdienen dan het bijstandsniveau van een alleenstaande (en daarmee economisch zelfstandig te zijn). De aard van het economisch niet-zelfstandig zijn, is mede bepalend voor de (toekomstige) kansen op de arbeidsmarkt van jongeren. Dit hoofdstuk kijkt daarom op basis van arbeidsmarkt- en inkomensgegevens waarom jongeren economisch niet-zelfstandig zijn.

Arbeidsmarktpositie en voornaamste inkomensbron

Ruim 60% van de jongeren die in 2016 economisch niet-zelfstandig waren, werkte in dat jaar wel in loondienst (zie tabel 5.1). Desondanks verdienden deze jongeren op jaarbasis minder dan het bijstandsniveau van een alleenstaande. Het bijstandsniveau van een alleenstaande komt overeen met een baan van 0,7 fte (28 uur per week) tegen het minimumloon (WML) gedurende het hele jaar.

Van de jongeren die economisch niet-zelfstandig zijn maar wél inkomen uit loondienst hebben in 2016, verdiende 30% (74 duizend jongeren) per gewerkt uur minder dan het wettelijk minimumuurloon. Dit zijn jongeren die jonger zijn dan 23 jaar²¹ en daarom volgens het wettelijk minimumjeugdloon (WMJL) betaald mogen worden. Een deel van hen (7% van de werkende economisch niet-zelfstandige jongeren) werkte gemiddeld minstens 28 uur per week gedurende het

²¹ In 2016 gold het minimumloon vanaf 23 jaar. Tot en met 22 jaar gold het wettelijk minimumjeugdloon. Sinds 1 juli 2017 geldt het WML vanaf 22 jaar.

hele jaar. Zodra deze jongeren niet meer onder het WMJL, maar onder het WML vallen, zullen ze daarom economisch zelfstandig zijn als zij dezelfde baan behouden.

Veel economisch niet-zelfstandige jongeren werken niet voldoende om de grens van economische zelfstandigheid te bereiken. Van de werkende jongeren die in 2016 economisch niet-zelfstandig zijn, heeft slechts 11% elke maand minimaal 15 uur per week gewerkt. Tegelijkertijd werkt bijna 40% van de economisch niet-zelfstandige jongeren in 2016 helemaal niet. Voor ruim 80% van hen geldt dat zij het jaar daarvoor ook al niet werkten. Voor een deel van deze groep is dit waarschijnlijk een bewuste keuze, bijvoorbeeld omdat zij jonge kinderen hebben, maar de anderen kunnen wellicht geen geschikte baan vinden. Het is op basis van de data niet mogelijk om degenen die ervoor kiezen niet te werken te onderscheiden van degenen die wel willen werken maar geen baan kunnen vinden.

Voor een kwart van de economisch niet-zelfstandige jongeren is een uitkering de voornaamste inkomensbron. Hierbij gaat het meestal om een bijstandsuitkering. Daarnaast heeft 15% helemaal geen (persoonlijk) inkomen. Hieronder vallen ook jongeren die werkloos, maar niet uitkeringsgerechtigd zijn (nuggers). Deze jongeren zonder persoonlijk inkomen kunnen financieel wel ondersteund worden door bijvoorbeeld hun ouders of partner of mogelijk wonen ze nog bij hun ouders.

Tabel 5.1 laat, naast informatie voor de hele groep economisch niet-zelfstandige jongeren, van links naar rechts in kolommen 2-4 ook arbeidsmarkt- en inkomensgegevens zien voor de subgroepen met oplopende afstand tot de arbeidsmarkt die in hoofdstuk 4 geïdentificeerd werden. Met oplopende afstand tot de arbeidsmarkt daalt het percentage mensen dat werkt: van de economisch niet-zelfstandige jongeren die recent wel economisch zelfstandig waren, werkte 67% in 2016, van de langdurig economisch niet-zelfstandigen 51% en van de langdurig economisch niet-zelfstandigen die in de periode 2011-2016 nooit werk als belangrijkste inkomensbron hadden werkt 13% in 2016.²²

Economisch niet-zelfstandige jongeren die recent wel economisch zelfstandig waren, hebben ten opzichte van de overige economisch niet-zelfstandige jongeren veel vaker een WW-, arbeidsongeschiktheids- of ziektebewerking als belangrijkste inkomensbron. Wel hebben deze jongeren minder vaak een bijstandsuitkering als belangrijkste inkomensbron. In deze groep zitten dus relatief veel jongeren die recentelijk (gedeeltelijk) werkloos, (gedeeltelijk) arbeidsongeschikt of ziek geworden zijn. 64% heeft inkomen uit werk of een eigen onderneming als belangrijkste inkomensbron en maar een klein deel heeft helemaal geen inkomen. Jongeren in deze groep verdienen met hun werk vrijwel altijd meer dan het minimumloon per uur.

Van de langdurig economisch niet-zelfstandige jongeren heeft 48% inkomen uit werk als belangrijkste inkomensbron. Voor 26% is de belangrijkste inkomensbron een bijstandsuitkering en 19% heeft helemaal geen inkomen. Slechts 3% heeft een WW-, AO- of Ziektebewerking. Bijna een op de vijf werkende jongeren in deze groep verdient minder dan het wettelijk minimumuurloon. Bovendien werken deze jongeren ook aanzienlijk minder vaak meer dan 28 uur per week.

Van de jongeren die langdurig economisch niet-zelfstandig zijn en tussen 2011 en 2016 nooit werk als belangrijkste inkomensbron hadden, heeft 36% helemaal geen persoonlijk inkomen en heeft

²² Jongeren die langdurig economisch niet-zelfstandig zijn en nooit werk als belangrijkste inkomensbron hebben gehad kunnen wel werken, maar hun inkomen uit andere bronnen (veelal uitkeringen) is hoger dan hun inkomen uit werk.

57% een bijstandsuitkering als belangrijkste inkomensbron. De rest heeft een andere uitkering. 13% van deze groep werkte in 2016 op enig moment in loondienst. Dat was echter voor een korte periode of voor weinig uren per week, want hun belangrijkste inkomensbron is een (bijstands)uitkering. Deze groep jongeren kent een relatief groot deel gedeeltelijk arbeidsongeschikten (22%). De arbeidsmarkt- en inkomensgegevens van economisch zelfstandige jongeren zijn te vinden in tabel D.1 in bijlage D.

Tabel 5.1 Arbeidsmarkt- en inkomensgegevens van de verschillende (sub)groepen jongeren in 2016²³

	Economisch niet-zelfstandige jongeren in 2016			
	Alle (16-30 jaar)	Recent economisch zelfstandig geweest (21-30 jaar)	Langdurig economisch niet-zelfstandig geweest (21-30 jaar)	Langdurig economisch niet-zelfstandig en langdurig werk niet als belangrijkste inkomensbron (21-30 jaar)
<u>Werkte in 2016 wel in loondienst</u>	62%	67%	51%	13%
en is wel gedeeltelijk arbeidsongeschikt	3%	1%	4%	22%
maar verdient minder dan 8,80 euro per uur	30%	8%	19%	31%
werkt elke maand min. 15 uur per week	11%	8%	10%	11%
werkt elke maand min. 28 uur per week	2%	0%	1%	3%
werkt minstens 1 maand min. 28 uur per week	53%	51%	36%	22%
werkt minstens 3 maanden min. 28 uur per week	32%	28%	18%	11%
verdient minder dan 8,80 euro per uur & werkt meer dan 1456 uur per jaar (28 uur per week gemiddeld)	7%	1%	3%	4%
<u>Werkte in 2016 niet in loondienst</u>	38%	33%	49%	87%
en werkte in 2015 ook niet in loondienst	81%	56%	84%	96%
en werkte in 2015 wel in loondienst	19%	44%	16%	4%
<u>Belangrijkste bron van inkomen 2016</u>				
Werknemer	52%	50%	40%	0%
Directeur-groootaandeelhouder	0%	0%	0%	0%
Zelfstandig ondernemer	6%	12%	6%	0%
Overige zelfstandige	2%	2%	2%	0%
Meewerkend gezinslid	0%	0%	0%	0%
Ontvanger werkloosheidsuitkering	3%	9%	1%	0%
Ontvanger bijstandsuitkering	16%	7%	26%	57%
Ontvanger uitkering sociale voorziening overig	2%	0%	2%	4%
Ontvanger uitkering ziekte/arbeitsongeschiktheid	3%	9%	2%	1%
Ontvanger pensioenuitkering	1%	1%	1%	2%
Zonder inkomen	15%	9%	19%	36%
<u>Aantal mensen</u>	<u>401.620</u>	<u>93.422</u>	<u>111.750</u>	<u>29.405</u>

²³ De cijfers over alle economisch niet-zelfstandige jongeren zijn op basis van jongeren tussen de 16 en de 30 jaar die in deze categorie vallen. De cijfers over de verschillende subgroepen gaan daarentegen over jongeren tussen de 21 en de 30 jaar. Tabel D.2 in bijlage D laat zien dat de arbeidsmarkt- en inkomensgegevens van alle economisch niet-zelfstandige jongeren tussen de 21 en de 30 jaar in lijn zijn met de gegevens voor jongeren tussen de 16 en de 30 jaar.

In welke sectoren werken economisch niet-zelfstandige jongeren?

Om meer inzicht te krijgen in welke sectoren economisch niet-zelfstandige jongeren werken en of dit andere sectoren zijn dan waar economisch zelfstandigen werken, geeft tabel 5.2 de top-5 weer van sectoren waar economisch niet-zelfstandige jongeren het vaakst werkzaam zijn.²⁴ De tabel laat ook zien hoeveel jongeren die economisch wel zelfstandig zijn, in deze vijf sectoren werkzaam zijn. Relatief veel economisch niet-zelfstandige jongeren werken in de sector 'arbeidsbemiddeling, uitzendbureaus en personeelsbeheer' (28% van de economisch niet-zelfstandige jongeren, ofwel 35 duizend jongeren). Daarnaast werken economisch niet-zelfstandige jongeren (relatief) vaak in de detailhandel, in de horeca, in maatschappelijke dienstverlening zonder overnachting (o.a. de thuiszorg) en in de sector *Facility management, Reiniging en Landschapsverzorging* (o.a. interieurreiniging van gebouwen).

Voor al deze sectoren geldt dat het merendeel van de jongeren dat in deze sectoren werkzaam is, wel economisch zelfstandig is. Zo werken er bijvoorbeeld in de sector 'arbeidsbemiddeling, uitzendbureaus en personeelsbeheer' ook 85 duizend jongeren die wél economisch zelfstandig zijn.

Tabel 5.2 Sectoren waar 25- tot 30-jarige economisch niet-zelfstandigen het vaakst werkzaam zijn (tweede digit SBI 2008)

		Economisch niet-zelfstandige jongeren		Economisch zelfstandige jongeren	
		%	Aantal	%	Aantal
1	Arbeidsbemiddeling, uitzendbureaus en personeelsbeheer.	28%	35.084	11%	85.408
2	Detailhandel (niet in auto's).	12%	14.778	8%	58.917
3	Eet- en drinkgelegenheden.	9%	11.318	3%	23.948
4	Maatschappelijke dienstverlening zonder overnachting.	6%	7.121	4%	29.412
5	Facility management, reiniging en landschapsverzorging.	5%	6.045	1%	8.351

²⁴ Hier wordt alleen gekeken naar werkende economisch niet-zelfstandige jongeren boven de 25 jaar, omdat kleine bijbaantjes dan minder het beeld beïnvloeden. De sectoren zijn gebaseerd op de SBI 2008 codering op afdelingsniveau (eerste twee cijfers van de SBI 2008 code).

6 Achtergrondkenmerken en multiproblematiek

Samenvatting

De subgroepen met oplopende afstand tot de arbeidsmarkt die we onderscheiden binnen de groep economisch niet-zelfstandige jongeren, verschillen substantieel in kenmerken van deze jongeren. Jongeren (21-30 jaar) die recent economisch zelfstandig waren, hebben bijvoorbeeld minder vaak een migratieachtergrond (vooral onder vrouwen) en veel vaker een startkwalificatie. Van de jongeren die langdurig economisch niet-zelfstandig zijn, heeft ongeveer 40% geen startkwalificatie, heeft bijna 40% een migratieachtergrond, gebruikt een op de negen medicijnen voor psychische aandoeningen, is ruim een op de negen wanbetaler bij hun zorgverzekering en werken bij bijna een kwart beide ouders niet.

Jongeren die langdurig economisch niet-zelfstandig zijn en nooit werk als belangrijkste inkomensbron hebben gehad, hebben in vergelijking met de rest van de langdurig economisch niet-zelfstandige jongeren vaker geen startkwalificatie (50%), vaker een kind (70% van de vrouwen in deze groep), vaker een migratie achtergrond en gebruiken vaker medicatie voor psychische klachten.

Het geschatte kansmodel laat duidelijk zien dat multiproblematiek samenvalt met economisch niet-zelfstandig zijn: jongeren die ongunstig scoren op verschillende domeinen hebben de hoogste kans om economisch niet-zelfstandig te zijn. Daarnaast valt op dat het hebben van een kind bij mannen samenhangt met een lagere kans op economisch niet-zelfstandig zijn, terwijl bij vrouwen het hebben van een kind juist samenhangt met een hogere kans op economisch niet-zelfstandig zijn.

Dit hoofdstuk brengt eerst de kenmerken van de verschillende (sub)groepen in kaart. Hierbij gaat het zowel om kenmerken in 2016 als om kenmerken in de jaren daaraan voorafgaand. Vervolgens wordt een kansmodel geschat voor de kans om economisch niet-zelfstandig te zijn op basis van een aantal persoonskenmerken en indicatoren van problematiek op verschillende domeinen. Hiermee kan geanalyseerd worden hoe deze persoonskenmerken en indicatoren samenhangen met de kans economisch niet-zelfstandig te zijn. Dit kansmodel geeft ook inzicht in hoeverre het hebben van multiproblematiek de kans op economisch niet-zelfstandig zijn, vergroot.

Kenmerken van de verschillende (sub)groepen jongeren

Tabel 6.1 geeft voor een groot aantal kenmerken de verschillen weer tussen 21- tot 30-jarige jongeren die in 2016 economisch niet-zelfstandig waren, en jongeren die dat wel waren.²⁵ De kenmerken hebben onder andere betrekking op het gevolgde en behaalde onderwijs, psychische gezondheid en financiële problemen van de jongeren in 2016. Daarnaast worden een aantal kenmerken van ouders beschreven: of ze in het (recente) verleden een bijstandsuitkering als belangrijkste inkomensbron hadden en of ze in de schuldsanering zaten. Jongeren die hun zorgverzekering niet betalen, hebben

²⁵ De tabellen in dit hoofdstuk bevatten slechts een selectie van de (belangrijkste) beschikbare kenmerken, de tabellen in bijlage E bevatten alle beschikbare relevante kenmerken. Bovendien vermeldt bijlage E het aantal observaties voor alle tabellen in hoofdstuk 6 per variabele en per (sub)groep.

vaak ook schulden op andere terreinen²⁶, daarom wordt wanbetaling van de zorgverzekering gebruikt als indicator voor wanbetaling/schulden op andere terreinen.

Tabel 6.1 Gemiddelden van kenmerken van 21- tot 30-jarigen economisch (niet-) zelfstandige jongeren, 2016

	Economisch zelfstandig in 2016	Economisch niet-zelfstandig in 2016
Persoonskenmerken:		
Woont in g4 (%)	15,4	18,4
Woont in g4 en heeft een migratieachtergrond (%)	5,2	11,5
Man (%)	53,8	41,0
Leeftijd in Jaren	26,5	25,7
Alleenstaande ouder van een thuiswonend kind (%)	0,8	2,4
Heeft een kind (%)	17,7	30,8
Heeft een migratieachtergrond (%)	20,8	43,2
Ouderlijke gezinssituatie:		
Ten minste een ouder heeft in 2006-2016 ten minste een jaar bijstand als voornaamste inkomensbron gehad (%)	7,6	20,6
Ten minste een ouder heeft werk als voornaamste inkomensbron (%)	88,5	81,0
Moeder zat ten minste een jaar in schuldsanering in 2009-2016 (%)	1,2	3,0
Vader zat ten minste een jaar in schuldsanering in 2009-2016 (%)	1,1	2,2
Criminaliteit:		
Heeft een haltwaardig delict gepleegd in 2005-2016 (%)	3,8	5,2
Verdachte van een delict geweest in 2005-2016 (%)	18,0	25,8
Verdachte van een delict tussen 15 en 18 jaar (%)	8,0	12,8
Onderwijs:		
Is op het vo van school gewisseld (%)	8,7	13,8
Voortijdig schoolverlater (%)	9,7	26,3
Heeft een startkwalificatie (%)	91,8	73,1
Heeft een ho diploma behaald (%)	37,8	16,3
Geen diploma behaald in Nederland (%)	3,9	11,0
Ooit ingeschreven op praktijkonderwijs in 2007-2016 (%)	0,7	2,4
Ooit ingeschreven op lwoo in 2003-2016 (%)	9,4	15,0
Zorg:		
Heeft positieve GGZ kosten (2015) (%)	4,0	9,5
Gebruikt medicijnen voor psychische aandoeningen in 2016 (%)	4,4	9,6
Schulden:		
Is wanbetaler Zvw (%)	1,4	8,1

De tabel laat zien dat economisch zelfstandige jongeren qua kenmerken sterk van economisch niet-zelfstandige jongeren verschillen. Zo hebben economisch niet-zelfstandige jongeren vaker een kind (31% tegenover 18%), vaker een migratieachtergrond (43% tegenover 21%) en zijn ze vaker verdacht

²⁶ Pommer, E., en J. Boelhouwer, 2017, Overall rapportage sociaal domein 2016: burgers (de)centraal. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP).

geweest van een delict²⁷ (26% tegenover 18%). Bovendien zijn deze jongeren minder vaak hoogopgeleid (16% tegenover 38%) en hebben ze vaker geen startkwalificatie behaald (27% tegenover 8%). Ook gebruiken jongeren die economisch niet-zelfstandig zijn vaker medicijnen voor psychische aandoeningen (9,6% tegenover 4,4%).²⁸

Hierbij moet wel worden opgemerkt dat er ruim drie keer zoveel economisch zelfstandige jongeren (1,1 miljoen) als economisch niet-zelfstandige jongeren zijn (360 duizend). Daardoor zijn er ondanks het hogere percentage jongeren met medicijnen voor psychische aandoeningen onder economisch niet-zelfstandige jongeren (9,6% versus 4,4%), méér economisch wél zelfstandige jongeren die dergelijke medicijnen slikken (48 duizend) dan economisch niet-zelfstandige jongeren (33 duizend). Het merendeel van de jongeren die deze medicijnen slikken is dus wél economisch zelfstandig. Het gebruik van deze kenmerken voor targeting is daardoor veel minder efficiënt dan op het eerste oog lijkt.

In bijlage E worden de kenmerken uitgesplitst naar geslacht en opleidingsniveau en daarnaast bevat bijlage E een tabel waarin alleen jongeren tussen de 16 en de 27 jaar worden meegenomen.²⁹

In tabel 6.2 zijn een aantal belangrijke kenmerken voor de verschillende subgroepen van de groep economisch niet-zelfstandige jongeren onderscheiden met oplopende afstand tot de arbeidsmarkt weergegeven. De kenmerken van langdurig economisch niet-zelfstandige jongeren verschillen aanzienlijk van die van jongeren die nu economisch niet-zelfstandig zijn maar dit recent wel waren. Zo hebben de langdurig economisch niet-zelfstandige jongeren vaker een migratieachtergrond (38% tegenover 28%), zijn ze vaker verdacht geweest van een delict tussen de 15 en 18 jaar (17% tegenover 12%), zijn ze vaker voortijdig schoolverlater (37% tegenover 20%), hebben ze minder vaak een startkwalificatie (62% tegenover 84%) en zijn ze vaker wanbetaler van de zorgverzekering (12% tegenover 7%).

²⁷ Het betreft een optelsom van alle typen delicten: vermogensdelicten (zoals diefstal, verduistering, inbraak, bedrog, valsheidsmisdrijven, heling, afpersing), vernielingen en misdrijven tegen de openbare orde (zoals vernieling, openlijke geweldpleging, huisvredebreuk, computervredebreuk, brandstichting), gewelds- en seksuele misdrijven (zoals mishandeling, bedreiging, stalking, seksuele misdrijven, levensmisdrijven), verkeersmisdrijven (zoals rijden onder invloed en rijden tijdens ontzegging), drugsmisdrijven, (vuur)wapenmisdrijven en overige misdrijven.

²⁸ Wanneer we economisch zelfstandige jongeren in 2016 die langdurig economisch niet-zelfstandig zijn geweest (zie tabel E.1 in bijlage E), vergelijken met de gehele groep economisch zelfstandige en niet-zelfstandige jongeren (zie Tabel 6.1), valt op dat de kenmerken van deze groep substantieel verschillen met de rest van de economisch zelfstandige jongeren. Op veel gebieden zitten de gemiddelden van deze subgroep tussen de gemiddelden van economisch zelfstandige en economisch niet-zelfstandige jongeren in.

²⁹ Zoals besproken in hoofdstuk 4 is het, gegeven de data, alleen mogelijk de subgroepen te definiëren voor jongeren die in 2016 tussen de 21 en de 30 jaar oud waren. De tabel voor 16- tot 27-jarigen bevat daarom alleen de kenmerken voor de gehele groep economisch zelfstandige en economisch niet-zelfstandige jongeren en niet voor de verschillende subgroepen.

Tabel 6.2 Gemiddelden van kenmerken van 21- tot 30-jarigen in verschillende subgroepen, 2016

	Economisch niet-zelfstandig in 2016		
	Recent economisch zelfstandig geweest	Langdurig economisch niet-zelfstandig geweest	Langdurig economisch niet-zelfstandig geweest en langdurig geen werk als belangrijkste inkomensbron
Persoonskenmerken:			
Woont in g4 (%)	16,1	17,4	22,8
Woont in g4 en heeft een migratieachtergrond (%)	9,1	11,9	17,4
Man (%)	39,7	37,3	37,7
Leeftijd in jaren	27,1	26,1	26,8
Alleenstaande ouder van een thuiswonend kind (%)	2,0	3,4	5,7
Heeft een kind (%)	39,6	39,8	48,7
Heeft een migratieachtergrond (%)	28,2	38,2	52,3
Ouderlijke gezinssituatie:			
Ten minste een ouder heeft in 2006-2016 ten minste een jaar bijstand als voornaamste inkomensbron gehad (%)	15,2	25,3	35,9
Ten minste een ouder heeft werk als voornaamste inkomensbron (%)	82,0	77,4	67,7
Moeder zat ten minste een jaar in schuldsanering in 2009-2016 (%)	2,4	3,9	5,0
Vader zat ten minste een jaar in schuldsanering in 2009-2016 (%)	1,9	2,7	3,0
Criminaliteit:			
Heeft een haltwaardig delict gepleegd in 2005-2016 (%)	4,4	6,5	5,4
Verdachte van een delict geweest in 2005-2016 (%)	27,0	33,7	38,6
Verdachte van een delict tussen 15 en 18 jaar (%)	11,8	17,4	18,1
Onderwijs:			
Is op het vo van school gewisseld (%)	9,1	13,9	12,6
Voortijdig schoolverlater (%)	19,6	36,9	41,8
Heeft een startkwalificatie (%)	83,9	61,9	50,4
Heeft een ho diploma behaald (%)	20,3	9,0	7,3
Geen diploma behaald in Nederland (%)	1,2	2,9	5,4
Ooit ingeschreven op praktijkonderwijs in 2007-2016 (%)	1,1	3,6	3,3
Ooit ingeschreven op lwoo in 2003-2016 (%)	14,1	20,4	18,1
Zorg:			
Heeft positieve GGZ kosten (2015) (%)	10,0	11,2	15,5
Gebruikt medicijnen voor psychische aandoeningen in 2016 (%)	10,6	11,6	15,2
Schulden:			
Is wanbetaler Zvw (%)	6,8	11,8	14,7

Ook hier geldt dat ondanks het veel grotere *relatieve* aantal jongeren met een bepaald kenmerk in bijvoorbeeld de groep langdurig economisch niet-zelfstandigen, het absolute aantal jongeren met dit kenmerk meestal veel groter is onder economisch wél zelfstandige jongeren. Zo heeft 25,3% van de langdurig economisch niet-zelfstandige jongeren versus 7,6% van de economisch zelfstandige jongeren een ouder die in de bijstand heeft gezeten, maar zijn er absoluut gezien ruim drie keer zoveel economisch zelfstandige jongeren (ruim 80 duizend) als langdurig economisch niet-zelfstandige jongeren (26 duizend) met een ouder die in de periode 2006-2016 in de bijstand zat.

Tegelijkertijd verschillen langdurig economisch niet-zelfstandige jongeren en economisch niet-zelfstandige jongeren die dat recent nog wel geweest zijn op een aantal andere interessante kenmerken juist weinig van elkaar, en wél van economisch zelfstandige jongeren. Zo hebben jongeren in beide groepen vaak een kind (40% bij beide subgroepen van economisch niet-zelfstandige jongeren tegenover 18% bij economisch zelfstandige jongeren) en gebruiken ze vaker medicijnen voor psychische aandoeningen (11% en 12% tegenover 4% onder economisch zelfstandige jongeren).

De laatste kolom van Tabel 6.2 bevat de kenmerken van de langdurig economisch niet-zelfstandige jongeren die nooit werk als belangrijkste inkomensbron hebben gehad in de afgelopen zes jaar. Ten opzichte van de rest van de langdurig economisch niet-zelfstandige jongeren, wonen ze vaker in de vier grote steden, de G4 (23% tegenover 17%), hebben vaker een kind (49% versus 40%), hebben vaker een migratieachtergrond (52% versus 38%), zijn ze vaker verdacht geweest van een delict tussen 2005 en 2016 (39% versus 34%), hebben minder vaak een startkwalificatie (50% versus 62%) en gebruiken ze vaker medicijnen voor psychische aandoeningen (15% versus 12%).

Kenmerken van de verschillende (sub)groepen jongeren naar geslacht en opleidingsniveau

In hoofdstuk 3 lieten we zien dat een flinke meerderheid van de economisch niet-zelfstandige jongeren vrouw is. Tabel E.3 en tabel E.5 in bijlage E splitsen de kenmerken uit Tabel 6.1 en Tabel 6.2 uit naar geslacht, waarbij te zien is dat vrouwen op bepaalde kenmerken afwijken van de jonge mannen. Wat opvalt, is dat in de in de groep langdurig economisch niet-zelfstandige jongeren die ook langdurig werk niet als belangrijkste inkomensbron hebben gehad, 71% van de vrouwen een kind heeft tegenover slechts 12% van de mannen. Dat vooral economisch niet-zelfstandige vrouwen (en niet mannen) een kind hebben is, weliswaar in iets mindere mate, ook te zien bij andere subgroepen. Verder zijn mannen in de verschillende subgroepen substantieel vaker verdacht geweest van een delict.

Daarnaast is het ook interessant om te kijken naar de mate waarin kenmerken van deze subgroepen verschillen tussen hoger en lager opgeleide jongeren. Tabel E.7 in bijlage E laat de kenmerken van verschillende groepen zien voor jongeren (21-30 jaar) die maximaal een mbo3-diploma hebben behaald en tabel E.9 in bijlage E laat kenmerken zien voor jongeren met een mbo4-diploma of hoger.³⁰ Jongeren met maximaal een mbo3-diploma, zijn vaker verdacht van een delict, hebben vaker een kind en zijn vaker wanbetaler van hun zorgverzekering. Deze patronen zijn zichtbaar binnen alle (sub)groepen van economisch zelfstandige en economisch niet-zelfstandige jongeren.

³⁰ Onder mbo3 en lager vallen de volgende opleidingsniveaus: basisonderwijs, praktijkonderwijs, vmbo b/k, mbo1, mbo2, mbo3 en havo/vwo. Mbo4 of hoger is: mbo4, hbo en wo.

Multiproblematiek

Tot nu toe is de mate waarin kenmerken met elkaar samenhangen grotendeels buiten beschouwing gebleven, maar het is aannemelijk dat veel van de genoemde kenmerken niet volledig los staan van elkaar. Vaak is er sprake van multiproblematiek: bepaalde groepen scoren op verschillende domeinen (denk aan onderwijs, criminaliteit, gezinssituatie en zorg) tegelijkertijd ongunstig. Zo hebben jongeren die geen startkwalificatie hebben bijvoorbeeld ook relatief vaker ouders die in de afgelopen 10 jaar in de bijstand hebben gezeten.

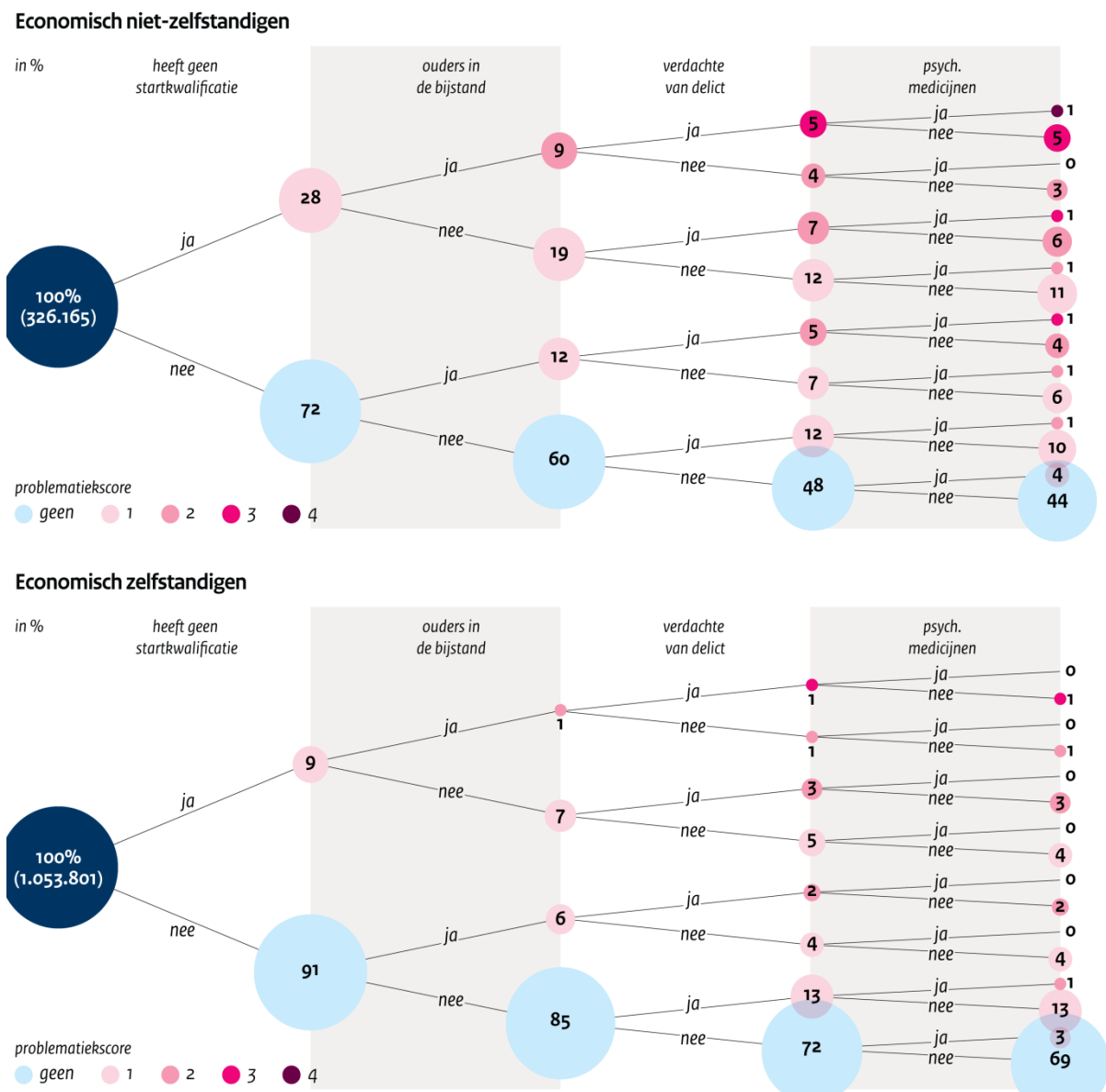
Deze paragraaf brengt in kaart welke (combinatie van) kenmerken samengaat met een groter risico op economische niet-zelfstandigheid. Het is heel belangrijk om op te merken dat het hier niet om causale relaties gaat. De analyse geeft niet aan dat bepaalde kenmerken ervoor zorgen dat iemand economisch niet-zelfstandig is; het geeft slechts aan dat bepaalde kenmerken en economisch niet-zelfstandig zijn vaker hand in hand gaan.

Multiproblematiek komt veelvuldig voor onder economisch niet-zelfstandige jongeren. Figuur 6.1 laat dat zien aan de hand van een boomdiagram waarin een groep jongeren achtereenvolgens wordt uitgesplitst naar problematiek op vier domeinen. We doen dat over de domeinen onderwijs (bezit geen startkwalificatie), ouderlijke gezinssituatie (een ouder heeft ten minste een jaar een bijstandsuitkering als belangrijkste inkomensbron gehad tussen 2006 en 2016), criminaliteit (verdacht van een delict geweest tussen 2005 en 2016) en zorg (gebruikt medicijnen voor psychische aandoeningen in 2016). Bij een negatief kenmerk vindt de uitsplitsing plaats naar de bovenste helft van de figuur, bij een positief kenmerk naar de onderste helft van de figuur. We doen dat voor jongeren die economisch niet-zelfstandig zijn (links) en jongeren die economisch wel zelfstandig zijn (rechts).

Van de economisch zelfstandige jongeren scoort 69% gunstig op alle vier de kenmerken, oftewel ze hebben een startkwalificatie, ze hebben geen ouder die tussen 2006 en 2016 ten minste een jaar bijstand als belangrijkste inkomensbron had, ze zijn tussen 2005 en 2016 geen verdachte geweest van een delict en ze gebruiken in 2016 geen medicijnen voor psychische aandoeningen. Dit aandeel is onder economisch zelfstandige jongeren substantieel hoger dan onder economisch niet-zelfstandige jongeren, voor wie dit slechts voor 44% van de jongeren geldt. Economisch niet-zelfstandige jongeren scoren niet alleen vaker ongunstig op één van de vier domeinen, maar het gaat ook vaker om een combinatie van problematiek op verschillende domeinen. Er is dus regelmatig sprake van multiproblematiek onder economisch niet-zelfstandige jongeren.

Bij jongeren met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt is er vaker sprake van multiproblematiek. Figuur 6.2 presenteert de boomdiagrammen voor de drie subgroepen binnen de economisch niet-zelfstandige jongeren. Van de jongeren die langdurig economisch niet-zelfstandig zijn, heeft slechts 35% geen van de vier kenmerken. Voor de langdurig economisch niet-zelfstandige jongeren die ook nog nooit werk als belangrijkste inkomensbron hebben gehad, is dit zelfs maar 23%.

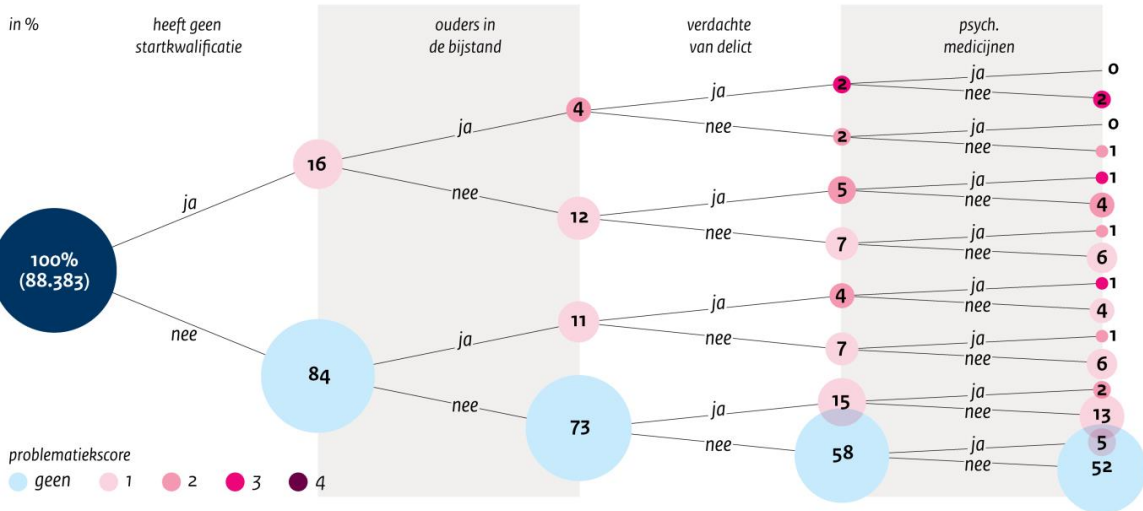
Figuur 6.1 Boomdiagrammen voor economisch (niet-)zelfstandige jongeren (16-30 jaar)³¹

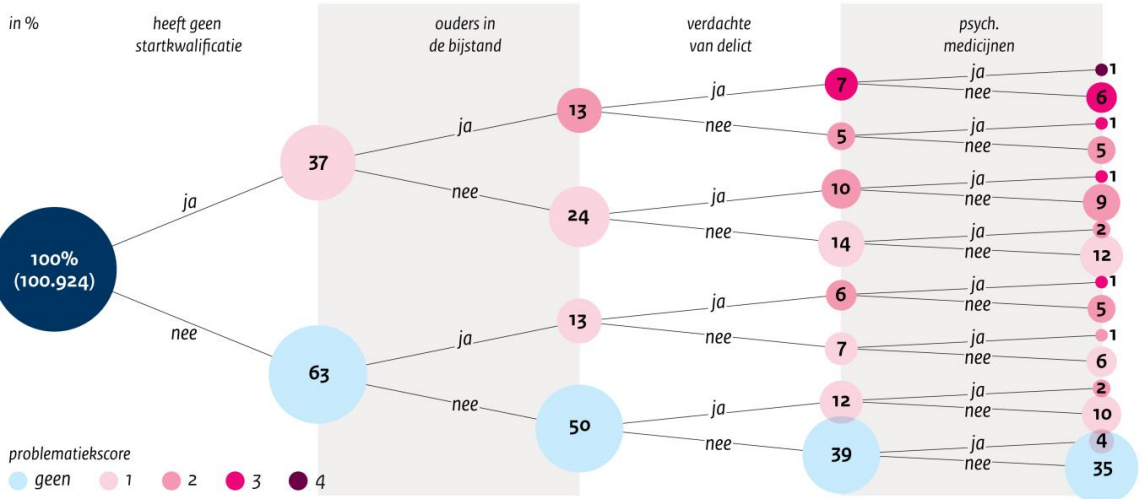
³¹ Alleen jongeren die geen ontbrekende waarde hebben op alle vier de kenmerken worden meegenomen in deze figuur. Dit veroorzaakt het verschil tussen de observatieaantallen uit deze tabel en het aantal jongeren per groep (zie tabel A.2).

Figuur 6.2 Boomdiagrammen voor subgroepen van economisch niet-zelfstandige jongeren (21-30 jaar)³²

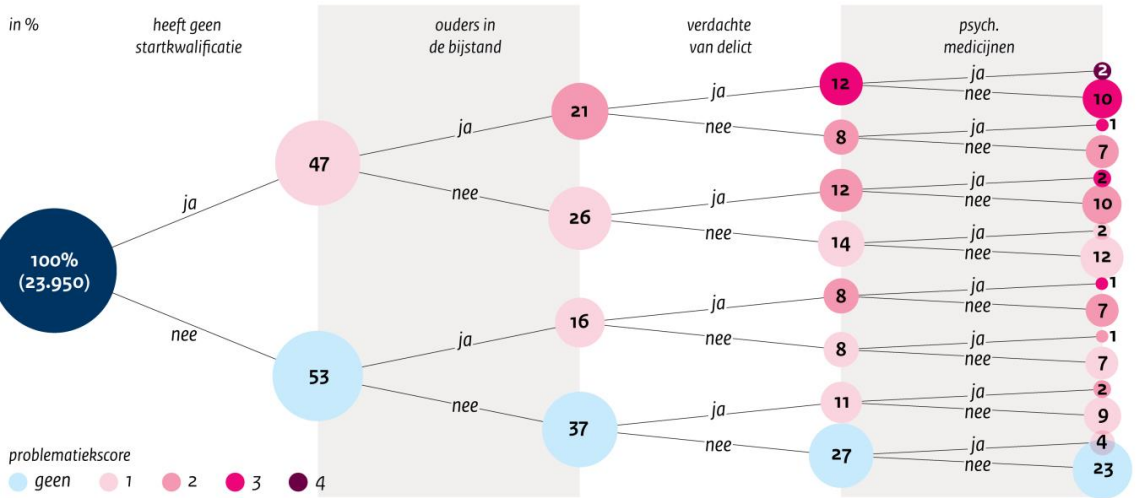
Recent economisch zelfstandig

Langdurig economisch niet-zelfstandig

... én langdurig niet gewerkt

³² Alleen jongeren die geen ontbrekende waarde hebben op alle vier de kenmerken worden meegenomen in deze figuur. Dit veroorzaakt het verschil tussen de observatieaantallen uit deze tabel en het aantal jongeren per subgroep (zie figuur 4.2).

Kansmodel

Een kansmodel maakt de samenhang van problematiek op de verschillende domeinen verder inzichtelijk. Het toont de samenhang tussen problematiek op de verschillende domeinen en hoe (een combinatie van) deze kenmerken de kans dat een jongere economisch niet-zelfstandig is beïnvloedt. Dit kansmodel geeft de kans dat een jongere economisch niet-zelfstandig is op basis van een ongunstige score op de vier eerder genoemde domeinen en 4 persoonskenmerken: geslacht, migratieachtergrond, geen opleiding in Nederland voltooid³³ en het hebben van een kind.³⁴ Het kansmodel bevat ook alle interacties tussen deze kenmerken. Zo kan meer inzicht gekregen worden of een ongunstige score op een domein zwaarder weegt als er ook op andere domeinen een ongunstige score is. Weegt een ongunstige score op het domein onderwijs (voortijdig schoolverlaten) bijvoorbeeld zwaarder als de score op het domein criminaliteit ook ongunstig is? Figuur 6.3 presenteert de uitkomsten van het kansmodel voor zowel 21- tot 25-jarigen als 25- tot 30-jarigen.³⁵

Het kansmodel biedt twee inzichten. Ten eerste blijkt dat jongeren met een hogere mate van multiproblematiek over het algemeen een substantieel hogere kans hebben op economische niet-zelfstandigheid. Daarnaast valt op dat het hebben van een kind bij mannen gerelateerd is aan een iets lagere kans op economisch niet-zelfstandig zijn, en bij vrouwen juist aan een flink hogere kans op economisch niet-zelfstandig zijn.

Dit kansmodel is ontworpen om inzicht te bieden in het effect van multiproblematiek, en niet geschikt om zo goed mogelijk te voorspellen hoe groot de kans is dat een jongere economisch niet-zelfstandig zal worden of om (de grote van) een oorzakelijk verband tussen bijvoorbeeld criminaliteit of psychische problemen enerzijds met economisch niet-zelfstandig zijn anderzijds aan te tonen. De correlaties die het model laat zien kunnen bijvoorbeeld ook het gevolg zijn van omgekeerde causaliteit: psychische problemen als gevolg van economische niet-zelfstandigheid.

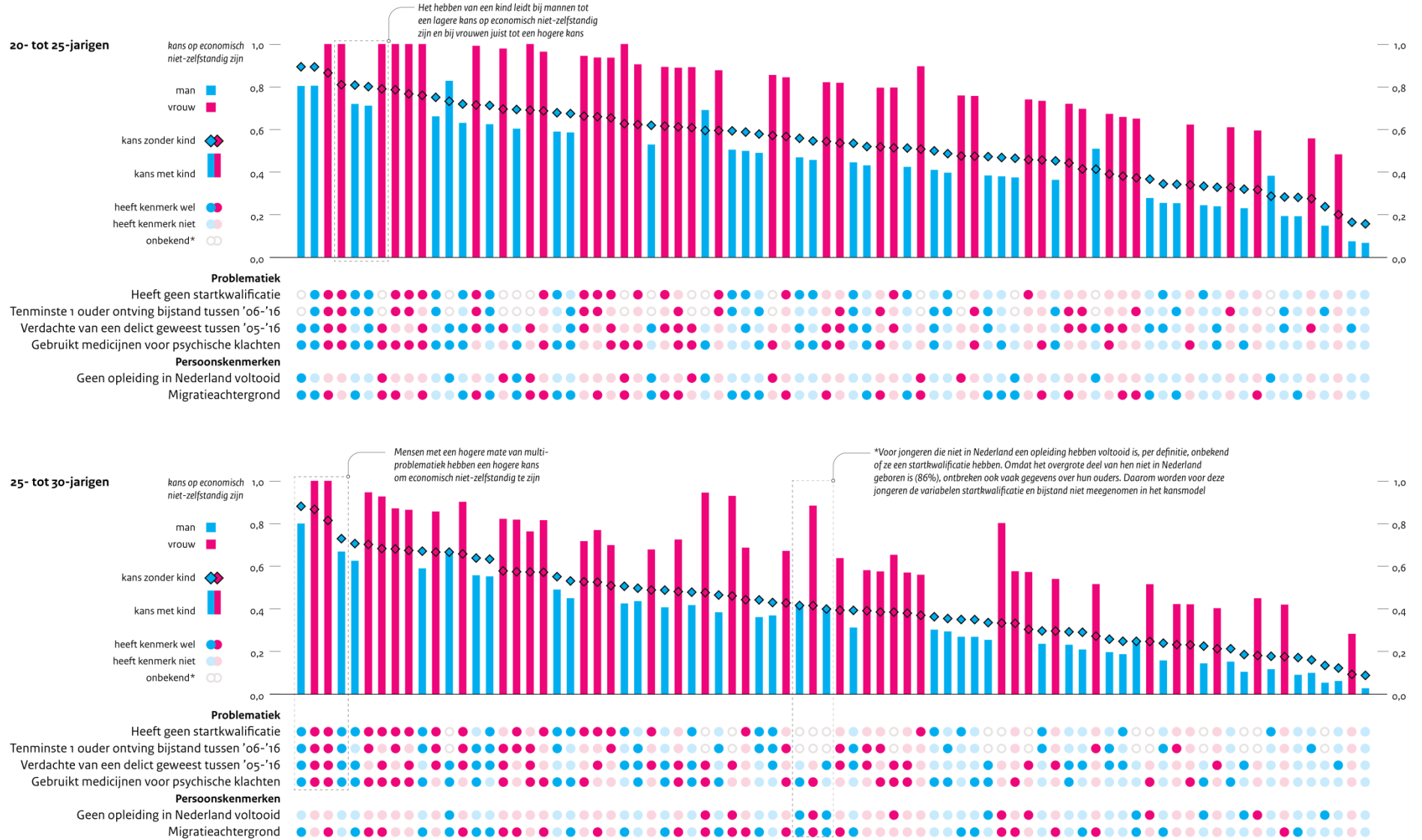
Tot slot, het interpreteren van de exacte waarde van de coëfficiënten van dit model is niet opportuun. Het kansmodel heeft vooral als doel multiproblematiek in kaart te brengen, het model is niet ontworpen om zo goed mogelijk te kunnen voorspellen wie er economisch niet-zelfstandig zal worden. In dit licht is ervoor gekozen om een beperkt aantal variabelen op te nemen, omdat dit het opnemen van alle interacties tussen variabelen van de verschillende domeinen mogelijk maakt. Dit betekent dat de invloed van variabelen die nu niet in het model zitten, deels worden verklaard door de variabelen die nu wel in het model zitten. Wanneer andere relevante variabelen worden toegevoegd aan dit model, kunnen de waarden van de coëfficiënten sterk veranderen.

³³ Zoals besproken in hoofdstuk 3 (zie figuur 3.3 en figuur 3.4) heeft een substantieel deel van de economisch niet-zelfstandige jongeren niet in Nederland een opleiding voltooid. 86% van deze mensen is niet in Nederland geboren.

³⁴ Er zijn tal van verklarende variabelen die in dit model opgenomen zouden kunnen worden. De invloed van deze variabelen, die niet in het model zitten, worden nu deels verklaard door de variabelen die wel in het model zitten. Daarom is het belangrijk om voorzichtig te zijn met het interpreteren van de individuele coëfficiënten. In het huidige model zijn slechts een beperkt aantal variabelen opgenomen, dit is gedaan zodat alle interacties tussen de verschillende variabelen ook opgenomen konden worden. Elk van de vier kenmerken vertegenwoordigt als het ware een bepaald beleidsdomein. De correlatietabellen in bijlage E bevestigen dat de kenmerken op een logische manier samenhangen met andere variabelen/kenmerken binnen de beleidsdomeinen.

³⁵ In het model worden alle economisch zelfstandige en economisch niet-zelfstandige jongeren meegenomen. De groep 21- tot 25-jarigen bestaat uit ruim 530 duizend jongeren en de groep 25- tot 30-jarigen omvat bijna een miljoen jongeren. Enkele voorspelde kansen zijn boven de 1 en deze zijn in de figuur op 1 gezet. Tot slot hebben sommige kansen betrekking op kleine groepen mensen, omdat bepaalde combinaties van kenmerken niet vaak voorkomen.

Figuur 6.3 Kansmodel

Bijlage A Onderzoeksverantwoording

Samenstelling van de dataset

Voor dit onderzoek wordt gebruikgemaakt van verschillende administratieve datasets. Deze data zijn beschikbaar gesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Tabel A.1 geeft een overzicht van de gebruikte CBS databronnen, inclusief een korte beschrijving waar het bestand voor gebruikt is binnen dit onderzoek.

Tabel A.1 Samenstelling van de dataset

Gebruikte CBS databronnen:	Gebruikt voor:
AOTOTPERSOONBUS	(Mate van) arbeidsongeschiktheid.
AOTOTUITKERINGTAB	(Mate van) arbeidsongeschiktheid.
BETAB	Sectoren (SBI 2008 codering).
GBAADRESOBJECTBUS	Adresgegevens (identificeren van personen woonachtig in de G4).
GBAHUISHOUDENSBUS	Positie van de personen in het huishouden en het type huishouden.
GBAPERSOONTAB	Persoonsgegevens (leeftijd, geslacht, migratieachtergrond).
HALTTAB	Haltwaardig delict.
HOOGSTEOPLTAB	Opleidingsniveau.
INPATAB	Economische zelfstandigheid, voornaamste sociaaleconomische activiteit, voornaamste inkomensbron (start 2011).
INTEGRAAL PERSOONLIJK INKOMEN	Voorloper INPATAB.
JGDBESCHERMBUS	Jeugdbescherming.
JGDHULPBUS	Jeugdhulp.
KINDOUDERTAB	Koppelen van ouders en kinderen.
MEDICIJNTAB	Ggz-medicatie.
ONDERWIJSINSCHRTAB	Inschrijvingsgegevens onderwijs.
SPOLISBUS	Gewerkte uren en inkomen.
VERDTAB	Verdachte van een delict.
VSLGWBTAB	Adresgegevens (identificeren van personen woonachtig in de G4).
VSLPOSTCODEBUS	Adresgegevens (identificeren van personen woonachtig in de G4).
VSVTAB	Voortijdig schoolverlater.
WANBZVWTAB	Wanbetaler zorgverzekering.
WSNPTAB	Schuldsanering.
ZVWZORGKOSTENTAB	Zorgkosten.

In de meeste gevallen worden deze databronnen op persoonsniveau aan elkaar gekoppeld door middel van het A-nummer uit de gemeentelijke basisadministratie (GBA). Omdat het A-nummer identificerend is, zet het CBS het A-nummer om naar een betekenis- en dimensieloos nummer (RinPersoon). Op deze manier wordt de dataset gepseudonimiseerd. Omdat dit nummer wordt gebruikt om alle databestanden aan elkaar te koppelen, bevat de dataset van dit onderzoek alleen personen die zijn geregistreerd in de GBA.

De samengestelde dataset bevat gepseudonimiseerde gegevens van alle personen die in 2016 ingeschreven waren in de gemeentelijke basisadministratie (GBA) en in dat jaar tussen de 16 en 30 jaar oud waren.³⁶ Naast persoonskenmerken bevat de dataset een omvangrijk aantal kenmerken op het gebied van onderwijs, zorg, criminaliteit, arbeid, inkomensbronnen, uitkeringen en schulden.

Omdat het mogelijk is om ouders aan kinderen, en personen aan huishoudens te verbinden, bevat de dataset ook kenmerken van de ouders van deze jongeren, het huishouden waarin deze jongeren in 2016 wonen, en van het huishouden waarin zij zijn opgegroeid. Deze kenmerken hebben niet alleen betrekking op 2016, maar ook op de jaren daarvoor. De mogelijkheid om terug te kijken is echter afhankelijk van de beschikbaarheid van de databestanden en dit verschilt per onderdeel/variabele.

Verdeling van jongeren in groepen op basis van economische zelfstandigheid

In dit onderzoek worden jongeren (16-30 jaar) onderverdeeld in vier groepen. Zie tabel A.2 voor de omvang van de verschillende groepen.

Tabel A.2 Verdeling van jongeren in groepen

Groep	Aantal 16- tot 30-jarigen in 2016 per groep
1. Jongeren die onderwijs volgen.	1.416.935
2. Jongeren die niet onderwijsvolgend zijn en die volledig arbeidsongeschikt zijn of in een institutioneel huishouden wonen.	115.839
3. Jongeren die niet tot de eerste twee groepen behoren en economisch zelfstandig zijn.	1.157.828
4. Jongeren die niet tot de eerste twee groepen behoren en economisch niet-zelfstandig zijn.	401.620
5. Onbekend	63.451

Jongeren worden gezien als onderwijsvolgend (de eerste groep) als onderwijs hun voornaamste sociaaleconomische activiteit is. De voornaamste sociaaleconomische activiteit (op jaarbasis) komt uit het INPTAB databestand van 2016. Iemand wordt geïdentificeerd als onderwijsvolgend als de persoon een waarde van 26 (nog niet schoolgaand/scholier/student met inkomen) of 31 (nog niet schoolgaand/scholier/student zonder inkomen) heeft voor de variabele INPSECJ.

De tweede groep bestaat uit jongeren niet onderwijsvolgend zijn (volgens de bovenstaande definitie) en die volledig arbeidsongeschikt zijn en/of in een institutioneel huishouden wonen. De mate van arbeidsongeschiktheid komt uit het AOTOTUITKERINGTAB bestand van 2016. Iemand wordt geïdentificeerd als volledig arbeidsongeschikt als de persoon een waarde van minimaal 70, 75, 85 of 100 heeft voor de variabele AOTotUitkeringspercentageV1 of een waarde van 8 voor de variabele AOTotMateAoV1. Of een persoon in een institutioneel huishouden woont wordt bepaald op basis van de INPATAB dataset. Dit is het geval wanneer een persoon een waarde heeft van -3 (personen in institutionele huishoudens) voor de variabele INPP100PBRUT.

De derde groep bestaat uit jongeren die niet tot de eerste twee groepen behoren en economisch zelfstandig zijn. Een persoon wordt geïdentificeerd als economisch zelfstandig als de variabele

³⁶ 2016 is het meest recente jaar waarvoor het grootste deel van de gegevens beschikbaar is. Het gaat hier dus om iedereen geboren in de periode 1986-2000.

INPEMEZ, uit het INPATAB databestand, een waarde heeft van 1 (economisch zelfstandig). Iemand wordt als economisch zelfstandig gezien als diegene minimaal 70 procent van het wettelijke netto minimumloon –ofte wel de netto bijstand van een alleenstaande- verdient uit arbeid en een eigen onderneming. Deze gegevens over economische zelfstandigheid zijn bekend voor de jaren 2011 tot en met 2016.

De vierde groep bestaat uit jongeren die niet tot de eerste twee groepen behoren en economisch niet-zelfstandig zijn. Een persoon wordt geïdentificeerd als economisch niet-zelfstandig als de variabele INPEMEZ uit het INPATAB databestand een waarde heeft van 0 (niet economisch zelfstandig).

Tot slot, er is een relatief kleine groep jongeren die niet in een van de vier groepen onderverdeeld kan worden. Deze jongeren wonen in een huishouden waarvoor bij het CBS geen huishoudinkomen bekend is. In dit onderzoek worden zulke jongeren in een vijfde (rest)groep 'onbekend' ingedeeld.

Subgroepen binnen de economisch zelfstandige en economisch niet-zelfstandige jongeren

Binnen de groepen economisch zelfstandige en economisch niet-zelfstandige jongeren worden in dit onderzoek subgroepen geconstrueerd. Om de meest recent beschikbare data te kunnen gebruiken, kijken we of iemand in 2016 economisch zelfstandig was of niet. Vervolgens worden binnen deze groepen worden op basis van hun achtergrond in de vijf voorgaande jaren (2011-2015) verschillende subgroepen gedefinieerd. Figuur 4.2 bevat de omvang van deze subgroepen. Om economische zelfstandigheid in 2011 mee te kunnen nemen, worden deze subgroepen alleen gedefinieerd voor jongeren tussen de 21 en de 30.³⁷

Jongeren die in minimaal een van de vijf voorgaande jaren economisch zelfstandig waren, maar dit in 2016 niet zijn vormen de eerste subgroep. Deze groep heeft bewezen op eigen kracht economisch zelfstandig te *kunnen* zijn, al lukte dit in het jaar 2016 niet. Een tweede subgroep betreft jongeren die niet alleen in 2016, maar daarnaast nog minimaal twee van de vijf voorgaande jaren economisch niet-zelfstandig zijn geweest en bovendien in geen van deze vijf voorgaande jaren wel economisch zelfstandig was. Deze groep is dus langdurig economisch niet-zelfstandig. Een derde potentieel interessante groep zijn jongeren die langdurig economisch niet-zelfstandig zijn én die tussen 2011 en 2016 in geen enkel jaar loon uit werk als belangrijkste inkomensbron gehad.³⁸ Dit betreft dus een subgroep van de langdurig economisch niet-zelfstandige jongeren voor wie de afstand naar economische zelfstandigheid het grootst is.

Een laatste potentieel interessante groep identificeren we binnen de groep die in 2016 wel economisch zelfstandig waren. wordt één subgroep gedefinieerd: langdurig economisch niet-zelfstandig geweest. Dit is een groep jongeren die in 2016 wel economisch zelfstandig is, maar minimaal 3 van de afgelopen 6 jaar economisch niet-zelfstandig is geweest.

³⁷ Voor deze jongeren is zowel in 2016 als in elk van de vijf voorgaande jaren de economische zelfstandigheid bekend.

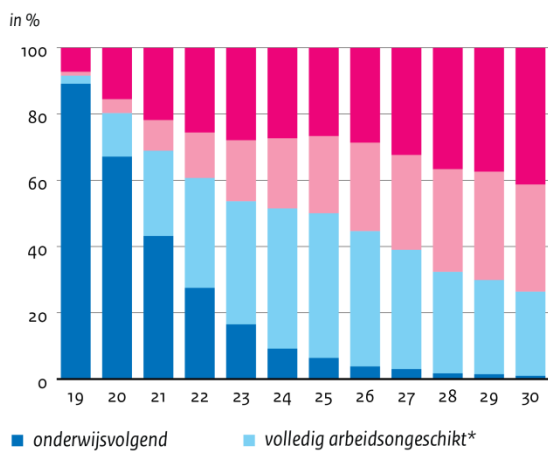
³⁸ Iemand heeft loon uit werk niet als belangrijkste inkomensbron als de waarde van de variabele INPSECI, uit het INPATAB databestand, groter is dan 15.

Bijlage B Verdeling van de groepen naar leeftijd en opleidingsniveau

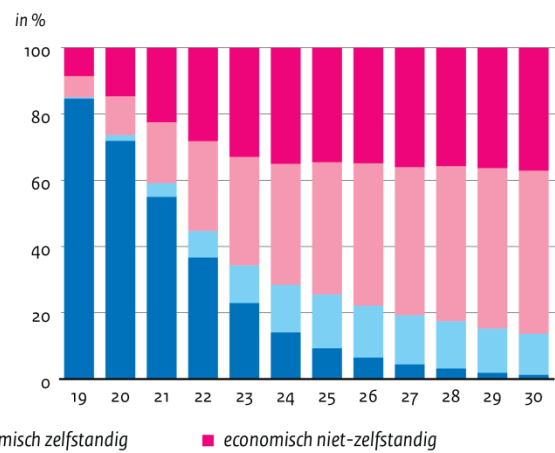
Deze bijlage bevat figuren met de verdeling van jongeren over de verschillende groepen naar leeftijd, per hoogst behaald opleidingsniveau.

Figuur B.1 Verdeling van jongeren over de verschillende groepen per opleidingsniveau

Basis/pro

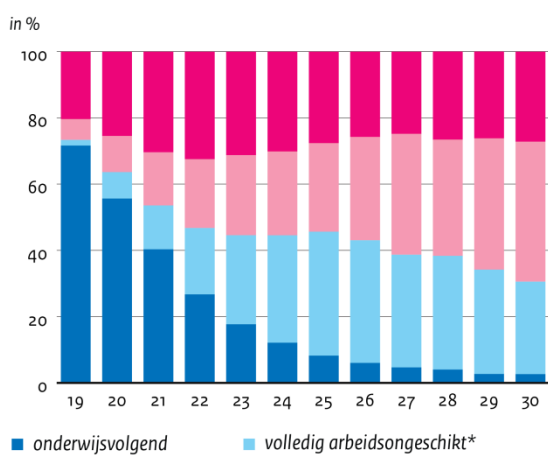

Vmbo b/k

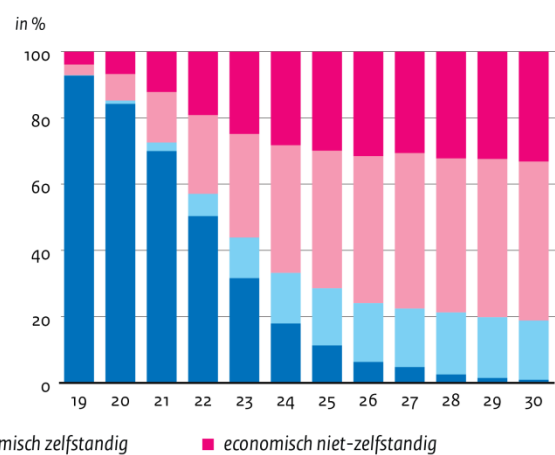

*of wonend in een institutioneel huishouden

Mbo 1

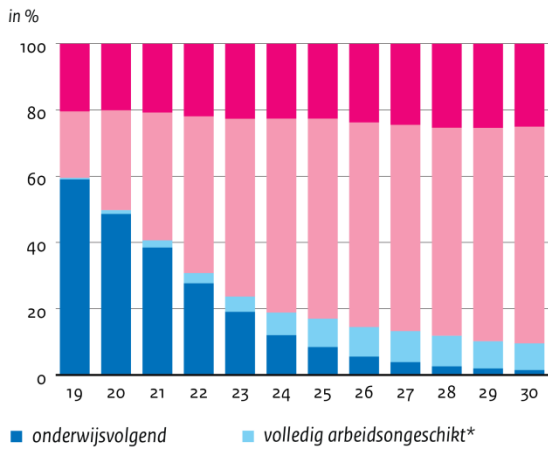

Vmbo g/t

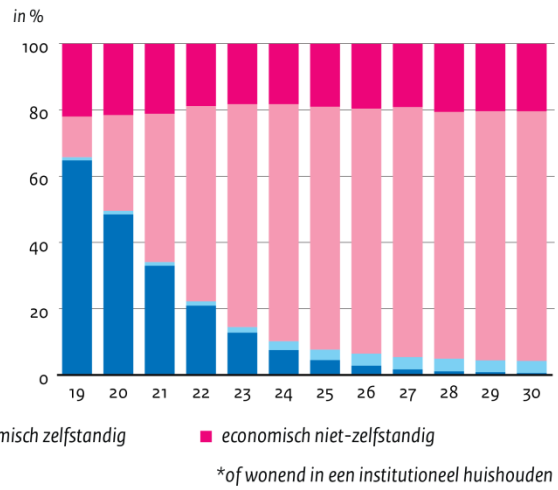

*of wonend in een institutioneel huishouden

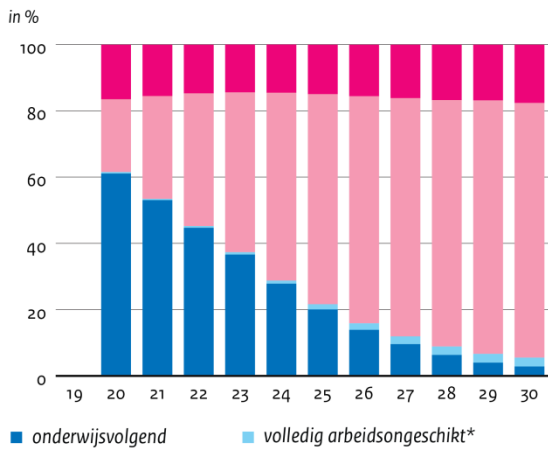
Mbo 2

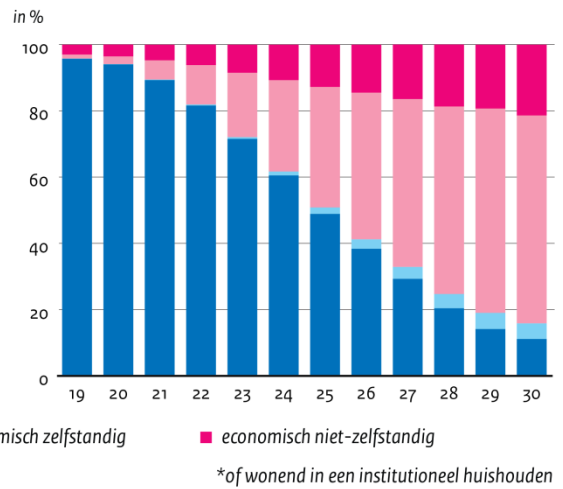
Mbo 3

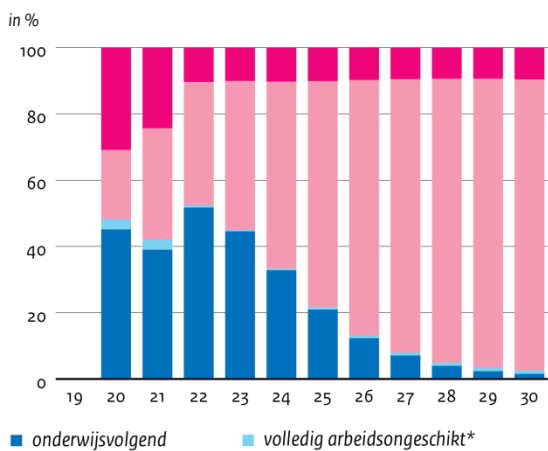
Mbo 4

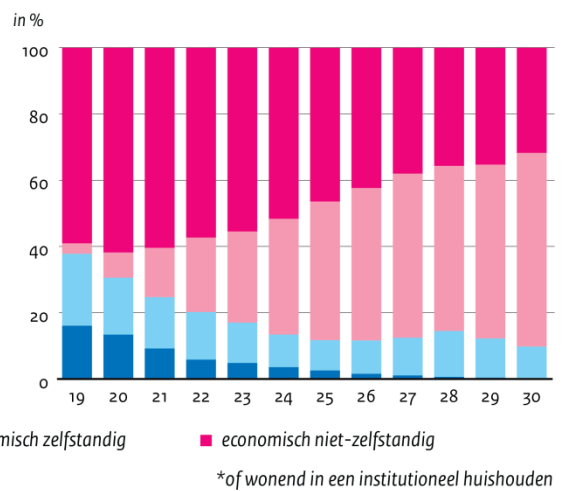
Havo/wvo

Hbo/wo

Onbekend

Bijlage C Aanvullende transitie- tabellen en de terugblik vanaf 2016

Het eerste deel van deze bijlage bevat tabellen met transitiekansen voor jongeren 1) die ooit voortijdig schoolverlater waren (tabel C.1), 2) zonder een startkwalificatie (tabel C.2) en 3) die medicijnen gerelateerd aan psychische aandoeningen gebruiken (tabel C.3).

Het tweede deel van deze bijlage bevat de terugblik vanaf 2016. Hoofdstuk 4 (tabel 4.4 en tabel 4.5) kijkt naar de groep economisch niet-zelfstandige jongeren in 2011 en analyseert hun arbeidsmarktpositie in de vijf daaropvolgende jaren. Deze bijlage analyseert de arbeidsmarktpositie in de vijf voorgaande jaren voor de groep economisch niet-zelfstandige jongeren in 2016.

Aanvullende transitiekansen

Tabel C.1 Transities van 2015 naar 2016 voor jongeren die ooit voortijdig schoolverlater waren, per leeftijdscohort³⁹

	16→ 17	17→ 18	18→ 19	19→ 20	20→ 21	21→ 22	22→ 23	23→ 24	24→ 25	25→ 26	26→ 27	27→ 28	28→ 29
Onderwijs → onderwijs		59%	42%	31%	24%	19%	14%	10%	7%				
Onderwijs → arbeidsongeschikt		1%	2%	2%	2%	1%	1%	0%	0%				
Onderwijs → ec. zelfstandig		4%	5%	5%	4%	4%	3%	2%	2%				
Onderwijs → ec. niet-zelfstandig		25%	18%	12%	8%	6%	5%	3%	2%				
Arb.ongeschikt → arb.ongeschikt		0%	3%	6%	9%	10%	12%	14%	12%				
Ec.zelfstandig → ec.zelfstandig		1%	4%	9%	16%	23%	28%	35%	40%				
Ec.zelfstandig → ec. niet-zelfstandig		0%	0%	1%	2%	3%	3%	3%	4%				
Ec. niet-zelfstandig → ec.zelfstandig		1%	4%	7%	8%	7%	7%	6%	6%				
Ec. niet-zelfstandig → ec. niet-zelfstandig		5%	16%	22%	22%	22%	21%	21%	22%				
Overige transities		4%	6%	5%	5%	5%	6%	6%	5%				

³⁹ Vanwege beperkte databeschikbaarheid zijn alleen 18- tot 26-jarigen (in 2015) opgenomen in deze tabel.

Tabel C.2 Transitie van 2015 naar 2016 voor jongeren zonder startkwalificatie, per leeftijdscohort

	16→ 17	17→ 18	18→ 19	19→ 20	20→ 21	21→ 22	22→ 23	23→ 24	24→ 25	25→ 26	26→ 27	27→ 28	28→ 29
Onderwijs → onderwijs	98%	96%	87%	73%	53%	34%	20%	11%	7%	4%	3%	2%	1%
Onderwijs → arbeidsongeschikt	0%	0%	1%	2%	2%	1%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Onderwijs → ec. zelfstandig	0%	1%	3%	5%	6%	6%	4%	2%	1%	1%	0%	0%	0%
Onderwijs → ec. niet-zelfstandig	0%	2%	6%	7%	7%	6%	4%	3%	2%	1%	1%	1%	0%
Arb.ongeschikt → arb.ongeschikt	0%	0%	0%	3%	7%	14%	19%	25%	28%	26%	24%	22%	20%
Ec.zelfstandig → ec.zelfstandig	0%	0%	1%	2%	5%	11%	17%	22%	27%	30%	33%	35%	37%
Ec.zelfstandig → ec. niet-zelfstandig	0%	0%	0%	0%	1%	1%	2%	3%	3%	3%	3%	4%	3%
Ec. niet-zelfstandig → ec.zelfstandig	0%	0%	1%	2%	3%	5%	6%	6%	5%	5%	5%	5%	5%
Ec. niet-zelfstandig → ec. niet-zelfstandig	0%	0%	1%	5%	11%	17%	21%	23%	23%	25%	26%	28%	29%
Overige transitie			4%	6%	5%	5%	5%	6%	6%	5%			

Tabel C.3 Transitie van 2015 naar 2016 voor jongeren die medicijnen gerelateerd aan psychische aandoeningen gebruiken (in 2016), per leeftijdscohort

	16→ 17	17→ 18	18→ 19	19→ 20	20→ 21	21→ 22	22→ 23	23→ 24	24→ 25	25→ 26	26→ 27	27→ 28	28→ 29
Onderwijs → onderwijs	96%	92%	82%	69%	58%	46%	37%	28%	20%	14%	9%	6%	3%
Onderwijs → arbeidsongeschikt	1%	2%	2%	3%	3%	2%	1%	1%	0%	0%	0%	0%	0%
Onderwijs → ec. zelfstandig	0%	1%	2%	3%	4%	5%	5%	5%	4%	4%	3%	2%	1%
Onderwijs → ec. niet-zelfstandig	0%	3%	8%	8%	7%	7%	6%	5%	4%	3%	2%	2%	1%
Arb.ongeschikt → arb.ongeschikt	1%	1%	2%	6%	9%	13%	14%	18%	20%	21%	21%	22%	21%
Ec.zelfstandig → ec.zelfstandig	0%	0%	0%	2%	4%	9%	14%	19%	25%	30%	34%	37%	40%
Ec.zelfstandig → ec. niet-zelfstandig	0%	0%	0%	0%	0%	1%	2%	2%	3%	4%	4%	4%	4%
Ec. niet-zelfstandig → ec.zelfstandig	0%	0%	0%	1%	2%	3%	4%	4%	4%	4%	4%	4%	4%
Ec. niet-zelfstandig → ec. niet-zelfstandig	0%	0%	2%	5%	8%	10%	12%	13%	15%	16%	18%	20%	20%
Overige transitie	2%	1%	2%	3%	5%	4%	5%	5%	5%	4%	5%	3%	6%

Terugblik op de voorgaande jaren vanaf 2016.

Uit tabel C.4 is af te lezen dat van degenen die in 2016 economisch niet-zelfstandig waren, 11% dit een jaar tussen 2011 en 2015 wel is geweest. Van de economisch niet-zelfstandige jongeren in 2016, is 28% sinds 2011 dit ten minste 1 jaar wel geweest. Dit betekent dat de overige 72% in de afgelopen 5 jaar nooit economisch zelfstandig is geweest. Merk op, dit betekent niet dat deze groep in de afgelopen 5 jaar altijd economisch niet-zelfstandig was, ze kunnen bijvoorbeeld ook een aantal jaar onderwijs hebben gevolgd.

Tabel C.4 Aantal jaar dat 21- tot 30-jarige economisch niet-zelfstandige jongeren in 2016 in vijf voorgaande jaren wel economisch zelfstandig zijn geweest

	Percentage	Aantal
0 jaar	72%	258.512
1 jaar	11%	39.655
2 jaar	7%	24.596
3 jaar	5%	16.568
4 jaar	3%	12.033
5 jaar	2%	8.687
Totaal	100%	360.051

Tabel C.5 brengt voor alle jongeren die in 2016 economisch niet-zelfstandig waren, in beeld hoeveel van de vijf voorgaande jaren zij ook economisch niet-zelfstandig waren. 30% van de economisch niet-zelfstandige jongeren is in 2016 voor het eerst (sinds 2011) geclassificeerd als economisch niet-zelfstandig. Daartegenover staat een groep van 12%, die sinds 2011 altijd economisch niet-zelfstandig is geweest.

Tabel C.5 Aantal jaar dat 21- tot 30-jarige economisch niet-zelfstandige jongeren in 2016 in de vijf voorgaande jaren ook economisch niet-zelfstandig waren

	Percentage	Aantal
0 jaar	30%	109.501
1 jaar	20%	71.758
2 jaar	15%	54.982
3 jaar	12%	44.404
4 jaar	10%	34.442
5 jaar	13%	44.964
Totaal	100%	360.051

Bijlage D Arbeidsmarkt- en inkomensgegevens van economisch (niet-)zelfstandige jongeren

Tabel D.1 Arbeidsmarkt- en inkomensgegevens van economisch zelfstandige jongeren in 2016

Economisch zelfstandige jongeren in 2016		
	Alle (16-30 jaar)	Langdurig economisch niet-zelfstandig geweest (21-30 jaar)
<u>Werkte in 2016 wel in loondienst</u>	92%	87%
en is wel gedeeltelijk arbeidsongeschikt	0%	0%
maar verdient minder dan 8,80 euro per uur	5%	4%
werkt elke maand min. 15 uur per week	79%	60%
werkt elke maand min. 28 uur per week	59%	29%
werkt minstens 1 maand min. 28 uur per week	93%	88%
werkt minstens 3 maanden min. 28 uur per week	90%	80%
verdient minder dan 8,80 euro per uur & werkt meer dan 1456 uur per jaar (28 uur per week gemiddeld)	4%	4%
<u>Werkte in 2016 niet in loondienst</u>	8%	13%
en werkte in 2015 ook niet in loondienst	54%	62%
en werkte in 2015 wel in loondienst	46%	38%
<u>Belangrijkste bron van inkomen 2016</u>		
Werknemer	94%	87%
Directeur-grootaandeelhouder	0%	0%
Zelfstandig ondernemer	6%	11%
Overige zelfstandige	0%	1%
Meewerkend gezinslid	0%	0%
Ontvanger werkloosheidsuitkering	0%	0%
Ontvanger bijstandsuitkering	0%	0%
Ontvanger uitkering sociale voorziening overig	0%	0%
Ontvanger uitkering ziekte/arbeitsongeschiktheid	0%	0%
Ontvanger pensioenuitkering	0%	0%
Zonder inkomen	0%	0%
<u>Aantal mensen</u>	<u>1.157.828</u>	<u>49.589</u>

Tabel D.2 Arbeidsmarkt- en inkomensgegevens van economisch zelfstandige en economisch niet-zelfstandige jongeren (21-30 jaar)

	Economisch zelfstandige jongeren in 2016 (21-30 jaar)	Economisch niet-zelfstandige jongeren in 2016 (21-30 jaar)
<u>Werkte in 2016 wel in loondienst</u>	<u>92%</u>	<u>61%</u>
en is wel gedeeltelijk arbeidsongeschikt	0%	3%
maar verdient minder dan 8,80 euro per uur	4%	22%
werkt elke maand min. 15 uur per week	79%	9%
werkt elke maand min. 28 uur per week	59%	1%
werkt minstens 1 maand min. 28 uur per week	93%	51%
werkt minstens 3 maanden min. 28 uur per week	90%	30%
verdient minder dan 8,80 euro per uur & werkt meer dan 1456 uur per jaar (28 uur per week gemiddeld)	3%	4%
<u>Werkte in 2016 niet in loondienst</u>	<u>8%</u>	<u>39%</u>
en werkte in 2015 ook niet in loondienst	54%	80%
en werkte in 2015 wel in loondienst	46%	20%
<u>Belangrijkste bron van inkomen 2016</u>		
Werknemer	94%	50%
Directeur-groootaandeelhouder	0%	0%
Zelfstandig ondernemer	6%	7%
Overige zelfstandige	0%	2%
Meewerkend gezinslid	0%	0%
Ontvanger werkloosheidsuitkering	0%	3%
Ontvanger bijstandsuitkering	0%	17%
Ontvanger uitkering sociale voorziening overig	0%	2%
Ontvanger uitkering ziekte/arbeitsongeschiktheid	0%	4%
Ontvanger pensioenuitkering	0%	1%
Zonder inkomen	0%	15%
<u>Aantal mensen</u>	<u>1.129.104</u>	<u>360.051</u>

Bijlage E Aanvullende tabellen met kenmerken van verschillende (sub)groepen

Het eerste deel van deze bijlage bevat de volgende aanvullende tabellen met kenmerken:

- Tabel met kenmerken van 21- tot 30-jarige economisch zelfstandigen (in 2016) die langdurig economisch niet-zelfstandig zijn geweest.
- Een tabel met het aantal observaties per variabele voor 21- tot 30-jarigen (in 2016) per (sub)groep.
- Tabellen (gemiddelden en aantal observaties staan in aparte tabellen) met kenmerken voor alle (sub)groepen uitgesplitst naar geslacht voor 21- tot 30-jarigen (in 2016).
- Tabellen (gemiddelden en aantal observaties staan in aparte tabellen) met kenmerken voor alle (sub)groepen uitgesplitst naar opleidingsniveau (maximaal een mbo3-diploma behaald versus een mbo4-diploma of hoger behaald) voor 21- tot 30-jarigen (in 2016).⁴⁰
- Tabellen (gemiddelden en aantal observaties staan in aparte tabellen) met de kenmerken van economisch (niet-)zelfstandige 16- tot 27-jarigen (in 2016) uitgesplitst naar geslacht.

Het tweede deel van deze bijlage bevat correlatietabellen van de variabelen die zijn opgenomen in het kansmodel.

⁴⁰ Onder maximaal mbo3-diploma behaald vallen de volgende opleidingsniveaus: basisonderwijs, praktijkonderwijs, vmbo b/k, mbo1, mbo2, mbo3 en havo/vwo. Mbo4 of hoger is: mbo4, hbo en wo.

Aanvullende tabellen met kenmerken

Tabel E.1 Gemiddelden van kenmerken van 21- tot 30-jarige economisch zelfstandigen, die langdurig economisch niet-zelfstandig zijn geweest

	Economisch zelfstandig in 2016, langdurig economisch niet-zelfstandig geweest
Persoonskenmerken:	
Woont in g4 (%)	15,6
Woont in g4 en heeft een migratieachtergrond (%)	8,3
Man (%)	52,6
Leeftijd in jaren	26,6
Alleenstaande ouder van een thuiswonend kind (%)	1,5
Heeft een kind (%)	22,7
Heeft een migratieachtergrond (%)	28,1
Ouderlijke gezinssituatie:	
Ten minste een ouder heeft in 2006-2016 ten minste een jaar bijstand als voornaamste inkomensbron gehad (%)	16,1
Ten minste een ouder heeft werk als voornaamste inkomensbron (%)	83,0
Moeder zat ten minste een jaar in schuldsanering in 2009-2016 (%)	2,7
Vader zat ten minste een jaar in schuldsanering in 2009-2016 (%)	2,1
Criminaliteit:	
Heeft een haltwaardig delict gepleegd in 2005-2016 (%)	6,7
Verdachte van een delict geweest in 2005-2016 (%)	33,5
Verdachte van een delict tussen 15 en 18 jaar (%)	16,3
Onderwijs:	
Is op het vo van school gewisseld (%)	11,2
Voortijdig schoolverlater (%)	28,5
Heeft een startkwalificatie (%)	74,6
Heeft een ho diploma behaald (%)	14,4
Geen diploma behaald in Nederland (%)	1,4
Ooit ingeschreven op praktijkonderwijs in 2007-2016 (%)	2,0
Ooit ingeschreven op lwoo in 2003-2016 (%)	17,5
Zorg:	
Heeft positieve GGZ kosten (2015) (%)	5,3
Gebruikt medicijnen voor psychische aandoeningen in 2016 (%)	6,3
Schulden:	
Is wanbetaler Zvw (%)	6,5

Tabel.E.2 Aantal observaties per kenmerk voor 21- tot 30-jarigen per (sub)groep

	Economisch zelfstandig in 2016		Economisch niet-zelfstandig in 2016			
	Totaal	Langdurig economisch niet-zelfstandig geweest	Totaal	Recent economisch zelfstandig geweest	Langdurig economisch niet-zelfstandig geweest	Langdurig economisch niet zelfstandig geweest en langdurig werk niet als belangrijkste inkomensbron
<u>Persoonskenmerken:</u>						
Woont in g4 (%)	1.065.292	48.183	301.557	90.939	105.026	25.553
Woont in g4 en heeft een migratieachtergrond (%)	1.065.292	48.183	301.557	90.939	105.026	25.553
Stedelijkheid gemeente op basis van inwoners (1-8)	1.065.304	48.184	301.561	90.939	105.029	25.553
Man (%)	1.129.104	49.589	360.051	93.422	111.750	29.405
Leeftijd in jaren	1.129.104	49.589	360.051	93.422	111.750	29.405
Alleenstaande ouder van een thuiswonend kind (%)	1.129.097	49.589	360.001	93.422	111.750	29.405
Heeft een kind (%)	1.129.104	49.589	360.051	93.422	111.750	29.405
Heeft een migratieachtergrond (%)	1.129.104	49.589	360.051	93.422	111.750	29.405
<u>Ouderlijke gezinssituatie:</u>						
Ten minste een ouder heeft in 2006-2016 ten minste een jaar bijstand als voornaamste inkomensbron gehad (%)	1.049.140	47.318	295.967	89.536	103.117	24.886
Ten minste een ouder heeft werk als voornaamste inkomensbron (%)	1.011.960	44.130	272.346	84.028	93.145	21.224
Moeder zat ten minste een jaar in schuldsanering in 2009-2016 (%)	1.065.598	48.208	301.981	91.048	105.154	25.592
Vader zat ten minste een jaar in schuldsanering in 2009-2016 (%)	1.065.598	48.208	301.981	91.048	105.154	25.592
<u>Criminaliteit:</u>						
Heeft een haltwaardig delict gepleegd in 2005-2016 (%)	1.129.104	49.589	360.051	93.422	111.750	29.405
Verdachte van een delict geweest in 2005-2016 (%)	1.129.104	49.589	360.051	93.422	111.750	29.405
Verdachte van een delict tussen 15 en 18 jaar (%)	1.129.104	49.589	360.051	93.422	111.750	29.405
<u>Onderwijs:</u>						
Is op het vo van school gewisseld (%)	1.065.929	47.255	299.947	89.242	102.160	24.710
Voortijdig schoolverlater (%)	1.065.929	47.255	299.947	89.242	102.160	24.710
Heeft een startkwalificatie (%)	1.084.877	48.884	320.422	92.321	108.498	27.823
Heeft een ho diploma	1.084.877	48.884	320.422	92.321	108.498	27.823

behaald (%)						
Geen diploma behaald in Nederland (%)	1.129.104	49.589	360.051	93.422	111.750	29.405
Ooit ingeschreven op praktijkonderwijs in 2007-2016 (%)	1.129.104	49.589	360.051	93.422	111.750	29.405
Ooit ingeschreven op lwoo in 2003-2016 (%)	1.129.104	49.589	360.051	93.422	111.750	29.405
Zorg:						
Heeft positieve GGZ kosten (2015) (%)	1.106.383	49.354	345.337	92.822	110.669	28.855
Gebruikt medicijnen voor psychische aandoeningen in 2016 (%)	1.106.388	49.354	345.351	92.822	110.669	28.855
Schulden:						
Is wanbetaler Zw (%)	1.129.104	49.589	360.051	93.422	111.750	29.405

Tabel E.3 Gemiddelden van kenmerken van 21- tot 30-jarige mannen in de verschillende (sub)groepen

	Economisch zelfstandig in 2016		Economisch niet-zelfstandig in 2016			
	Totaal	Langdurig economisch niet-zelfstandig geweest	Totaal	Recent economisch zelfstandig geweest	Langdurig economisch niet-zelfstandig geweest	Langdurig economisch niet-zelfstandig geweest en langdurig werk niet als belangrijkste inkomensbron
Persoonskenmerken:						
Woont in g4 (%)	13,9	17,0	20,8	18,5	21,5	24,9
Woont in g4 en heeft een migratieachtergrond (%)	5,0	9,7	13,6	11,1	15,5	19,9
Stedelijkheid gemeente op basis van inwoners (1-8)	5,3	5,5	5,7	5,5	5,7	5,8
Aantal personen met plaats (positie) in het huishouden 'thuiswonend kind'.	1,4	1,5	1,4	1,5	1,6	1,6
Leeftijd in jaren	26,4	26,5	25,4	26,7	25,7	26,3
Alleenstaande ouder van een thuiswonend kind (%)	0,6	0,8	0,9	1,0	0,9	1,0
Heeft een kind (%)	15,1	14,7	10	15,4	10,1	11,7
Leeftijd eerste kind gekregen	25,9	24,9	24,5	24,9	23,9	23,9
Kind ontving jeugdbescherming in 2016, conditioneel op het hebben van een kind (%)	0,5	1,9	3,4	2,1	5,5	6,5
Kind ontving jeugdhulp in 2016, conditioneel op het hebben van een kind (%)	3,8	6,8	10	8,9	12,5	15,7
Heeft een migratieachtergrond (%)	21,0	32,1	46,3	33,2	44,5	53,2
Criminaliteit:						
Heeft een haltwaardig delict	5,7	9,9	8,5	8,1	11,3	8,9

gepleegd in 2005-2016 (%)						
Verdachte van een delict geweest in 2005-2016 (%)	27,6	49,7	41	47,8	53,2	55,0
Verdachte van een delict tussen 15 en 18 jaar (%)	12,4	25,1	21,9	22,1	30,6	29,9
Verdachte van een delict geweest in 2016 (%)	2,1	5,0	7,9	7,4	10,7	13,2
Vader verdachte van een delict geweest in 2016 (%)	0,7	1,4	1,5	1,5	1,9	2,1
Moeder verdachte van een delict geweest in 2016 (%)	0,2	0,5	0,7	0,6	0,8	1,1
Onderwijs:						
Is op het vo van school gewisseld (%)	9,5	12,5	16	11,7	16,6	14,0
Aantal keer dat iemand op het vo van school gewisseld is	0,1	0,1	0,2	0,1	0,2	0,2
Aantal keer voortijdig school verlaten	0,2	0,5	0,4	0,4	0,6	0,6
Voortijdig schoolverlater (%)	12,8	34,4	32,3	26,9	44,5	46,0
Heeft maximaal een mbo1 diploma behaald (%)	7,5	22,2	23,4	15,2	32,4	39,9
Heeft maximaal een mbo2 diploma behaald (%)	24,7	49,3	45,6	38,6	57,9	63,6
Heeft maximaal een mbo3 diploma behaald (%)	38,8	60,4	54,7	52,0	65,9	70,3
Heeft maximaal een mbo4 diploma behaald (%)	60,1	77,3	71,4	72,9	79,0	80,3
Heeft een startkwalificatie (%)	89,3	69,9	68,7	78,7	57,5	49,6
Heeft een ho diploma behaald (%)	30,5	12,2	14,7	16,8	8,9	7,9
Geen diploma behaald in Nederland (%)	4,2	1,3	9,6	1,2	1,8	3,1
Ooit ingeschreven op praktijkonderwijs in 2007-2016 (%)	1,1	2,7	3	1,7	4,7	4,0
Ooit ingeschreven op lwoo in 2003-2016 (%)	11,4	19,6	15,4	15,8	20,7	18,4
Vader heeft een startkwalificatie (%)	71,2	57,9	59,4	60,3	53,2	47,6
Vader heeft een ho diploma behaald (%)	29,2	19,6	24,1	22,4	19,4	17,7
Moeder heeft een startkwalificatie (%)	62,4	49,5	51,1	51,7	45,1	40,3
Moeder heeft een ho diploma behaald (%)	19,1	12,7	16,3	15,0	12,9	12,1
Leeftijd bij behalen eerste startkwalificatie	19,8	20,7	20,2	20,6	20,4	20,8
Eerstbehaalde startkwalificatie is mbo2 (%)	34,1	46,6	33,3	41,9	39,7	38,2
Eerstbehaalde startkwalificatie is mbo3 (%)	12,2	13,5	12,2	13,7	12,5	12,3

Eerstbehaalde startkwalificatie is mbo4 (%)	23,9	18,0	19,7	21,2	17,7	15,6
Eerstbehaalde startkwalificatie is havo bovenbouw (%)	18,6	15,0	21,9	15,9	19,3	18,2
Eerstbehaalde startkwalificatie is vwo bovenbouw (%)	11,0	5,8	12,3	6,6	10,1	14,8
Volgt mbo beroepsopleidende leerweg, voltijd (%)	0,3	0,2	1	0,7	0,3	0,3
Volgt mbo beroepsopleidende leerweg, deeltijd (%)	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0,0
Volgt mbo beroepsbegeleidende leerweg (%)	3,7	3,4	1,4	1,3	1,0	0,6
<u>Zorg:</u>						
Heeft positieve GGZ kosten (2015) (%)	2,8	4,5	9	9,4	11,1	15,7
Gebruikt medicijnen voor psychische aandoeningen in 2016 (%)	3,7	5,2	9	10,1	10,6	15,0
Vader heeft positieve GGZ kosten (2015) (%)	3,2	4,3	4,9	4,4	5,4	6,0
Moeder heeft positieve GGZ kosten (2015) (%)	4,3	5,5	6,4	6,1	6,8	7,5
Vader zit bij de 25% hoogste zorgkosten (2015)(van populatie 16- tot 30-jarige economisch (niet-)zelfstandigen) (%)	24,7	28,2	27	28,5	28,8	31,6
Moeder zit bij de 25% hoogste zorgkosten (2015)(van populatie 16- tot 30-jarige economisch (niet-)zelfstandigen) (%)	24,5	29,0	27,7	28,8	29,5	31,4
<u>Sociale zekerheid:</u>						
Vader heeft in 2006-2016 ten minste een jaar bijstand als voornaamste inkomensbron gehad (%)	3,6	8,8	11,7	9,1	14,3	18,7
Moeder heeft in 2006-2016 ten minste een jaar bijstand als voornaamste inkomensbron gehad (%)	6,8	16,0	19,8	15,4	23,9	30,2
Ten minste een ouder heeft in 2006-2016 ten minste een jaar bijstand als voornaamste inkomensbron gehad (%)	8,1	18,7	22,6	17,9	27,2	33,6
Ten minste een ouder heeft ww als voornaamste inkomensbron (%)	14,4	17,0	15,6	15,6	15,8	14,0
Ten minste een ouder heeft zw als voornaamste inkomensbron (%)	3,8	5,9	5,3	5,4	5,9	5,2
Ten minste een ouder heeft	15,5	21,5	20	21,7	22,1	23,7

ao als voornaamste inkomensbron (%)						
Ten minste een ouder heeft werk als voornaamste inkomensbron (%)	88,2	81,5	79,9	80,8	75,8	67,5
Is wanbetaler Zvw (%)	1,8	9,1	10,6	10,7	15,3	16,6
Vader is wanbetaler Zvw (%)	1,5	4,0	3,7	3,4	4,7	4,7
Moeder is wanbetaler Zvw (%)	1,2	3,6	3,7	3,0	4,9	5,3
Moeder zat ten minste een jaar in schuldsanering in 2009-2016 (%)	1,3	3,0	3	2,6	3,6	4,0
Vader zat ten minste een jaar in schuldsanering in 2009-2016 (%)	1,2	2,3	2,1	2,0	2,5	2,4

Tabel E.4 Aantal observaties per kenmerk van 21- tot 30-jarige mannen in de verschillende (sub)groepen

	Economisch zelfstandig in 2016		Economisch niet-zelfstandig in 2016			
	Totaal	Langdurig economisch niet-zelfstandig geweest	Totaal	Recent economisch zelfstandig geweest	Langdurig economisch niet-zelfstandig geweest	Langdurig economisch niet-zelfstandig geweest en langdurig werk niet als belangrijkste inkomensbron
Persoonskenmerken:						
Woont in g4 (%)	573.440	25.431	126.699	36.176	40.161	10.295
Woont in g4 en heeft een migratieachtergrond (%)	573.440	25.431	126.699	36.176	40.161	10.295
Stedelijkheid gemeente op basis van inwoners (1-8)	573.447	25.432	126.701	36.176	40.162	10.295
Aantal personen met plaats (positie) in het huishouden 'thuiswonend kind'.	607.554	26.078	147.733	37.127	41.635	11.089
Leeftijd in jaren	607.560	26.078	147.751	37.127	41.635	11.089
Alleenstaande ouder van een thuiswonend kind (%)	607.554	26.078	147.733	37.127	41.635	11.089
Heeft een kind (%)	607.560	26.078	147.751	37.127	41.635	11.089
Leeftijd eerste kind gekregen	91.878	3.822	14.718	5.715	4.210	1.297
Kind ontving jeugdbescherming in 2016, conditioneel op het hebben van een kind (%)	91.727	3.797	14.577	5.694	4.162	1.273
Kind ontving jeugdhulp in 2016, conditioneel op het hebben van een kind (%)	91.727	3.797	14.577	5.694	4.162	1.273
Heeft een migratieachtergrond (%)	607.560	26.078	147.751	37.127	41.635	11.089
Criminaliteit:						
Heeft een haltwaardig delict gepleegd in 2005-2016 (%)	607.560	26.078	147.751	37.127	41.635	11.089

Verdachte van een delict geweest in 2005-2016 (%)	607.560	26.078	147.751	37.127	41.635	11.089
Verdachte van een delict tussen 15 en 18 jaar (%)	607.560	26.078	147.751	37.127	41.635	11.089
Verdachte van een delict geweest in 2016 (%)	607.560	26.078	147.751	37.127	41.635	11.089
Vader verdachte van een delict geweest in 2016 (%)	573.638	25.450	126.955	36.239	40.233	10.315
Moeder verdachte van een delict geweest in 2016 (%)	573.638	25.450	126.955	36.239	40.233	10.315
<u>Onderwijs:</u>						
Is op het vo van school gewisseld (%)	570.360	24.861	125.594	35.404	39.015	9.773
Aantal keer dat iemand op het vo van school gewisseld is	570.360	24.861	125.594	35.404	39.015	9.773
Aantal keer voortijdig school verlaten	570.360	24.861	125.594	35.404	39.015	9.773
Voortijdig schoolverlater (%)	570.360	24.861	125.594	35.404	39.015	9.773
Heeft maximaal een mbo1 diploma behaald (%)	581.694	25.747	133.527	36.680	40.879	10.744
Heeft maximaal een mbo2 diploma behaald (%)	581.694	25.747	133.527	36.680	40.879	10.744
Heeft maximaal een mbo3 diploma behaald (%)	581.694	25.747	133.527	36.680	40.879	10.744
Heeft maximaal een mbo4 diploma behaald (%)	581.694	25.747	133.527	36.680	40.879	10.744
Heeft een startkwalificatie (%)	581.694	25.747	133.527	36.680	40.879	10.744
Heeft een ho diploma behaald (%)	581.694	25.747	133.527	36.680	40.879	10.744
Geen diploma behaald in Nederland (%)	607.560	26.078	147.751	37.127	41.635	11.089
Ooit ingeschreven op praktijkonderwijs in 2007-2016 (%)	607.560	26.078	147.751	37.127	41.635	11.089
Ooit ingeschreven op lwoo in 2003-2016 (%)	607.560	26.078	147.751	37.127	41.635	11.089
Vader heeft een startkwalificatie (%)	221.536	10.692	53.734	14.907	17.222	4.294
Vader heeft een ho diploma behaald (%)	221.536	10.692	53.734	14.907	17.222	4.294
Moeder heeft een startkwalificatie (%)	254.950	13.495	68.919	18.662	23.003	5.971
Moeder heeft een ho diploma behaald (%)	254.950	13.495	68.919	18.662	23.003	5.971
Leeftijd bij behalen eerste startkwalificatie	376.463	12.998	71.338	21.240	17.218	3.529
Eerstbehaalde startkwalificatie is mbo2 (%)	376.463	12.998	71.338	21.240	17.218	3.529
Eerstbehaalde startkwalificatie is mbo3 (%)	376.463	12.998	71.338	21.240	17.218	3.529
Eerstbehaalde	376.463	12.998	71.338	21.240	17.218	3.529

startkwalificatie is mbo4 (%)						
Eerstbehaalde startkwalificatie is havo bovenbouw (%)	376.463	12.998	71.338	21.240	17.218	3.529
Eerstbehaalde startkwalificatie is vwo bovenbouw (%)	376.463	12.998	71.338	21.240	17.218	3.529
Volgt mbo beroepsopleidende leerweg, voltijd (%)	607.560	26.078	147.751	37.127	41.635	11.089
Volgt mbo beroepsopleidende leerweg, deeltijd (%)	607.560	26.078	147.751	37.127	41.635	11.089
Volgt mbo beroepsbegeleidende leerweg (%)	607.560	26.078	147.751	37.127	41.635	11.089
<u>Zorg:</u>						
Heeft positieve GGZ kosten (2015) (%)	589.406	25.912	140.768	36.838	41.141	10.825
Gebuikt medicijnen voor psychische aandoeningen in 2016 (%)	589.407	25.912	140.776	36.838	41.141	10.825
Vader heeft positieve GGZ kosten (2015) (%)	518.935	21.600	105.910	31.142	32.713	7.879
Moeder heeft positieve GGZ kosten (2015) (%)	550.408	24.202	120.025	34.477	38.167	9.606
Vader zit bij de 25% hoogste zorgkosten (2015)(van populatie 16- tot 30-jarige economisch (niet-)zelfstandigen) (%)	518.935	21.600	105.910	31.142	32.713	7.879
Moeder zit bij de 25% hoogste zorgkosten (2015)(van populatie 16- tot 30-jarige economisch (niet-)zelfstandigen) (%)	550.408	24.202	120.025	34.477	38.167	9.606
<u>Sociale zekerheid:</u>						
Vader heeft in 2006-2016 ten minste een jaar bijstand als voornaamste inkomensbron gehad (%)	543.820	23.058	113.394	33.147	35.292	8.719
Moeder heeft in 2006-2016 ten minste een jaar bijstand als voornaamste inkomensbron gehad (%)	563.853	24.901	123.830	35.509	39.350	9.996
Ten minste een ouder heeft in 2006-2016 ten minste een jaar bijstand als voornaamste inkomensbron gehad (%)	564.511	24.970	124.336	35.588	39.497	10.055
Ten minste een ouder heeft ww als voornaamste inkomensbron (%)	525.221	21.900	107.598	31.535	33.255	8.087
Ten minste een ouder heeft zw als voornaamste inkomensbron (%)	522.299	21.686	106.575	31.279	32.894	7.978
Ten minste een ouder heeft ao als voornaamste	525.663	21.941	107.927	31.672	33.419	8.147

inkomensbron (%)						
Ten minste een ouder heeft werk als voornaamste inkomensbron (%)	544.374	23.177	113.868	33.234	35.481	8.656
Is wanbetaler Zvw (%)	607.560	26.078	147.751	37.127	41.635	11.089
Vader is wanbetaler Zvw (%)	573.638	25.450	126.955	36.239	40.233	10.315
Moeder is wanbetaler Zvw (%)	573.638	25.450	126.955	36.239	40.233	10.315
Moeder zat ten minste een jaar in schuldsanering in 2009-2016 (%)	573.638	25.450	126.955	36.239	40.233	10.315
Vader zat ten minste een jaar in schuldsanering in 2009-2016 (%)	573.638	25.450	126.955	36.239	40.233	10.315

Tabel E.5 Gemiddelden van kenmerken van 21- tot 30-jarige vrouwen in de verschillende (sub)groepen

	Economisch zelfstandig in 2016		Economisch niet-zelfstandig in 2016			
	Totaal	Langdurig economisch niet-zelfstandig geweest	Totaal	Recent economisch zelfstandig geweest	Langdurig economisch niet-zelfstandig geweest	Langdurig economisch niet-zelfstandig geweest en langdurig werk niet als belangrijkste inkomensbron
Persoonskenmerken:						
Woont in g4 (%)	17,1	14,0	16,6	14,6	14,8	21,3
Woont in g4 en heeft een migratieachtergrond (%)	5,5	6,7	9,9	7,8	9,7	15,6
Stedelijkheid gemeente op basis van inwoners (1-8)	5,4	5,3	5,4	5,3	5,4	5,7
Aantal personen met plaats (positie) in het huishouden 'thuiswonend kind'	1,2	1,4	1,3	1,4	1,6	1,5
Leeftijd in jaren	26,5	26,7	26	27,3	26,4	27,1
Alleenstaande ouder van een thuiswonend kind (%)	1,0	2,3	3,5	2,6	4,8	8,5
Heeft een kind (%)	20,7	31,6	45,3	55,6	57,5	71,2
Leeftijd eerste kind gekregen	25,7	23,2	23,4	25,0	22,3	21,6
Kind ontving jeugdbescherming in 2016, conditioneel op het hebben van een kind (%)	0,1	0,6	1,5	0,4	2,4	4,8
Kind ontving jeugdhulp in 2016, conditioneel op het hebben van een kind (%)	2,8	8,1	8,6	4,8	13,3	18,6
Heeft een migratieachtergrond (%)	20,6	23,7	41,1	24,9	34,5	51,7
Criminaliteit:						
Heeft een haltwaardig delict gepleegd in 2005-2016 (%)	1,5	3,1	2,8	1,9	3,7	3,3
Verdachte van een delict geweest in 2005-2016 (%)	6,8	15,5	15,2	13,3	22,1	28,7
Verdachte van een delict tussen 15 en	2,8	6,6	6,5	4,9	9,5	11,0

18 jaar (%)						
Verdachte van een delict geweest in 2016 (%)	0,3	0,9	1,4	1,0	1,9	3,0
Vader verdachte van een delict geweest in 2016 (%)	0,6	1,1	1,3	1,0	1,7	2,3
Moeder verdachte van een delict geweest in 2016 (%)	0,2	0,4	0,6	0,4	0,8	1,1
Onderwijs:						
Is op het vo van school gewisseld (%)	7,7	9,8	12,3	7,4	12,3	11,7
Aantal keer dat iemand op het vo van school gewisseld is	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Aantal keer voortijdig school verlaten	0,1	0,3	0,3	0,2	0,4	0,5
Voortijdig schoolverlater (%)	6,2	21,9	22	14,9	32,2	39,0
Heeft maximaal een mbo1 diploma behaald (%)	3,3	14,0	18,1	8,8	27,5	40,4
Heeft maximaal een mbo2 diploma behaald (%)	10,4	34,7	37,2	24,4	52,7	65,6
Heeft maximaal een mbo3 diploma behaald (%)	21,7	51,9	51,4	43,7	66,2	74,4
Heeft maximaal een mbo4 diploma behaald (%)	46,5	75,3	73,1	71,6	83,2	85,6
Heeft een startkwalificatie (%)	94,7	79,7	76,2	87,4	64,6	50,8
Heeft een ho diploma behaald (%)	46,3	16,8	17,5	22,6	9,1	6,9
Geen diploma behaald in Nederland (%)	3,5	1,6	12,0	1,2	3,6	6,8
Ooit ingeschreven op praktijkonderwijs in 2007-2016 (%)	0,4	1,3	1,9	0,7	2,9	2,9
Ooit ingeschreven op lwoo in 2003-2016 (%)	7,1	15,2	14,7	12,9	20,2	18,0
Vader heeft een startkwalificatie (%)	73,9	62,4	59,5	62,1	53,0	46,1
Vader heeft een ho diploma behaald (%)	32,5	20,6	21,2	21,7	15,6	12,9
Moeder heeft een startkwalificatie (%)	65,3	52,9	49,8	52,0	42,9	35,5
Moeder heeft een ho diploma behaald (%)	21,3	12,7	13,3	13,0	9,5	8,3
Leeftijd bij behalen eerste startkwalificatie	19,4	20,2	20,1	20,3	20,4	21,1
Eerstbehaalde startkwalificatie is mbo2 (%)	15,1	34,6	31,9	30,9	42,7	48,0
Eerstbehaalde startkwalificatie is mbo3 (%)	15,9	23,9	18,2	23,7	19,1	14,2
Eerstbehaalde startkwalificatie is mbo4 (%)	29,4	22,9	23	26,7	18,8	15,9
Eerstbehaalde startkwalificatie is havo bovenbouw (%)	23,6	12,2	16,6	12,7	11,9	10,9
Eerstbehaalde startkwalificatie is vwo bovenbouw (%)	15,8	5,8	10	5,5	7,0	10,1
Volgt mbo beroepsopleidende leerweg, voltijd (%)	0,2	0,2	0,7	0,4	0,4	0,5
Volgt mbo beroepsopleidende leerweg, deeltijd (%)	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0,0

Volgt mbo beroepsbegeleidende leerweg (%)	2,2	3,4	1	0,9	0,8	0,6
<u>Zorg:</u>						
Heeft positieve GGZ kosten (2015) (%)	5,3	6,2	9,8	10,5	11,3	15,3
Gebruikt medicijnen voor psychische aandoeningen in 2016 (%)	5,2	7,5	10,1	10,9	12,2	15,4
Vader heeft positieve GGZ kosten (2015) (%)	3,1	3,9	4,5	3,9	4,9	5,8
Moeder heeft positieve GGZ kosten (2015) (%)	4,3	5,1	5,9	5,4	6,3	7,8
Vader zit bij de 25% hoogste zorgkosten (2015)(van populatie 16- tot 30-jarige economisch (niet-)zelfstandigen) (%)	24,6	28,0	27,3	28,0	29,5	33,3
Moeder zit bij de 25% hoogste zorgkosten (2015)(van populatie 16- tot 30-jarige economisch (niet-)zelfstandigen) (%)	23,9	27,9	28,6	28,6	31,1	35,6
<u>Sociale zekerheid:</u>						
Vader heeft in 2006-2016 ten minste een jaar bijstand als voornaamste inkomensbron gehad (%)	3,3	5,8	9,3	6,4	11,6	19,4
Moeder heeft in 2006-2016 ten minste een jaar bijstand als voornaamste inkomensbron gehad (%)	5,9	11,2	16,8	11,4	21,2	33,8
Ten minste een ouder heeft in 2006-2016 ten minste een jaar bijstand als voornaamste inkomensbron gehad (%)	7,1	13,3	19,2	13,4	24,1	37,5
Ten minste een ouder heeft ww als voornaamste inkomensbron (%)	14,4	16,3	15,7	15,5	15,9	15,5
Ten minste een ouder heeft zw als voornaamste inkomensbron (%)	3,5	5,2	5,4	5,1	6,0	6,5
Ten minste een ouder heeft ao als voornaamste inkomensbron (%)	14,8	19,9	20,1	20,2	22,9	26,9
Ten minste een ouder heeft werk als voornaamste inkomensbron (%)	88,8	84,7	81,8	82,7	78,3	67,9
Is wanbetaler Zvw (%)	0,9	3,7	6,4	4,2	9,7	13,5
Vader is wanbetaler Zvw (%)	1,2	2,6	3,3	2,3	4,3	5,3
Moeder is wanbetaler Zvw (%)	0,9	2,6	3,3	2,0	4,6	6,6
Moeder zat ten minste een jaar in schuldsanering in 2009-2016 (%)	1,1	2,3	3	2,2	4,0	5,7
Vader zat ten minste een jaar in schuldsanering in 2009-2016 (%)	1,0	1,9	2,2	1,8	2,9	3,4

Tabel E.o Aantal observaties per kenmerk van 21- tot 30-jarige vrouwen in de verschillende (sub)groepen

	Economisch zelfstandig in 2016		Economisch niet-zelfstandig in 2016			
	Totaal	Langdurig economisch niet-zelfstandig geweest	Totaal	Recent economisch zelfstandig geweest	Langdurig economisch niet-zelfstandig geweest	Langdurig economisch niet-zelfstandig geweest en langdurig werk niet als belangrijkste inkomensbron
<u>Persoonskenmerken:</u>						
Woont in g4 (%)	491.852	22.752	174.858	54.763	64.865	15.258
Woont in g4 en heeft een migratieachtergrond (%)	491.852	22.752	174.858	54.763	64.865	15.258
Stedelijkheid gemeente op basis van inwoners (1-8)	491.857	22.752	174.860	54.763	64.867	15.258
Aantal personen met plaats (positie) in het huishouden 'thuiswonend kind'.	521.543	23.511	212.268	56.295	70.115	18.316
Leeftijd in jaren	521.544	23.511	212.300	56.295	70.115	18.316
Alleenstaande ouder van een thuiswonend kind (%)	521.543	23.511	212.268	56.295	70.115	18.316
Heeft een kind (%)	521.544	23.511	212.300	56.295	70.115	18.316
Leeftijd eerste kind gekregen	108.130	7.436	96.090	31.293	40.303	13.034
Kind ontving jeugdbescherming in 2016, conditioneel op het hebben van een kind (%)	104.068	6.841	86.063	29.780	35.558	10.386
Kind ontving jeugdhulp in 2016, conditioneel op het hebben van een kind (%)	104.068	6.841	86.063	29.780	35.558	10.386
Heeft een migratieachtergrond (%)	521.544	23.511	212.300	56.295	70.115	18.316
<u>Criminaliteit:</u>						
Heeft een haltwaardig delict gepleegd in 2005-2016 (%)	521.544	23.511	212.300	56.295	70.115	18.316
Verdachte van een delict geweest in 2005-2016 (%)	521.544	23.511	212.300	56.295	70.115	18.316
Verdachte van een delict tussen 15 en 18 jaar (%)	521.544	23.511	212.300	56.295	70.115	18.316
Verdachte van een delict geweest in 2016 (%)	521.544	23.511	212.300	56.295	70.115	18.316
Vader verdachte van een delict geweest in 2016 (%)	491.960	22.758	175.026	54.809	64.921	15.277
Moeder verdachte van een delict geweest in 2016 (%)	491.960	22.758	175.026	54.809	64.921	15.277
<u>Onderwijs:</u>						
Is op het vo van school gewisseld (%)	495.569	22.394	174.353	53.838	63.145	14.937
Aantal keer dat iemand op het vo van school gewisseld is	495.569	22.394	174.353	53.838	63.145	14.937
Aantal keer voortijdig school verlaten	495.569	22.394	174.353	53.838	63.145	14.937
Voortijdig schoolverlater (%)	495.569	22.394	174.353	53.838	63.145	14.937
Heeft maximaal een mbo1 diploma	503.183	23.137	186.895	55.641	67.619	17.079

behaald (%)						
Heeft maximaal een mbo2 diploma behaald (%)	503.183	23.137	186.895	55.641	67.619	17.079
Heeft maximaal een mbo3 diploma behaald (%)	503.183	23.137	186.895	55.641	67.619	17.079
Heeft maximaal een mbo4 diploma behaald (%)	503.183	23.137	186.895	55.641	67.619	17.079
Heeft een startkwalificatie (%)	503.183	23.137	186.895	55.641	67.619	17.079
Heeft een ho diploma behaald (%)	503.183	23.137	186.895	55.641	67.619	17.079
Geen diploma behaald in Nederland (%)	521.544	23.511	212.300	56.295	70.115	18.316
Ooit ingeschreven op praktijkonderwijs in 2007-2016 (%)	521.544	23.511	212.300	56.295	70.115	18.316
Ooit ingeschreven op lwoo in 2003-2016 (%)	521.544	23.511	212.300	56.295	70.115	18.316
Vader heeft een startkwalificatie (%)	187.434	8.820	72.157	21.773	27.194	6.432
Vader heeft een ho diploma behaald (%)	187.434	8.820	72.157	21.773	27.194	6.432
Moeder heeft een startkwalificatie (%)	215.176	11.021	91.114	26.329	35.353	9.119
Moeder heeft een ho diploma behaald (%)	215.176	11.021	91.114	26.329	35.353	9.119
Leeftijd bij behalen eerste startkwalificatie	334.439	13.283	108.995	33.747	32.521	5.807
Eerstbehaalde startkwalificatie is mbo2 (%)	334.439	13.283	108.995	33.747	32.521	5.807
Eerstbehaalde startkwalificatie is mbo3 (%)	334.439	13.283	108.995	33.747	32.521	5.807
Eerstbehaalde startkwalificatie is mbo4 (%)	334.439	13.283	108.995	33.747	32.521	5.807
Eerstbehaalde startkwalificatie is havo bovenbouw (%)	334.439	13.283	108.995	33.747	32.521	5.807
Eerstbehaalde startkwalificatie is vwo bovenbouw (%)	334.439	13.283	108.995	33.747	32.521	5.807
Volgt mbo beroepsopleidende leerweg, voltijd (%)	521.544	23.511	212.300	56.295	70.115	18.316
Volgt mbo beroepsopleidende leerweg, deeltijd (%)	521.544	23.511	212.300	56.295	70.115	18.316
Volgt mbo beroepsbegeleidende leerweg (%)	521.544	23.511	212.300	56.295	70.115	18.316
<u>Zorg:</u>						
Heeft positieve GGZ kosten (2015) (%)	516.977	23.442	204.569	55.984	69.528	18.030
Gebuikt medicijnen voor psychische aandoeningen in 2016 (%)	516.981	23.442	204.575	55.984	69.528	18.030
Vader heeft positieve GGZ kosten (2015) (%)	445.536	19.721	148.501	47.928	53.858	11.473
Moeder heeft positieve GGZ kosten (2015) (%)	473.475	21.631	165.566	52.236	61.128	14.015
Vader zit bij de 25% hoogste zorgkosten (2015)(van populatie 16-tot 30-jarige economisch (niet-)zelfstandigen) (%)	445.536	19.721	148.501	47.928	53.858	11.473
Moeder zit bij de 25% hoogste	473.475	21.631	165.566	52.236	61.128	14.015

zorgkosten (2015)(van populatie 16- tot 30-jarige economisch (niet-)zelfstandigen) (%)						
Sociale zekerheid:						
Vader heeft in 2006-2016 ten minste een jaar bijstand als voornaamste inkomensbron gehad (%)	466.538	20.983	158.545	50.927	57.917	12.676
Moeder heeft in 2006-2016 ten minste een jaar bijstand als voornaamste inkomensbron gehad (%)	484.255	22.310	171.103	53.860	63.398	14.710
Ten minste een ouder heeft in 2006-2016 ten minste een jaar bijstand als voornaamste inkomensbron gehad (%)	484.629	22.348	171.631	53.948	63.620	14.831
Ten minste een ouder heeft ww als voornaamste inkomensbron (%)	450.497	20.001	150.964	48.647	54.840	11.795
Ten minste een ouder heeft zw als voornaamste inkomensbron (%)	447.991	19.849	149.733	48.302	54.354	11.653
Ten minste een ouder heeft ao als voornaamste inkomensbron (%)	450.818	20.046	151.601	48.854	55.233	11.956
Ten minste een ouder heeft werk als voornaamste inkomensbron (%)	467.586	20.953	158.478	50.794	57.664	12.568
Is wanbetaler Zvw (%)	521.544	23.511	212.300	56.295	70.115	18.316
Vader is wanbetaler Zvw (%)	491.960	22.758	175.026	54.809	64.921	15.277
Moeder is wanbetaler Zvw (%)	491.960	22.758	175.026	54.809	64.921	15.277
Moeder zat ten minste een jaar in schuldsanering in 2009-2016 (%)	491.960	22.758	175.026	54.809	64.921	15.277
Vader zat ten minste een jaar in schuldsanering in 2009-2016 (%)	491.960	22.758	175.026	54.809	64.921	15.277

Tabel E.7 Gemiddelden van kenmerken van jongeren (21-30 jaar) in de verschillende (sub)groepen die maximaal een mbo3-diploma behaald hebben

	Economisch zelfstandig in 2016		Economisch niet-zelfstandig in 2016			
	Totaal	Langdurig economisch niet-zelfstandig geweest	Totaal	Recent economisch zelfstandig geweest	Langdurig economisch niet-zelfstandig geweest	Langdurig economisch niet-zelfstandig geweest en langdurig werk niet als belangrijkste inkomensbron
Persoonskenmerken:						
Woont in g4 (%)	10,8	14,0	17,5	14,3	16,9	22,4
Woont in g4 en heeft een migratieachtergrond (%)	5,0	7,8	11,8	9,0	11,7	17,0
Stedelijkheid gemeente op basis van inwoners (1-8)	5,1	5,4	5,5	5,3	5,5	5,8
Aantal personen met plaats (positie) in het huishouden 'thuiswonend kind'	1,5	1,5	1,5	1,5	1,6	1,6
Man (%)	65,8	56,9	44,7	45,3	38,9	38,7
Leeftijd in jaren	25,7	26,2	25,4	26,8	25,8	26,6

Alleenstaande ouder van een thuiswonend kind (%)	1,0	1,6	3,0	2,3	3,8	6,3
Heeft een kind (%)	19,7	23,2	32,9	41,3	41,0	49,7
Leeftijd eerste kind gekregen	25,0	23,5	23,0	24,5	22,1	21,5
Kind ontving jeugdbescherming in 2016, conditioneel op het hebben van een kind (%)	0,5	1,3	2,5	1,0	3,3	5,8
Kind ontving jeugdhulp in 2016, conditioneel op het hebben van een kind (%)	4,8	8,9	11,2	6,8	14,8	20,1
Heeft een migratieachtergrond (%)	19,7	27,7	39,2	28,4	37,4	50,5
Criminaliteit:						
Heeft een haltwaardig delict gepleegd in 2005-2016 (%)	6,6	8,6	7,1	5,8	7,7	6,2
Verdachte van een delict geweest in 2005-2016 (%)	29,2	40,1	34,4	35,2	38,5	43,0
Verdachte van een delict tussen 15 en 18 jaar (%)	14,1	20,6	18,0	16,3	20,4	20,6
Verdachte van een delict geweest in 2016 (%)	2,3	3,7	5,6	4,9	6,0	7,7
Vader verdachte van een delict geweest in 2016 (%)	1,0	1,5	1,8	1,5	2,0	2,5
Moeder verdachte van een delict geweest in 2016 (%)	0,3	0,6	0,8	0,6	1,0	1,2
Onderwijs:						
Is op het vo van school gewisseld (%)	12,3	13,3	16,2	11,1	15,4	13,5
Aantal keer dat iemand op het vo van school gewisseld is	0,1	0,1	0,2	0,1	0,2	0,2
Aantal keer voortijdig school verlaten	0,3	0,5	0,5	0,4	0,6	0,6
Voortijdig schoolverlater (%)	20,5	38,0	37,3	30,7	44,9	47,5
Heeft maximaal een mbo1 diploma behaald (%)	14,1	27,9	31,8	20,8	38,9	49,1
Heeft maximaal een mbo2 diploma behaald (%)	46,1	64,5	63,6	55,1	72,5	79,1
Heeft maximaal een mbo3 diploma behaald (%)	78,6	85,9	82,4	86,1	87,6	88,8
Heeft maximaal een mbo4 diploma behaald (%)	78,6	85,9	82,4	86,1	87,6	88,8
Heeft een startkwalificatie (%)	79,1	61,3	58,0	70,5	49,6	39,5
Heeft een ho diploma behaald (%)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ooit ingeschreven op lwoo in 2003-2016 (%)	18,3	22,2	21,2	19,9	23,8	20,6
Ooit ingeschreven op praktijkonderwijs in 2007-2016 (%)	1,9	3,0	4,0	1,9	4,7	4,1
Vader heeft een startkwalificatie (%)	64,3	56,0	54,3	55,6	50,0	44,4
Vader heeft een ho diploma behaald (%)	20,0	15,6	17,1	15,5	14,1	12,7
Moeder heeft een startkwalificatie (%)	55,6	47,2	45,2	46,1	40,8	35,3
Moeder heeft een ho diploma behaald (%)	12,7	9,5	11,0	9,6	8,8	8,3
Leeftijd bij behalen eerste	19,8	20,5	20,2	20,7	20,5	21,2

startkwalificatie						
Eerstbehaalde startkwalificatie is mbo2 (%)	54,5	58,9	51,5	57,7	57,4	58,0
Eerstbehaalde startkwalificatie is mbo3 (%)	21,3	22,5	20,1	26,4	19,8	15,3
Eerstbehaalde startkwalificatie is mbo4 (%)	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Eerstbehaalde startkwalificatie is havo bovenbouw (%)	18,4	14,3	20,3	12,3	15,3	15,1
Eerstbehaalde startkwalificatie is vwo bovenbouw (%)	5,7	4,3	8,0	3,5	7,4	11,4
Volgt mbo beroepsopleidende leerweg, voltijd (%)	0,6	0,3	1,1	0,8	0,4	0,5
Volgt mbo beroepsopleidende leerweg, deeltijd (%)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Volgt mbo beroepsbegeleidende leerweg (%)	6,4	4,4	1,7	1,5	1,0	0,7
Zorg:						
Heeft positieve GGZ kosten (2015) (%)	4,1	5,2	10,7	10,3	11,6	16,0
Gebruikt medicijnen voor psychische aandoeningen in 2016 (%)	5,0	6,5	11,0	11,5	12,3	15,8
Vader heeft positieve GGZ kosten (2015) (%)	3,5	4,4	5,0	4,4	5,4	6,2
Moeder heeft positieve GGZ kosten (2015) (%)	4,9	5,7	6,7	6,1	6,9	8,0
Vader zit bij de 25% hoogste zorgkosten (2015)(van populatie 16-tot 30-jarige economisch (niet-)zelfstandigen) (%)	25,9	28,8	28,4	29,5	29,9	33,3
Moeder zit bij de 25% hoogste zorgkosten (2015)(van populatie 16-tot 30-jarige economisch (niet-)zelfstandigen) (%)	26,4	29,7	30,0	30,4	31,7	35,1
Sociale zekerheid:						
Vader heeft in 2006-2016 ten minste een jaar bijstand als voornaamste inkomensbron gehad (%)	4,7	8,4	12,3	8,9	14,0	20,8
Moeder heeft in 2006-2016 ten minste een jaar bijstand als voornaamste inkomensbron gehad (%)	9,1	15,8	21,6	15,5	24,8	35,2
Ten minste een ouder heeft in 2006-2016 ten minste een jaar bijstand als voornaamste inkomensbron gehad (%)	10,8	18,6	24,7	18,2	28,2	39,1
Ten minste een ouder heeft ww als voornaamste inkomensbron (%)	15,3	17,6	16,4	16,2	16,6	15,5
Ten minste een ouder heeft zw als voornaamste inkomensbron (%)	4,8	6,4	6,2	6,2	6,6	6,5
Ten minste een ouder heeft ao als voornaamste inkomensbron (%)	17,7	22,3	22,0	23,1	23,8	26,8
Ten minste een ouder heeft werk als voornaamste inkomensbron (%)	88,3	83,2	79,7	81,5	76,7	67,0
Is wanbetaler Zvw (%)	2,7	8,3	11,5	9,8	13,9	16,6

Vader is wanbetaler Zvw (%)	2,2	4,1	4,4	3,8	5,2	5,7
Moeder is wanbetaler Zvw (%)	1,9	4,0	4,5	3,3	5,5	7,0
Moeder zat ten minste een jaar in schuldsanering in 2009-2016 (%)	2,0	3,3	3,9	3,2	4,6	5,7
Vader zat ten minste een jaar in schuldsanering in 2009-2016 (%)	1,7	2,5	2,8	2,5	3,1	3,5

Tabel E.8 Aantal observaties per kenmerk van jongeren (21-30 jaar) in de verschillende (sub)groepen die maximaal een mbo3-diploma behaald hebben

	Economisch zelfstandig in 2016		Economisch niet-zelfstandig in 2016			
	Totaal	Langdurig economisch niet-zelfstandig geweest	Totaal	Recent economisch zelfstandig geweest	Langdurig economisch niet-zelfstandig geweest	Langdurig economisch niet zelfstandig geweest en langdurig werk niet als belangrijkste inkomensbron
Persoonskenmerken:						
Woont in g4 (%)	413.235	31.249	187.243	49.095	77.511	20.139
Woont in g4 en heeft een migratieachtergrond (%)	413.235	31.249	187.243	49.095	77.511	20.139
Stedelijkheid gemeente op basis van inwoners (1-8)	413.240	31.250	187.247	49.095	77.514	20.139
Aantal personen met plaats (positie) in het huishouden 'thuiswonend kind'.	426.214	32.090	205.170	50.382	81.864	22.816
Man (%)	426.214	32.090	205.171	50.382	81.864	22.816
Leeftijd in jaren	426.214	32.090	205.171	50.382	81.864	22.816
Alleenstaande ouder van een thuiswonend kind (%)	426.214	32.090	205.170	50.382	81.864	22.816
Heeft een kind (%)	426.214	32.090	205.171	50.382	81.864	22.816
Leeftijd eerste kind gekregen	84.031	7.442	67.520	20.791	33.521	11.347
Kind ontving jeugdbescherming in 2016, conditioneel op het hebben van een kind (%)	81.893	7.012	60.185	19.797	29.560	9.060
Kind ontving jeugdhulp in 2016, conditioneel op het hebben van een kind (%)	81.893	7.012	60.185	19.797	29.560	9.060
Heeft een migratieachtergrond (%)	426.214	32.090	205.171	50.382	81.864	22.816
Criminaliteit:						
Heeft een haltwaardig delict gepleegd in 2005-2016 (%)	426.214	32.090	205.171	50.382	81.864	22.816
Verdachte van een delict geweest in 2005-2016 (%)	426.214	32.090	205.171	50.382	81.864	22.816
Verdachte van een delict tussen 15 en 18 jaar (%)	426.214	32.090	205.171	50.382	81.864	22.816
Verdachte van een delict geweest in 2016 (%)	426.214	32.090	205.171	50.382	81.864	22.816
Vader verdachte van een delict geweest in 2016 (%)	413.383	31.267	187.489	49.138	77.602	20.168

Moeder verdachte van een delict geweest in 2016 (%)	413.383	31.267	187.489	49.138	77.602	20.168
<u>Onderwijs:</u>						
Is op het vo van school gewisseld (%)	409.771	30.604	185.262	47.552	75.646	19.759
Aantal keer dat iemand op het vo van school gewisseld is	409.771	30.604	185.262	47.552	75.646	19.759
Aantal keer voortijdig school verlaten	409.771	30.604	185.262	47.552	75.646	19.759
Voortijdig schoolverlater (%)	409.771	30.604	185.262	47.552	75.646	19.759
Heeft maximaal een mbo1 diploma behaald (%)	426.214	32.090	205.171	50.382	81.864	22.816
Heeft maximaal een mbo2 diploma behaald (%)	426.214	32.090	205.171	50.382	81.864	22.816
Heeft maximaal een mbo3 diploma behaald (%)	426.214	32.090	205.171	50.382	81.864	22.816
Heeft maximaal een mbo4 diploma behaald (%)	426.214	32.090	205.171	50.382	81.864	22.816
Heeft een startkwalificatie (%)	426.214	32.090	205.171	50.382	81.864	22.816
Heeft een ho diploma behaald (%)	426.214	32.090	205.171	50.382	81.864	22.816
Ooit ingeschreven op lwoo in 2003-2016 (%)	426.214	32.090	205.171	50.382	81.864	22.816
Ooit ingeschreven op praktijkonderwijs in 2007-2016 (%)	426.214	32.090	205.171	50.382	81.864	22.816
Vader heeft een startkwalificatie (%)	161.696	12.926	80.355	20.185	33.575	8.684
Vader heeft een ho diploma behaald (%)	161.696	12.926	80.355	20.185	33.575	8.684
Moeder heeft een startkwalificatie (%)	194.333	16.565	104.918	25.391	44.728	12.351
Moeder heeft een ho diploma behaald (%)	194.333	16.565	104.918	25.391	44.728	12.351
Leeftijd bij behalen eerste startkwalificatie	270.783	15.415	95.588	27.256	31.178	6.271
Eerstbehaalde startkwalificatie is mbo2 (%)	270.783	15.415	95.588	27.256	31.178	6.271
Eerstbehaalde startkwalificatie is mbo3 (%)	270.783	15.415	95.588	27.256	31.178	6.271
Eerstbehaalde startkwalificatie is mbo4 (%)	270.783	15.415	95.588	27.256	31.178	6.271
Eerstbehaalde startkwalificatie is havo bovenbouw (%)	270.783	15.415	95.588	27.256	31.178	6.271
Eerstbehaalde startkwalificatie is vwo bovenbouw (%)	270.783	15.415	95.588	27.256	31.178	6.271
Volgt mbo beroepsopleidende leerweg, voltijd (%)	426.214	32.090	205.171	50.382	81.864	22.816
Volgt mbo beroepsopleidende leerweg, deeltijd (%)	426.214	32.090	205.171	50.382	81.864	22.816
Volgt mbo beroepsbegeleidende leerweg (%)	426.214	32.090	205.171	50.382	81.864	22.816
<u>Zorg:</u>						
Heeft positieve GGZ kosten (2015) (%)	414.179	31.942	202.886	50.058	81.293	22.568
Gebruikt medicijnen voor psychische aandoeningen in 2016 (%)	414.180	31.942	202.889	50.058	81.293	22.568
Vader heeft positieve GGZ kosten	368.257	26.562	155.432	42.107	63.333	15.169

(2015) (%)						
Moeder heeft positieve GGZ kosten (2015) (%)	395.331	29.657	176.845	46.552	73.198	18.646
Vader zit bij de 25% hoogste zorgkosten (2015)(van populatie 16-tot 30-jarige economisch (niet-)zelfstandigen) (%)	368.257	26.562	155.432	42.107	63.333	15.169
Moeder zit bij de 25% hoogste zorgkosten (2015)(van populatie 16-tot 30-jarige economisch (niet-)zelfstandigen) (%)	395.331	29.657	176.845	46.552	73.198	18.646
Sociale zekerheid:						
Vader heeft in 2006-2016 ten minste een jaar bijstand als voornaamste inkomensbron gehad (%)	387.630	28.336	166.738	44.971	68.202	16.712
Moeder heeft in 2006-2016 ten minste een jaar bijstand als voornaamste inkomensbron gehad (%)	405.777	30.582	182.899	48.138	75.734	19.436
Ten minste een ouder heeft in 2006-2016 ten minste een jaar bijstand als voornaamste inkomensbron gehad (%)	406.401	30.661	183.656	48.265	76.040	19.595
Ten minste een ouder heeft ww als voornaamste inkomensbron (%)	373.373	26.982	157.905	42.720	64.355	15.513
Ten minste een ouder heeft zw als voornaamste inkomensbron (%)	370.877	26.709	156.418	42.383	63.705	15.308
Ten minste een ouder heeft ao als voornaamste inkomensbron (%)	373.809	27.027	158.618	42.945	64.794	15.681
Ten minste een ouder heeft werk als voornaamste inkomensbron (%)	389.350	28.548	166.978	44.957	68.165	16.572
Is wanbetaler Zvw (%)	426.214	32.090	205.171	50.382	81.864	22.816
Vader is wanbetaler Zvw (%)	413.383	31.267	187.489	49.138	77.602	20.168
Moeder is wanbetaler Zvw (%)	413.383	31.267	187.489	49.138	77.602	20.168
Moeder zat ten minste een jaar in schuldsanering in 2009-2016 (%)	413.383	31.267	187.489	49.138	77.602	20.168
Vader zat ten minste een jaar in schuldsanering in 2009-2016 (%)	413.383	31.267	187.489	49.138	77.602	20.168

Tabel E.9 Gemiddelden van kenmerken van jongeren (21-30 jaar) in de verschillende (sub)groepen die mboq-diploma of hoger behaald hebben

	Economisch zelfstandig in 2016		Economisch niet-zelfstandig in 2016			
	Totaal	Langdurig economisch niet-zelfstandig geweest	Totaal	Recent economisch zelfstandig geweest	Langdurig economisch niet-zelfstandig geweest	Langdurig economisch niet-zelfstandig geweest en langdurig werk niet als belangrijkste inkomensbron
Persoonskenmerken:						
Woont in g4 (%)	18,3	18,5	19,5	18,3	18,5	24,1
Woont in g4 en heeft een	5,3	9,0	10,4	9,3	12,3	18,6

migratieachtergrond (%)						
Stedelijkheid gemeente op basis van inwoners (1-8)	5,5	5,5	5,6	5,5	5,5	5,8
Aantal personen met plaats (positie) in het huishouden 'thuiswonend kind'.	1,2	1,3	1,3	1,3	1,5	1,5
Man (%)	45,7	44,6	36,3	33,0	33,9	38,4
Leeftijd in jaren	26,9	27,4	26,2	27,4	26,8	27,4
Alleenstaande ouder van een thuiswonend kind (%)	0,6	1,2	1,5	1,5	2,3	3,9
Heeft een kind (%)	16,4	21,0	25,5	37,2	33,9	39,4
Leeftijd eerste kind gekregen	26,5	24,6	24,7	25,5	23,6	22,8
Kind ontving jeugdbescherming in 2016, conditioneel op het hebben van een kind (%)	0,1	0,6	0,7	0,3	1,3	2,7
Kind ontving jeugdhulp in 2016, conditioneel op het hebben van een kind (%)	2,1	5,3	5,4	3,6	8,8	14,1
Heeft een migratieachtergrond (%)	17,0	27,4	32,6	27,2	35,7	49,2
<u>Criminaliteit:</u>						
Heeft een haltwaardig delict gepleegd in 2005-2016 (%)	2,2	3,2	3,4	2,7	3,6	3,3
Verdachte van een delict geweest in 2005-2016 (%)	11,5	21,4	17,1	17,3	21,5	28,2
Verdachte van een delict tussen 15 en 18 jaar (%)	4,5	8,6	7,5	6,5	9,6	11,6
Verdachte van een delict geweest in 2016 (%)	0,6	1,8	1,9	1,8	2,8	4,5
Vader verdachte van een delict geweest in 2016 (%)	0,5	0,8	0,9	0,8	0,9	1,3
Moeder verdachte van een delict geweest in 2016 (%)	0,2	0,2	0,3	0,3	0,4	0,6
<u>Onderwijs:</u>						
Is op het vo van school gewisseld (%)	6,4	7,3	10,0	6,8	9,5	8,8
Aantal keer dat iemand op het vo van school gewisseld is	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Aantal keer voortijdig school verlaten	0,0	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2
Voortijdig schoolverlater (%)	3,0	10,9	8,2	6,9	13,7	18,6
Heeft maximaal een mbo1 diploma behaald (%)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Heeft maximaal een mbo2 diploma behaald (%)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Heeft maximaal een mbo3 diploma behaald (%)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Heeft maximaal een mbo4 diploma behaald (%)	37,8	58,1	54,6	55,3	63,4	59,6
Heeft een startkwalificatie (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Heeft een ho diploma behaald (%)	62,2	41,9	45,4	44,7	36,6	40,4
Ooit ingeschreven op lwoo in 2003-2016 (%)	4,3	9,1	8,9	7,3	11,9	12,3
Ooit ingeschreven op praktijkonderwijs in 2007-2016 (%)	0,1	0,4	0,4	0,2	0,7	0,7

Vader heeft een startkwalificatie (%)	78,0	67,9	69,2	68,7	62,8	56,3
Vader heeft een ho diploma behaald (%)	37,8	29,0	32,3	30,1	26,2	23,4
Moeder heeft een startkwalificatie (%)	69,6	59,3	60,7	59,5	53,8	47,1
Moeder heeft een ho diploma behaald (%)	25,4	19,4	21,8	19,5	17,4	16,4
Leeftijd bij behalen eerste startkwalificatie	19,5	20,3	19,9	20,2	20,3	20,8
Eerstbehaalde startkwalificatie is mbo2 (%)	7,1	14,5	10,8	12,9	15,0	15,8
Eerstbehaalde startkwalificatie is mbo3 (%)	9,4	13,4	11,0	13,5	11,8	9,7
Eerstbehaalde startkwalificatie is mbo4 (%)	42,8	49,4	46,2	48,7	49,3	48,0
Eerstbehaalde startkwalificatie is havo bovenbouw (%)	22,5	12,6	16,9	15,5	12,9	10,9
Eerstbehaalde startkwalificatie is vwo bovenbouw (%)	17,9	7,9	14,1	8,3	9,3	12,8
Volgt mbo beroepsopleidende leerweg, voltijd (%)	0,0	0,0	0,2	0,2	0,2	0,2
Volgt mbo beroepsopleidende leerweg, deeltijd (%)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Volgt mbo beroepsbegeleidende leerweg (%)	1,0	1,7	0,6	0,6	0,5	0,3
Zorg:						
Heeft positieve GGZ kosten (2015) (%)	4,1	5,8	9,3	9,9	10,8	16,8
Gebruikt medicijnen voor psychische aandoeningen in 2016 (%)	4,1	6,0	8,8	9,5	10,4	15,7
Vader heeft positieve GGZ kosten (2015) (%)	3,0	3,6	4,0	3,8	4,4	4,8
Moeder heeft positieve GGZ kosten (2015) (%)	4,0	4,7	5,3	5,1	5,6	6,3
Vader zit bij de 25% hoogste zorgkosten (2015)(van populatie 16-tot 30-jarige economisch (niet-)zelfstandigen) (%)	23,9	26,8	25,4	26,6	27,6	30,7
Moeder zit bij de 25% hoogste zorgkosten (2015)(van populatie 16-tot 30-jarige economisch (niet-)zelfstandigen) (%)	22,8	26,4	25,4	26,6	27,4	30,4
Sociale zekerheid:						
Vader heeft in 2006-2016 ten minste een jaar bijstand als voornaamste inkomensbron gehad (%)	2,7	5,6	6,7	5,8	8,7	13,6
Moeder heeft in 2006-2016 ten minste een jaar bijstand als voornaamste inkomensbron gehad (%)	4,6	9,8	11,5	9,9	15,1	23,0
Ten minste een ouder heeft in 2006-2016 ten minste een jaar bijstand als voornaamste inkomensbron gehad (%)	5,6	11,4	13,3	11,6	17,2	25,3
Ten minste een ouder heeft ww als voornaamste inkomensbron (%)	13,9	15,1	14,6	14,8	14,2	13,6

Ten minste een ouder heeft zw als voornaamste inkomensbron (%)	3,0	4,2	3,9	4,0	4,2	4,3
Ten minste een ouder heeft ao als voornaamste inkomensbron (%)	13,5	18,0	17,1	18,1	19,5	22,6
Ten minste een ouder heeft werk als voornaamste inkomensbron (%)	88,6	82,8	83,6	82,6	79,4	70,0
Is wanbetaler Zvw (%)	0,5	3,2	3,8	3,2	6,2	9,1
Vader is wanbetaler Zvw (%)	0,8	1,8	1,8	1,5	2,3	2,6
Moeder is wanbetaler Zvw (%)	0,5	1,5	1,5	1,2	2,2	2,5
Moeder zat ten minste een jaar in schuldsanering in 2009-2016 (%)	0,7	1,5	1,5	1,4	1,9	2,7
Vader zat ten minste een jaar in schuldsanering in 2009-2016 (%)	0,7	1,4	1,2	1,1	1,5	1,3

Tabel E.10 Aantal observaties per kenmerk van jongeren (21-30 jaar) in de verschillende (sub)groepen die mbo4-diploma of hoger behaald hebben

	Economisch zelfstandig in 2016		Economisch niet-zelfstandig in 2016			
	Totaal	Langdurig economisch niet-zelfstandig geweest	Totaal	Recent economisch zelfstandig geweest	Langdurig economisch niet-zelfstandig geweest	Langdurig economisch niet-zelfstandig geweest en langdurig werk niet als belangrijkste inkomensbron
<u>Persoonskenmerken:</u>						
Woont in g4 (%)	644.727	16.536	109.321	41.200	26.012	4.780
Woont in g4 en heeft een migratieachtergrond (%)	644.727	16.536	109.321	41.200	26.012	4.780
Stedelijkheid gemeente op basis van inwoners (1-8)	644.734	16.536	109.321	41.200	26.012	4.780
Aantal personen met plaats (positie) in het huishouden 'thuiswonend kind'	658.663	16.794	115.251	41.939	26.634	5.007
Man (%)	658.663	16.794	115.251	41.939	26.634	5.007
Leeftijd in jaren	658.663	16.794	115.251	41.939	26.634	5.007
Alleenstaande ouder van een thuiswonend kind (%)	658.663	16.794	115.251	41.939	26.634	5.007
Heeft een kind (%)	658.663	16.794	115.251	41.939	26.634	5.007
Leeftijd eerste kind gekregen	107.923	3.527	29.346	15.611	9.031	1.975
Kind ontving jeugdbescherming in 2016, conditioneel op het hebben van een kind (%)	106.195	3.350	27.515	15.098	8.278	1.634
Kind ontving jeugdhulp in 2016, conditioneel op het hebben van een kind (%)	106.195	3.350	27.515	15.098	8.278	1.634
Heeft een migratieachtergrond (%)	658.663	16.794	115.251	41.939	26.634	5.007
<u>Criminaliteit:</u>						
Heeft een haltwaardig delict gepleegd in 2005-2016 (%)	658.663	16.794	115.251	41.939	26.634	5.007
Verdachte van een delict geweest in	658.663	16.794	115.251	41.939	26.634	5.007

2005-2016 (%)						
Verdachte van een delict tussen 15 en 18 jaar (%)	658.663	16.794	115.251	41.939	26.634	5.007
Verdachte van een delict geweest in 2016 (%)	658.663	16.794	115.251	41.939	26.634	5.007
Vader verdachte van een delict geweest in 2016 (%)	644.881	16.543	109.488	41.266	26.048	4.789
Moeder verdachte van een delict geweest in 2016 (%)	644.881	16.543	109.488	41.266	26.048	4.789
Onderwijs:						
Is op het vo van school gewisseld (%)	654.594	16.580	112.404	41.545	26.255	4.886
Aantal keer dat iemand op het vo van school gewisseld is	654.594	16.580	112.404	41.545	26.255	4.886
Aantal keer voortijdig school verlaten	654.594	16.580	112.404	41.545	26.255	4.886
Voortijdig schoolverlater (%)	654.594	16.580	112.404	41.545	26.255	4.886
Heeft maximaal een mbo1 diploma behaald (%)	658.663	16.794	115.251	41.939	26.634	5.007
Heeft maximaal een mbo2 diploma behaald (%)	658.663	16.794	115.251	41.939	26.634	5.007
Heeft maximaal een mbo3 diploma behaald (%)	658.663	16.794	115.251	41.939	26.634	5.007
Heeft maximaal een mbo4 diploma behaald (%)	658.663	16.794	115.251	41.939	26.634	5.007
Heeft een startkwalificatie (%)	658.663	16.794	115.251	41.939	26.634	5.007
Heeft een ho diploma behaald (%)	658.663	16.794	115.251	41.939	26.634	5.007
Ooit ingeschreven op lwoo in 2003-2016 (%)	658.663	16.794	115.251	41.939	26.634	5.007
Ooit ingeschreven op praktijkonderwijs in 2007-2016 (%)	658.663	16.794	115.251	41.939	26.634	5.007
Vader heeft een startkwalificatie (%)	245.246	6.468	44.135	16.295	10.464	1.918
Vader heeft een ho diploma behaald (%)	245.246	6.468	44.135	16.295	10.464	1.918
Moeder heeft een startkwalificatie (%)	273.196	7.793	53.306	19.320	13.103	2.551
Moeder heeft een ho diploma behaald (%)	273.196	7.793	53.306	19.320	13.103	2.551
Leeftijd bij behalen eerste startkwalificatie	439.487	10.834	84.182	27.656	18.460	3.045
Eerstbehaalde startkwalificatie is mbo2 (%)	439.487	10.834	84.182	27.656	18.460	3.045
Eerstbehaalde startkwalificatie is mbo3 (%)	439.487	10.834	84.182	27.656	18.460	3.045
Eerstbehaalde startkwalificatie is mbo4 (%)	439.487	10.834	84.182	27.656	18.460	3.045
Eerstbehaalde startkwalificatie is havo bovenbouw (%)	439.487	10.834	84.182	27.656	18.460	3.045
Eerstbehaalde startkwalificatie is vwo bovenbouw (%)	439.487	10.834	84.182	27.656	18.460	3.045
Volgt mbo beroepsopleidende leerweg, voltijd (%)	658.663	16.794	115.251	41.939	26.634	5.007
Volgt mbo beroepsopleidende leerweg, deeltijd (%)	658.663	16.794	115.251	41.939	26.634	5.007

Volgt mbo beroepsbegeleidende leerweg (%)	658.663	16.794	115.251	41.939	26.634	5.007
<u>Zorg:</u>						
Heeft positieve GGZ kosten (2015) (%)	652.707	16.723	113.307	41.702	26.331	4.852
Gebruikt medicijnen voor psychische aandoeningen in 2016 (%)	652.708	16.723	113.311	41.702	26.331	4.852
Vader heeft positieve GGZ kosten (2015) (%)	590.412	14.440	95.739	36.443	22.217	3.794
Moeder heeft positieve GGZ kosten (2015) (%)	622.272	15.817	104.897	39.585	24.868	4.496
Vader zit bij de 25% hoogste zorgkosten (2015)(van populatie 16- tot 30-jarige economisch (niet-)zelfstandigen) (%)	590.412	14.440	95.739	36.443	22.217	3.794
Moeder zit bij de 25% hoogste zorgkosten (2015)(van populatie 16- tot 30-jarige economisch (niet-)zelfstandigen) (%)	622.272	15.817	104.897	39.585	24.868	4.496
<u>Sociale zekerheid:</u>						
Vader heeft in 2006-2016 ten minste een jaar bijstand als voornaamste inkomensbron gehad (%)	616.406	15.351	101.332	38.519	23.734	4.150
Moeder heeft in 2006-2016 ten minste een jaar bijstand als voornaamste inkomensbron gehad (%)	635.653	16.247	107.608	40.604	25.588	4.675
Ten minste een ouder heeft in 2006-2016 ten minste een jaar bijstand als voornaamste inkomensbron gehad (%)	636.042	16.272	107.785	40.642	25.642	4.689
Ten minste een ouder heeft ww als voornaamste inkomensbron (%)	596.339	14.585	97.035	36.927	22.534	3.860
Ten minste een ouder heeft zw als voornaamste inkomensbron (%)	593.487	14.494	96.321	36.666	22.350	3.819
Ten minste een ouder heeft ao als voornaamste inkomensbron (%)	596.698	14.626	97.303	37.045	22.642	3.909
Ten minste een ouder heeft werk als voornaamste inkomensbron (%)	616.221	15.226	101.411	38.501	23.671	4.099
Is wanbetaler Zvw (%)	658.663	16.794	115.251	41.939	26.634	5.007
Vader is wanbetaler Zvw (%)	644.881	16.543	109.488	41.266	26.048	4.789
Moeder is wanbetaler Zvw (%)	644.881	16.543	109.488	41.266	26.048	4.789
Moeder zat ten minste een jaar in schuldsanering in 2009-2016 (%)	644.881	16.543	109.488	41.266	26.048	4.789
Vader zat ten minste een jaar in schuldsanering in 2009-2016 (%)	644.881	16.543	109.488	41.266	26.048	4.789

Tabel E.11 Gemiddelden van kenmerken van 16- tot 27-jarige economisch (niet-)zelfstandigen

	Economisch zelfstandig in 2016		Economisch niet-zelfstandig in 2016	
	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen
<u>Persoonskenmerken:</u>				
Woont in g4 (%)	15,3	11,7	15,8	18,5

Woont in g4 en heeft een migratieachtergrond (%)	5,2	4,6	9,2	12,2
Stedelijkheid gemeente op basis van inwoners (1-8)	5,4	5,2	5,4	5,6
Aantal personen met plaats (positie) in het huishouden 'thuiswonend kind'.	1,3	1,5	1,5	1,5
Leeftijd in jaren	24,7	24,4	23,7	23,2
Alleenstaande ouder van een thuiswonend kind (%)	0,8	0,5	2,8	0,8
Heeft een kind (%)	10,9	7,4	30,8	5,1
Leeftijd eerste kind gekregen	24,1	24,0	22,2	23,0
Kind ontving jeugdbescherming in 2016, conditioneel op het hebben van een kind (%)	0,2	0,7	1,8	4,4
Kind ontving jeugdhulp in 2016, conditioneel op het hebben van een kind (%)	2,1	3,4	7,0	9,8
Heeft een migratieachtergrond (%)	19,1	19,0	37,4	42,0
Criminaliteit:				
Heeft een haltwaardig delict gepleegd in 2005-2016 (%)	2,4	9,0	4,3	11,4
Verdachte van een delict geweest in 2005-2016 (%)	7,8	28,9	15,9	39,0
Verdachte van een delict tussen 15 en 18 jaar (%)	4,2	17,0	9,0	26,0
Verdachte van een delict geweest in 2016 (%)	0,4	2,5	1,5	8,2
Vader verdachte van een delict geweest in 2016 (%)	0,8	0,8	1,5	1,7
Moeder verdachte van een delict geweest in 2016 (%)	0,2	0,3	0,7	0,7
Onderwijs:				
Is op het vo van school gewisseld (%)	11,8	14,9	18,2	21,6
Aantal keer dat iemand op het vo van school gewisseld is	0,1	0,2	0,2	0,3
Aantal keer voortijdig school verlaten	0,1	0,2	0,4	0,5
Voortijdig schoolverlater (%)	7,9	15,9	27,2	36,9
Heeft maximaal een mbo1 diploma behaald (%)	3,7	9,4	19,9	28,5
Heeft maximaal een mbo2 diploma behaald (%)	12,8	31,1	41,6	53,3
Heeft maximaal een mbo3 diploma behaald (%)	25,2	45,7	54,7	61,5
Heeft maximaal een mbo4 diploma behaald (%)	52,1	66,7	75,0	75,6
Heeft een startkwalificatie (%)	93,4	86,2	72,8	61,6
Geen diploma behaald in Nederland (%)	2,7	2,9	10,5	8,6
Heeft een ho diploma behaald (%)	38,8	22,3	13,5	9,9
Ooit ingeschreven op praktijkonderwijs in 2007-2016 (%)	0,7	1,9	3,6	5,3
Ooit ingeschreven op lwoo in 2003-2016 (%)	10,1	15,7	19,1	18,9
Vader heeft een startkwalificatie (%)	73,4	70,9	60,8	60,3
Vader heeft een ho diploma behaald (%)	31,1	27,5	22,0	23,6
Moeder heeft een startkwalificatie (%)	65,5	62,7	51,6	52,4
Moeder heeft een ho diploma behaald (%)	20,3	17,9	14,2	16,3
Leeftijd bij behalen eerste startkwalificatie	19,0	19,3	19,4	19,5
Eerstbehaalde startkwalificatie is mbo2 (%)	15,3	35,7	31,4	33,5
Eerstbehaalde startkwalificatie is mbo3 (%)	14,5	11,7	16,6	11,5
Eerstbehaalde startkwalificatie is mbo4 (%)	25,3	19,0	20,5	16,8
Eerstbehaalde startkwalificatie is havo bovenbouw	27,6	21,7	19,9	25,0

(%)				
Eerstbehaalde startkwalificatie is vwo bovenbouw (%)	17,2	11,8	11,3	12,8
Volgt mbo beroepsopleidende leerweg, voltijd (%)	0,5	0,6	1,1	1,5
Volgt mbo beroepsopleidende leerweg, deeltijd (%)	0,0	0,0	0,0	0,0
Volgt mbo beroepsbegeleidende leerweg (%)	3,2	6,9	1,5	3,7
Zorg:				
Heeft positieve GGZ kosten (2015) (%)	4,8	2,6	9,6	8,0
Gebruikt medicijnen voor psychische aandoeningen in 2016 (%)	4,8	3,5	9,4	8,1
Vader heeft positieve GGZ kosten (2015) (%)	3,2	3,2	4,6	5,0
Moeder heeft positieve GGZ kosten (2015) (%)	4,3	4,5	6,1	6,7
Vader zit bij de 25% hoogste zorgkosten (2015)(van populatie 16- tot 30-jarige economisch (niet-)zelfstandigen) (%)	23,1	22,8	25,1	24,8
Moeder zit bij de 25% hoogste zorgkosten (2015)(van populatie 16- tot 30-jarige economisch (niet-)zelfstandigen) (%)	23,0	23,5	27,0	26,4
Sociale zekerheid:				
Vader heeft in 2006-2016 ten minste een jaar bijstand als voornaamste inkomensbron gehad (%)	3,4	3,7	9,2	11,4
Moeder heeft in 2006-2016 ten minste een jaar bijstand als voornaamste inkomensbron gehad (%)	6,1	7,1	16,9	19,5
Ten minste een ouder heeft in 2006-2016 ten minste een jaar bijstand als voornaamste inkomensbron gehad (%)	7,3	8,4	19,2	22,3
Ten minste een ouder heeft ww als voornaamste inkomensbron (%)	14,0	14,1	15,6	15,6
Ten minste een ouder heeft zw als voornaamste inkomensbron (%)	3,6	4,0	5,4	5,5
Ten minste een ouder heeft ao als voornaamste inkomensbron (%)	14,0	14,5	18,3	18,4
Ten minste een ouder heeft werk als voornaamste inkomensbron (%)	91,7	91,4	85,2	83,5
Is wanbetaler Zvw (%)	0,8	1,7	5,8	8,7
Vader is wanbetaler Zvw (%)	1,4	1,7	3,6	4,0
Moeder is wanbetaler Zvw (%)	1,0	1,4	3,6	3,9
Moeder zat ten minste een jaar in schuldsanering in 2009-2016 (%)	1,2	1,5	3,1	3,2
Vader zat ten minste een jaar in schuldsanering in 2009-2016 (%)	1,1	1,3	2,3	2,4

Tabel E.12 Aantal observaties per kenmerk van 16- tot 27-jarige economisch (niet-)zelfstandigen

	Economisch zelfstandig in 2016		Economisch niet-zelfstandig in 2016	
	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen
Persoonskenmerken:				
Woont in g4 (%)	306.153	370.466	134.321	115.800
Woont in g4 en heeft een migratieachtergrond (%)	306.153	370.466	134.321	115.800

Stedelijkheid gemeente op basis van inwoners (1-8)	306.156	370.470	134.322	115.802
Aantal personen met plaats (positie) in het huishouden 'thuiswonend kind'.	320.164	385.497	155.077	129.679
Leeftijd in jaren	320.164	385.498	155.097	129.690
Alleenstaande ouder van een thuiswonend kind (%)	320.164	385.497	155.077	129.679
Heeft een kind (%)	320.164	385.498	155.097	129.690
Leeftijd eerste kind gekregen	34.843	28.539	47.700	6.557
Kind ontving jeugdbescherming in 2016, conditioneel op het hebben van een kind (%)	32.991	28.476	41.748	6.481
Kind ontving jeugdhulp in 2016, conditioneel op het hebben van een kind (%)	32.991	28.476	41.748	6.481
Heeft een migratieachtergrond (%)	320.164	385.498	155.097	129.690
<u>Criminaliteit:</u>				
Heeft een haltwaardig delict gepleegd in 2005-2016 (%)	320.164	385.498	155.097	129.690
Verdachte van een delict geweest in 2005-2016 (%)	320.164	385.498	155.097	129.690
Verdachte van een delict tussen 15 en 18 jaar (%)	320.164	385.498	155.097	129.690
Verdachte van een delict geweest in 2016 (%)	320.164	385.498	155.097	129.690
Vader verdachte van een delict geweest in 2016 (%)	306.235	370.599	134.450	115.989
Moeder verdachte van een delict geweest in 2016 (%)	306.235	370.599	134.450	115.989
<u>Onderwijs:</u>				
Is op het vo van school gewisseld (%)	309.356	371.568	134.626	114.773
Aantal keer dat iemand op het vo van school gewisseld is	309.356	371.568	134.626	114.773
Aantal keer voortijdig school verlaten	309.356	371.568	134.626	114.773
Voortijdig schoolverlater (%)	309.356	371.568	134.626	114.773
Heeft maximaal een mbo1 diploma behaald (%)	311.614	374.291	138.772	118.533
Heeft maximaal een mbo2 diploma behaald (%)	311.614	374.291	138.772	118.533
Heeft maximaal een mbo3 diploma behaald (%)	311.614	374.291	138.772	118.533
Heeft maximaal een mbo4 diploma behaald (%)	311.614	374.291	138.772	118.533
Heeft een startkwalificatie (%)	311.614	374.291	138.772	118.533
Heeft een ho diploma behaald (%)	311.614	374.291	138.772	118.533
Geen diploma behaald in Nederland (%)	320.164	385.498	155.097	129.690
Ooit ingeschreven op praktijkonderwijs in 2007-2016 (%)	320.164	385.498	155.097	129.690
Ooit ingeschreven op lwoo in 2003-2016 (%)	320.164	385.498	155.097	129.690
Vader heeft een startkwalificatie (%)	118.776	145.424	56.542	50.375
Vader heeft een ho diploma behaald (%)	118.776	145.424	56.542	50.375
Moeder heeft een startkwalificatie (%)	136.771	168.291	71.291	63.864
Moeder heeft een ho diploma behaald (%)	136.771	168.291	71.291	63.864
Leeftijd bij behalen eerste startkwalificatie	274.779	301.479	93.171	64.580
Eerstbehaalde startkwalificatie is mbo2 (%)	274.779	301.479	93.171	64.580
Eerstbehaalde startkwalificatie is mbo3 (%)	274.779	301.479	93.171	64.580
Eerstbehaalde startkwalificatie is mbo4 (%)	274.779	301.479	93.171	64.580
Eerstbehaalde startkwalificatie is havo bovenbouw (%)	274.779	301.479	93.171	64.580
Eerstbehaalde startkwalificatie is vwo bovenbouw (%)	274.779	301.479	93.171	64.580
Volgt mbo beroepsopleidende leerweg, voltijd (%)	320.164	385.498	155.097	129.690

Volgt mbo beroepsopleidende leerweg, deeltijd (%)	320.164	385.498	155.097	129.690
Volgt mbo beroepsbegeleidende leerweg (%)	320.164	385.498	155.097	129.690
<u>Zorg:</u>				
Heeft positieve GGZ kosten (2015) (%)	317.230	373.753	148.899	123.967
Gebruikt medicijnen voor psychische aandoeningen in 2016 (%)	317.233	373.754	148.903	123.974
Vader heeft positieve GGZ kosten (2015) (%)	279.962	338.667	115.270	98.321
Moeder heeft positieve GGZ kosten (2015) (%)	296.237	357.763	127.967	110.314
Vader zit bij de 25% hoogste zorgkosten (2015)(van populatie 16- tot 30-jarige economisch (niet-)zelfstandigen) (%)	279.962	338.667	115.270	98.321
Moeder zit bij de 25% hoogste zorgkosten (2015)(van populatie 16- tot 30-jarige economisch (niet-)zelfstandigen) (%)	296.237	357.763	127.967	110.314
<u>Sociale zekerheid:</u>				
Vader heeft in 2006-2016 ten minste een jaar bijstand als voornaamste inkomensbron gehad (%)	292.288	353.695	122.754	104.915
Moeder heeft in 2006-2016 ten minste een jaar bijstand als voornaamste inkomensbron gehad (%)	302.433	365.554	131.939	113.599
Ten minste een ouder heeft in 2006-2016 ten minste een jaar bijstand als voornaamste inkomensbron gehad (%)	302.637	365.949	132.300	114.038
Ten minste een ouder heeft ww als voornaamste inkomensbron (%)	283.536	343.401	117.337	100.102
Ten minste een ouder heeft zw als voornaamste inkomensbron (%)	282.137	341.679	116.483	99.276
Ten minste een ouder heeft ao als voornaamste inkomensbron (%)	283.527	343.359	117.565	100.208
Ten minste een ouder heeft werk als voornaamste inkomensbron (%)	293.833	355.296	123.161	105.634
Is wanbetaler Zvw (%)	320.164	385.498	155.097	129.690
Vader is wanbetaler Zvw (%)	306.235	370.599	134.450	115.989
Moeder is wanbetaler Zvw (%)	306.235	370.599	134.450	115.989
Moeder zat ten minste een jaar in schuldsanering in 2009-2016 (%)	306.235	370.599	134.450	115.989
Vader zat ten minste een jaar in schuldsanering in 2009-2016 (%)	306.235	370.599	134.450	115.989

Correlatietabellen van variabelen uit het kansmodel.

De vier kenmerken die zijn opgenomen in de boomdiagrammen en het kansmodel van hoofdstuk 6 zijn: ontbreken van een startkwalificatie, een ouder heeft ten minste een jaar een bijstandsuitkering als belangrijkste inkomensbron gehad tussen 2006 en 2016, verdachte geweest van een delict tussen 2005 en 2016 en het gebruik van medicijnen gerelateerd aan psychische aandoeningen (in 2016). Elk van de vier kenmerken vertegenwoordigt als het ware een bepaald domein. Het ontbreken van een startkwalificatie valt onder het domein onderwijs. Het hebben van een ouder die tussen 2006 en 2016 ten minste één keer bijstand als belangrijkste inkomensbron heeft gehad, valt onder het domein ouderlijke gezinssituatie. Verdachte van een delict tussen 2005 en 2016 valt onder het domein criminaliteit. Het gebruik van medicijnen gerelateerd aan psychische aandoeningen valt onder het domein zorg.

Om te kijken of de 4 gekozen kenmerken op een logische manier samenhangen met andere kenmerken/variabelen binnen de vier domeinen, bevat deze paragraaf vier tabellen (één per domein) met correlaties tussen de in de bollendiagrammen en kansmodellen opgenomen kenmerk en overige kenmerken/variabelen binnen het domein, voor zowel 21- tot 25-jarigen als 25- tot 30-jarigen.

Tabel E.13 Correlatietabel van het domein criminaliteit

	Verdacht van delict geweest tussen 2005-2016	
	21-25 jaar	25-30 jaar
Heeft een haltwaardig delict gepleegd in 2005-2016 (%)	0,396	0,247
Verdachte van een delict tussen 15 en 18 jaar (%)	0,740	0,584
Verdachte van een delict geweest in 2016 (%)	0,301	0,267

Tabel E.14 Correlatietabel van het domein onderwijs

	Geen startkwalificatie	
	21-25 jaar	25-30 jaar
Opleidingsniveau (8 categorieën)	-0,517	-0,421
Aantal keer dat iemand op het vo van school gewisseld is	0,088	0,049
Aantal keer voortijdig school verlaten	0,557	0,442
Voortijdig schoolverlater (%)	0,612	0,464
Is op het vo van school gewisseld (%)	0,082	0,049
Ooit ingeschreven op lwoo in 2003-2016 (%)	0,093	0,096
Ooit ingeschreven op praktijkonderwijs in 2007-2016 (%)	0,170	0,071
Heeft een ho diploma behaald (%)	-0,210	-0,280

Tabel E.15 Correlatietabel van het domein zorg

	Gebruikt medicijnen voor psychische aandoeningen in 2016 (%)	
	21-25 jaar	25-30 jaar
Totale zorgkosten Zvw in 2015 in euro's	0,204	0,193
GGZ kosten Zvw in 2015 in euro's	0,200	0,200
Heeft positieve GGZ kosten in 2015 (%)	0,305	0,308

Tabel E.16 Correlatietabel van het domein ouderlijke gezinssituatie

	Ten minste een ouder heeft in 2006-2016 ten minste een jaar bijstand als voornaamste inkomensbron gehad (%)	
	21-25 jaar	25-30 jaar
Moeder zat ten minste een jaar in schuldsanering in 2009-2016 (%)	0,183	0,168
Vader zat ten minste een jaar in schuldsanering in 2009-2016 (%)	0,149	0,135
Vader heeft in 2006-2016 ten minste een jaar bijstand als voornaamste inkomensbron gehad (%)	0,707	0,714
Moeder heeft in 2006-2016 ten minste een jaar bijstand als voornaamste inkomensbron gehad (%)	0,923	0,921
Ten minste een ouder heeft werk als voornaamste inkomensbron (%)	-0,374	-0,294
Ten minste een ouder heeft ww als voornaamste inkomensbron (%)	0,019	-0,007
Ten minste een ouder heeft zw als voornaamste inkomensbron (%)	0,067	0,045
Ten minste een ouder heeft ao als voornaamste inkomensbron (%)	0,044	0,031
Vader heeft positieve GGZ kosten (2015) (%)	0,089	0,077
Moeder heeft positieve GGZ kosten (2015) (%)	0,099	0,088
Vader zit bij de 25% hoogste zorgkosten (2015)(van populatie 16- tot 30-jarige economisch (niet-)zelfstandigen) (%)	0,077	0,072
Moeder zit bij de 25% hoogste zorgkosten (2015)(van populatie 16- tot 30-jarige economisch (niet-)zelfstandigen) (%)	0,101	0,099
Vader is wanbetaler Zvw (%)	0,153	0,140
Moeder is wanbetaler Zvw (%)	0,166	0,138
Vader heeft een startkwalificatie (%)	-0,282	-0,288
Vader heeft een ho diploma behaald (%)	-0,178	-0,181
Moeder heeft een startkwalificatie (%)	-0,295	-0,292
Moeder heeft een ho diploma behaald (%)	-0,158	-0,164
Vader verdachte van een delict geweest in 2016 (%)	0,094	0,076
Moeder verdachte van een delict geweest in 2016 (%)	0,069	0,062